

ANNEX I

GUIA D'ACOLLIDA

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

ÍNDIX DE LA GUIA D'ACOLLIDA

CATALUNYA	7
ACOLLIDA	8
Els programes d'acollida a Catalunya	9
Llei d'acollida de les persones immigrades i les retornades a Catalunya	12
Materials de suport a l'acollida	13
LEGISLACIÓ	14
Empadronament	15
Drets i deures	16
La targeta d'identitat d'estranger (TIE)	20
El NIE	21
El Visat	21
La residència temporal	23
La residència de llarga durada	25
Residència en casos excepcionals	26
El treball	28
Contractació en origen	29
El reagrupament familiar	32
Els estudiants	33
Els menors estrangers	35
Les infraccions i sancions	36
La nacionalitat	38
VEÏNATGE I CONVIVÈNCIA	40
Respecte pel veïnat	41
Comunitat de propietaris	42
Manteniment dels habitatges i edificis	44
El comerç, font de dinamisme i progrés	46
Els espais públics, espais de convivència	50
El respecte pel medi ambient	52
El civisme i la conducció de vehicles. El permís de conduir	54
ECONOMIA I TREBALL	59
El reconeixement del dret al treball	61
Treballa per compte propi o treball per compte d'altri	62

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

La Seguretat Social	65
Règims de cotització. L'impost IRPF	67
Contractació laboral. Drets i deures dels treballadors	69
Organitzacions empresarials, sindicats i associacions i gremis professionals	71
Formació i treball	72
Bancs i caixes d'estalvis	75
Drets i deures fiscals	78
EDUCACIÓ	86
Educació infantil	88
Educació primària obligatòria	89
Educació secundària obligatòria (ESO)	90
La participació de les famílies	91
Educació secundària no obligatòria	92
Estudis universitaris	93
Formació d'adults	94
Reciclar i ampliar coneixements professionals	95
Sistema educatiu català	96
SALUT	97
Targeta sanitària individual	98
Estructura del sistema sanitari públic	99
Les receptes oficials	101
Abans de sortir de la consulta del metge o de la visita d'urgències	101
La salut de la dona	102
Salut dels fills i filles	103
HABITATGE	104
Habitatge de lloguer	105
El contracte de lloguer	105
Altres tipus de lloguer	109
Cessió del contracte	109
Sotsarrendament o relloguer de l'habitatge	109
Subrogació del contracte de lloguer	110
Venda de l'habitatge llogat	111
Lloguer de promoció pública	112
Habitatge de compra	112
Les agències immobiliàries	115

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Tipus d'habitatges de compra.....	115
Habitatge de segona mà.....	116
Habitatges d'obra nova.....	117
Habitatges de protecció oficial (HPO).....	118
La compra d'un habitatge pas a pas.....	118
Després de signar el contracte	121
• Què cal saber.....	121
• La importància de l'assegurança.....	123
SERVEIS SOCIALS	124
Serveis bàsics d'atenció social primària.....	125
Atenció especialitzada	127
Actuacions comunitàries i cíviques	129
Programes de retorn voluntari d'immigració des de Catalunya	129
PARTICIPACIÓ CIUTADANA	130
Els equipaments culturals i cívics.....	131
Món associatiu.....	132
Associacions de veïns i veïnes.....	133
Associacions de pares i mares d'alumnes (AMPA)	135
Associacions de consumidors.....	136
Associacions i clubs esportius	137
Associacions de dones.....	137
Associacions de joves.....	139
Associacions culturals i artístiques.....	140
La llibertat religiosa.....	140
Solidaritat amb les persones immigrades	141
Solidaritat internacional: les ONGD.....	143
Participació en la vida política del país	143

GUIA D'ACOLLIDA

Quan una persona nouvinguda arriba a un lloc, en aquest cas a Salt, el primer que ha de fer per a tal de poder estar acollida és seguir els següents passos, tot i que realitzar-los o no és voluntari:

1. Anar a l'ajuntament i apuntar-se al SAC.¹
2. Anar a l'OME² (a l'Ajuntament), per a apuntar els seus fills i filles a l'escola o institut.
3. Anar al metge (CAP³).
4. Resoldre dubtes sobre habitatge.
5. Anar a l'Atenció Social, per a demanar suport i ajuda per a les necessitats bàsiques.
6. Anar als llocs de suport a l'acollida, per tal de demanar informació i orientació sobre la ciutat, serveis i entitats.

A més a més, la pàgina web de la Generalitat ofereix una Guia d'acollida en la qual tracten els temes següents:

- **Catalunya**
- **Acollida**
- **Legislació**
- **Veïnatge i convivència**
- **Economia i treball**
- **Educació**
- **Salut**
- **Habitatge**
- **Serveis socials**
- **Participació**

A continuació, faré una explicació de cada un d'aquests temes.

¹ **SAC:** Servei d'Atenció Ciutadana

² **OME:** Oficina Municipal d'Escolarització

³ **CAP:** Centre d'Atenció Primària

CATALUNYA

Actualment, Catalunya té més de set milions d'habitants repartits en els 946 municipis de la Comunitat Autònoma.

El text de la Guia d'acollida explica que la societat i cultura catalanes s'han anat construint a partir de l'intercanvi d'idees, costums i persones; això és el resultat d'una història molt llarga de migracions i transaccions comercials entre altres cultures i nacions, gràcies al seu enclavament a la Mediterrània.

Els fets que fan que la societat catalana tingui una consideració arrelada són, bàsicament, les seves institucions, la seva cultura, la llengua i les seves tradicions.

El català és un tret fonamental en la societat catalana, ja que és molt important per a la cohesió social. És per això que, per a una persona nouvinguda, l'aprenentatge de la llengua catalana és molt important: per poder-se comunicar amb tothom, conèixer l'entorn i tenir autonomia en àmbits laborals, relacionals o de participació ciutadana.

El Parlament de Catalunya defineix Catalunya com una nació, amb molts anys d'història, oberta a diferents corrents artístics i de pensament, i tradicional, sense deixar de ser moderna. Catalunya duu a terme el seu autogovern d'acord amb: la Constitució espanyola i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.⁴ El sistema que s'organitza políticament l'autogovern és la Generalitat de Catalunya.

⁴ L'Estatut d'Autonomia de Catalunya, és la norma institucional bàsica de Catalunya.

ACOLLIDA

Catalunya, històricament, ha estat terra d'acollida de persones nouvingudes, que han participat i col·laborat en el seu desenvolupament.

L'arribada, per a tota persona immigrada, és un període clau per a la seva adaptació a la nova societat, ja que els primers moments i relacions que s'estableixen són molt importants per a la seva integració.

En el marc legal, hi ha la Llei d'acollida de les persones immigrades i les retornades a Catalunya que desenvolupa una xarxa d'acollida en la qual estableix itineraris formatius i informatius per a les persones nouvingudes. El seu objectiu és afavorir l'autonomia personal i facilitar la convivència.

Aquesta xarxa d'acollida, rep el suport de la Generalitat de Catalunya. Aquesta impulsa un programa anomenat PIA, Programa Integral d'Acollida, que realitza juntament amb l'Administració local (ajuntaments i consells comarcals). En aquest procés d'acollida també hi participen les entitats privades que estan en coordinació amb l'administració pública.

En aquest apartat, parlaré sobre:

- **Programes d'acollida**
- **Llei d'acollida**
- **Materials de suport a l'acollida**

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Els programes d'acollida a Catalunya

Els programes d'acollida se centren en l'accés i ús dels recursos públics. És fonamental que a una persona nouvinguda se li ofereixi un itinerari obert, amb el qual pugui conèixer i accedir fàcilment a tots els recursos disponibles.

A més a més, des del moment de l'empadronament, a les oficines d'atenció ciutadana ja els recomanen quins itineraris poden oferir-los informació i formació. Un cop fet això, els serveis d'informació orienten i deriven a l'immigrant cap a altres serveis, en funció de les seves necessitats.

Per tant, l'empadronament permet continuar l'itinerari, ja que és un requisit per a accedir als altres serveis bàsics:

- **Els sanitaris:** a partir d'aconseguir la targeta sanitària individual (TSI).
- **Els educatius:** per a inscriure's en cursos de formació.
- **Els programes d'orientació i inserció laboral:** que els ensenyen com aprendre a buscar feina, com realitzar currículums, cartes de presentació, etc.
- **Els serveis per a facilitar l'accés a l'habitatge:** són, tal i com he dit abans, serveis per a facilitar l'accés a l'habitatge, com ara la xarxa de mediació de lloguer.

Així, doncs, un cop la persona nouvinguda ja coneix els serveis relacionats amb les necessitats bàsiques, l'empadronament els facilita continuar l'itinerari, ja que és un dels requisits per a poder accedir als serveis socials o sol·licitar suport a les administracions públiques, llogar un pis, o ser el titular d'un subministrament, com ara l'aigua, el gas o l'electricitat.

Les administracions locals, que són els ajuntaments i consells comarcals, per tal de facilitar la resposta coordinada dels diferents serveis, han establert els plans d'acollida.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Els plans d'acollida tenen els serveis següents:

- **Informació i assessorament jurídic sobre estrangeria:** són serveis on s'informa a la persona nouvinguda sobre els requisits, les condicions i la documentació necessària, així com la tramitació de permisos de residència, de treball, reagrupament familiar, nacionalitat, etc. Poden estar ubicats al mateix municipi de residència o en un municipi veí.
- **Acolliment lingüístic:** com que moltes de les persones immigrades no parlen català, el Consorci per a la Normalització Lingüística impulsa l'acolliment lingüístic per adults. Organitza cursos en tot el territori i de diferents nivells. La Llei d'acollida estableix el dret d'assolir les competències lingüístiques bàsiques en català i castellà a través del servei de primera acollida. En canvi, per als infants i joves nouvinguts i que no coneixen el català, en els centres educatius de primària i secundària disposen d'aules d'acollida.
- **Promoció del coneixement de l'entorn:** quan s'arriba a una nova societat, el coneixement de l'entorn és imprescindible per tal de conèixer-ne la història, els serveis, les normes de convivència, etc.
Per tant, per tal de facilitar als nouvinguts el coneixement de l'entorn, els plans d'acollida compten amb diferents recursos:
 - **Sessions de benvinguda.** L'Ajuntament convida als nous veïns i veïnes empadronats per a donar-los la benvinguda al municipi i fer-ne una primera presentació, tant dels seus serveis i equipaments, com una orientació per a seguir els diferents recursos que se'ls ofereixen per a millorar la seva acollida.
 - **Sessions de formació sociocultural.** El seu objectiu és aprofundir el coneixement del municipi i de la societat que els acull, i, informar dels aspectes bàsics dels sistemes públics (de salut, educació, treball, habitatge i serveis socials) on estan situats i com arribar-hi. També els

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

orienta sobre les normes i costums cívics, i la importància de la participació dels ciutadans a través de l'associacionisme.

- **Visites d'informació i presentació.** Els ajuntaments i les entitats poden organitzar visites d'informació i de presentació dels equipaments públics, (com ara biblioteques, centres cívics, teatres, etc.), i de les associacions locals (associacions de veïns, AMPA, organitzacions de sindicats, entitats culturals, esportives i lúdiques, etc.) .
- **Guies d'acollida.** Els programes d'acollida local solen disposar del que s'anomenen guies d'acollida. Les guies d'acollida són una eina d'informació personal i col·lectiva, ja que són publicacions oficials traduïdes en diferents idiomes, i en els quals s'hi pot trobar informació sobre els recursos públics i privats que hi ha al municipi (denominació del recurs, servei que ofereix, adreça i horari d'atenció al públic, contacte, etc.). També hi ha traduïdes altres guies sobre temes de salut, educació, civisme i convivència, treball, etc. Amb aquestes guies, poden tenir més coneixement sobre els recursos i, normalment, van més enllà de l'acollida, ja que en aquest cas, ja estan assentats i arrelats a Catalunya.
- **Servei de traducció i interpretació.** Les persones que no parlen ni català ni castellà poden disposar d'un intèrpret, com per exemple quan van al metge o a matricular els fills a l'escola. Les persones que ofereixen aquest servei estan apuntades en les borses de traductors i intèrprets, que estan a disposició dels diferents professionals que ho sol·liciten.
- **Activitats per promoure una societat acollidora.** Són actuacions per fomentar la participació, promoure el coneixement mutu i la

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

sensibilització del conjunt de la població, i fomentar la convivència en l'esfera pública.

Aquestes accions tenen com a objectius principals:

- La incorporació activa dels ciutadans estrangers en els diferents aspectes del municipi (la vida social, cultural, lúdica, etc.) .
- Donar respostes a les àrees on es produeixen interessos, usos i costums diferents.
- Facilitar la interacció entre persones d'origen immigrant i la resta de ciutadans (la població autòctona), i la seva adaptació mútua dins dels espais públics del municipi.

Aquestes activitats són de suport a la societat, per tal de sensibilitzar-la sobre el fet migratori, amb l'objectiu d'informar sobre la realitat migratòria, el seu impacte en la societat catalana, així com tots els efectes positius que comporta.

A més a més, la societat catalana fa moltes accions hospitalàries, com accions d'acompanyament, que són dinamitzades pels voluntaris de les associacions que s'ofereixen per acompanyar als nouvinguts als recursos del municipi.

Tot i que aquesta tasca no la duen a terme només les persones voluntàries, sinó que també els paisans i familiars de les persones nouvingudes. Per tant, són aquests els que realitzen la primera acollida.

Llei d'acollida de les persones immigrades i les retornades a Catalunya

La Llei d'acollida de les persones immigrades i les retornades a Catalunya va ser aprovada pel Parlament de Catalunya, en sessió del 28 d'abril de 2010.

És una iniciativa que s'ofereix a les persones nouvingudes per tal de fomentar la seva autonomia personal i facilitar el seu accés a la plena ciutadania catalana.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

La llei estableix l'aplicació, a tot Catalunya:

- **Un servei de primera acollida:** permet establir un primer contacte amb la cultura, la llengua i el mercat de treball d'aquest país tot just han arribat i, en alguns casos, se'ls realitza l'acollida des del seu país d'origen (quan comencen el seu projecte migratori).
- **L'adquisició de competències lingüístiques bàsiques:** aquestes competències es podran adquirir tant en català (que és la llengua d'acollida) com en castellà.
- **Informació sobre el mercat laboral:** també se'ls ofereix informació sobre el mercat laboral, la societat catalana i el seu marc jurídic, i drets i deures fonamentals i legislació en estrangeria.

Per tant, el seu objectiu és facilitar la incorporació dels estrangers en un entorn social desconegut per ells, ampliar el coneixement sobre els drets i deures a la societat catalana, per tal de facilitar-los el seu arrelament social.

Materials de suport a l'acollida

Pel que fa als materials de suport a l'acollida, només cal dir que el Departament de Benestar Social i Família, a través de la Direcció General per a la Immigració, ha editat una col·lecció de 6 DVD de suport a l'acollida de les persones nouvingudes a Catalunya.

El seu objectiu és facilitar informació sobre Catalunya, la societat catalana i el funcionament dels seus sistemes públics.

A més a més, aquests DVD estan disponibles en deu idiomes diferents (català, castellà, anglès, francès, àrab, amazic, xinès, urdú, romanès i rus).

LEGISLACIÓ

Els drets i deures de les persones estrangeres a Catalunya i els tràmits administratius per a la seva regularització estan marcats per: la Llei d'Estrangeria ⁵ i el Reglament ⁶ que la desenvolupa.

Aquesta normativa es refereix als estrangers i és de caràcter estatal, és a dir, que la Llei d'Estrangeria és la que es duu a terme a tot l'Estat espanyol i, per tant, està per sobre de la Llei d'acollida.

Cal dir però, que hi ha determinades qüestions que afecten als àmbits competencials de la Generalitat de Catalunya, i és per això que es va aprovar el Decret 188/2001, de 26 de juny, de les persones estrangeres i la seva integració social a Catalunya.

Aquesta normativa es refereix als estrangers extracomunitaris, que són els que no els és d'aplicació el règim comunitari. El règim comunitari és destinat als nacionals de la UE, de l'Espai Econòmic Europeu (Noruega, Islàndia Liechtenstein) i de la Confederació Suïssa.

L'aplicació del règim comunitari és:

- Al seu cònjuge, però no han d'estar divorciats o tenir un acord o declaració de nul·litat matrimonial o de parella que estigui inscrita en el registre públic.
- Als descendents o als del seu cònjuge, que tampoc han d'estar divorciats o tenir una declaració de nul·litat matrimonial.
- Als descendents d'aquests nacionals o del seu cònjuge, que igual que en els punts anteriors, no han d'estar divorciats ni tenir un acord o declaració de nul·litat matrimonial.
- En aquest apartat, es tracten els punts següents, dels quals en faré una explicació de cada:

⁵ **Llei d'Estrangeria:** (LO 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers i la seva integració social).

⁶ **Reglament:** (Reial Decret 557/2011, del 20 d'abril)

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- **Empadronament**
- **Drets i deures**
- **Targeta d'identitat d'estranger**
- **NIE**
- **Vista**
- **Residència temporal**
- **Residència de llarga durada**
- **Casos excepcionals**
- **Treball**
- **Reagrupament familiar**
- **Estudiants**
- **Menors estrangers**
- **Infraccions i sancions**
- **Nacionalitat**

Empadronament

L'empadronament: consisteix en registrar-se a l'Ajuntament de residència habitual i que determina que una persona es consideri veïna d'aquella població, i que s'ha de fer a l'Oficina d'Atenció al Ciutadà del municipi.

Padró municipal: és un registre administratiu, on hi ha d'haver, obligatòriament, les dades de la persona inscrita (nom, cognoms, domicili habitual, sexe, nacionalitat, lloc i data de naixement, DNI, NIE o document corresponent i nivell d'estudis).

Tant el passaport, com la targeta d'identitat d'estranger (en el cas de les persones estrangeres que tenen aquesta targeta), com el document provisional d'asil, (en el cas dels demandats d'asil) si no disposen de passaport, són documents vàlids per a poder-se empadronar.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

El fet d'empadronar-se els és de gran utilitat, ja que, un cop estan en el padró, tenen tot un seguit de drets i deures com ara:

- Dret a l'**assistència sanitària pública**
- Dret als **serveis bàsics d'atenció social primària**
- Dret als **serveis de centres oberts per a adolescents i infants**
- Dret a les **ajudes d'urgència social**

Per a empadronar-se, es necessiten: d'una banda, el document d'identitat del sol·licitant i, d'altra banda, l'acreditació de la disponibilitat d'allotjament a través de les escriptures de l'habitatge, el contracte de lloguer o qualsevol altre document que acrediti que aquella persona és titular de l'habitatge, com ara alguna factura.

En el cas que la persona que es vol empadronar no sigui ni propietari de l'habitatge ni llogater, aleshores haurà de presentar el document d'autorització (del propietari o llogater). L'altra cosa que es pot fer és que el propietari o el llogater els acompanyi en el moment d'empadronar-se.

En l'altre cas, el dels ciutadans estrangers extracomunitaris i que no disposen de residència de llarga durada, hauran de renovar cada dos anys la seva inscripció al padró municipal; sinó, l'Ajuntament els donarà de baixa del padró.

Drets i deures

Els drets i llibertats de les persones estrangeres estan garantits al títol I de la Constitució espanyola, d'acord amb el que estableixen les lleis i els tractats internacionals.

Aquests són els drets i deures dels estrangers:

- 1. Dret i deure de conservar la documentació:** els estrangers que estan a Espanya, tenen el dret i deure de conservar la documentació que acredita la seva identitat, emesa per les autoritats espanyoles o bé per les autoritats del seu país d'origen.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Hi ha determinats casos en què els estrangers no poden ser documentats pel seu país d'origen. En aquest cas, el que poden fer és sol·licitar a les autoritats espanyoles una cèdula d'inscripció,⁷ amb la qual es poden empadronar.

2. Deure de sol·licitar la Targeta d'Identitat d'Estranger: els ciutadans estrangers que hagin obtingut un visat o una autorització per a quedar-se a Espanya durant més de sis mesos tenen el dret de sol·licitar, en el termini d'un mes des de la seva entrada o de la concessió de l'autorització, la Targeta d'Identitat d'Estranger (TIE).

3. El dret a la lliure circulació: els ciutadans estrangers que es troben a Espanya i que estan en situació regular tenen dret a circular lliurement per l'Estat espanyol i escollir lliurement la seva residència.

A més a més, els estrangers que tinguin la Targeta d'Identitat d'Estranger poden circular pel Territori Schengen⁸ sense haver de sol·licitar un visat, sempre i quan tinguin un passaport vàlid i que aquest estigui en vigor.

4. Dret de vot: els estrangers residents poden ser titulars de dret de vot en les eleccions municipals d'acord amb els criteris de reciprocitat,⁹ segons estigui establert per Tractat o per Llei. És a dir, tenen dret a votar tenint en compte els drets que es reconeixen als espanyols residents als països d'origen dels estrangers.

Pel que fa als ciutadans comunitaris, poden ser electors i elegibles a les eleccions locals i europees.

⁷ **Cèdula d'inscripció:** Document que expedeixen les autoritats espanyoles a aquells estrangers indocumentats que acreditin que les seves autoritats no les documenten amb el passaport.

⁸ **Territori Schengen:** Espai acordat per la majoria dels estats membres de la Unió Europea (no hi participen ni el Regne Unit ni Irlanda) amb l'objectiu de crear una zona de lliure circulació amb la supressió de les fronteres entre aquests estats i per tant dels visats.

⁹ **Criteris de reciprocitat:** La Constitució espanyola reconeix el dret al vot de les persones estrangeres en les eleccions municipals, quan hi hagi un tractat o hi hagi reciprocitat amb el país d'origen. Actualment tenen reconegut aquest dret les persones originàries de la Unió Europea, l'Argentina, Colòmbia, Equador, Islàndia, Perú i Trinitat i Tobago. I es troben en negociació Bolívia, Burkina Faso, Cap Verd, Xile, Nova Zelanda, Paraguai, República de Corea, Uruguai i Veneçuela.

5. **Drets reconeguts:** Els estrangers residents i empadronats tenen tots els drets reconeguts en la legislació de bases de règim local.
6. **La llibertat d'associació i de reunió:** amb independència de la seva situació administrativa, una persona estrangera té tota la llibertat d'associació i de reunió.
7. **El dret i el deure a l'educació:** els ciutadans estrangers menors de 18 anys, tenen el dret i el deure a l'educació bàsica obligatòria,¹⁰ amb independència de la seva situació administrativa, ja que és gratuïta en les mateixes condicions que els espanyols. A més a més, els estrangers, igual que els espanyols, tenen dret a l'educació no obligatòria.¹¹
8. **El dret al treball i a la Seguretat Social:** aquest dret, però, només el poden exercir els estrangers que disposen de l'autorització de treball per compte d'altri o l'autorització de treball per compte propi corresponent. A més a més, tenen dret a la sindicació¹² i la llibertat de vaga,¹³ que poden exercir independentment de la seva situació administrativa.
9. **Dret a l'assistència sanitària:** aquest és un dret que tenen totes les persones estrangeres que estan empadronades. En l'assistència sanitària pública d'urgència, en cas de contracció d'una malaltia greu o d'un accident, els

¹⁰ **Educació bàsica obligatòria:** Té 2 etapes: l'educació primària, adreçada a infants de 6 a 12 anys, i l'educació secundària (ESO), adreçada a joves de 12 a 16 anys.

¹¹ **Educació no obligatòria:** Ensenyaments voluntaris duts a terme entre els 16 i els 18 anys (batxillerat i cicles formatius).

¹² **Sindicació:** Inscriure's en un sindicat, que és una associació formada per treballadors. Els sindicats treballen per a la defensa i la promoció dels interessos econòmics i socials dels seus membres. Solen agrupar-se en centrals sindicals o federacions, que poden ser independents o tenir una orientació política.

¹³ **Llibertat de vaga:** Interrupció de l'activitat laboral. És acordada pels treballadors d'una empresa, sector professional o comarca i té el propòsit de reforçar una acció reivindicativa, com ara la millora dels salaris, la reducció de la jornada laboral, la millora de les pensions... Quan la vaga és de tota la comunitat se'n diu vaga general.

estrangers que es trobin a Espanya podran accedir-hi independentment de si estan empadronats o no.

D'altra banda, el cas dels menors d'edat estrangers i de les dones embarassades, tindran dret a l'assistència sanitària pública encara que no estiguin empadronats.

10. El dret a les ajudes en matèria d'habitatge: aquest dret només es reconeix als estrangers que resideixen a Espanya.

11. Dret a l'accés a les prestacions i serveis socials de la Seguretat Social: aquest dret només poden accedir-hi les persones estrangeres residents a Espanya, amb les mateixes condicions que els espanyols. Tot i que, si una persona estrangera no té regularitzada la seva situació administrativa, té dret a accedir als serveis i prestacions socials bàsics.

12. El dret a la tutela judicial efectiva:¹⁴ bàsicament, fa referència al dret que tenen les persones estrangeres per a acudir als jutges i tribunals per poder defensar els seus drets i llibertats. A més a més, en qüestions d'estrangeria, també se'ls reconeix el dret al recurs contra els actes administratius.

L'assistència jurídica gratuïta es garanteix (en les mateixes condicions que als espanyols),¹⁵ a totes les persones estrangeres que es trobin a Espanya, i que no tinguin prou recursos econòmics per a poder pagar els procediments administratius o judicials relatius a la seva entrada, devolució o expulsió o als procediments d'asil.

¹⁴ **Tutela judicial efectiva:** Totes les persones estrangeres tenim dret que els jutges protegeixin els nostres drets i interessos en les mateixes condicions que els ciutadans espanyols.

¹⁵ **Assistència jurídica gratuïta:** Es garanteix a tots els estrangers que es trobin a Espanya i que no tinguin prou recursos econòmics. Comprèn: assessorament i orientació jurídics gratuïts, defensa i representació gratuïtes, assistència al detingut o pres en instàncies policials, exempció del pagament dels dipòsits necessaris per interposar recursos, etc.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Aquesta assistència jurídica gratuïta comprèn:

- Assessorament i orientació jurídics gratuïts
- Defensa i representació gratuïtes
- Assistència al detingut o pres en instàncies policials
- Exempció del pagament dels dipòsits necessaris per interposar recursos, etc.

13. A més a més, els estrangers tenen **dret a l'assistència d'un intèrpret**, que els pugui fer de traductor en cas de no comprendre o parlar la llengua oficial utilitzada.

14. Dret d'asil i refugi: l'Estat espanyol, com a signatari de la Convenció de Ginebra, reconeix en la Constitució espanyola, el dret d'asil i refugi. L'asil ¹⁶ es concedeix a:

Persones que tenen temors fonamentats de ser perseguits per motius de raça, religió, nacionalitat, pertinença a un grup social determinat o opinions polítiques. Que es trobi fora del país de la seva nacionalitat i no pugui o no vulgui acollir-se a la seva protecció o no desitgi tornar-hi.

La targeta d'identitat d'estranger (TIE)

La targeta d'identitat d'estranger és el document que identifica les persones estrangeres a l'efecte d'acreditar la seva situació legal a Espanya.

Els ciutadans estrangers tenen el dret i el deure de sol·licitar-la un cop hagin obtingut una autorització de residència (o d'estada) superior als 6 mesos, i l'han de sol·licitar en el termini d'1 mes des de l'entrada al territori espanyol o bé des de la concessió de l'autorització.

¹⁶ **Asil:** és la protecció o refugi que s'ofereix a aquell estranger a qui es reconeix la condició de refugiat.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

És un document de caràcter personal i intransferible, i té la mateixa validesa que l'autorització concedida.

En el cas de robatori, pèrdua, destrucció o deteriorament de la targeta, caldrà expedir una nova targeta a instància de l'interessat que no es considerarà renovació.

El NIE

El Número d'Identitat d'Estranger és un número personal, únic i intransferible dels ciutadans estrangers.

Està format per 9 dígit, 7 dels quals són números, i dues lletres (X-2491047-D).

Es dona d'alta d'un NIE a:

- Les persones que estiguin autoritzades a restar a Espanya.
- Les persones que tinguin obert un expedient administratiu.
- Les persones que tinguin interessos professionals, econòmics o socials a Espanya. Aquestes, poden sol·licitar el seu NIE a:
 - La Direcció General de la Policia (en el cas d'estrangers comunitaris)
 - A la Subdelegació del Govern (en el cas dels nacionals d'un país extracomunitari)
 - A través dels consolats espanyols a l'exterior.

El Visat

El visat ¹⁷ és el document que tramiten els càrrecs diplomàtics i les oficines consulars espanyoles a l'exterior. Aquest document autoritza les persones estrangeres a entrar en territori espanyol i dur a terme les activitats per les quals ha tramés el visat.

¹⁷ **Visat:** Document que incorpora l'autorització de l'Estat espanyol per la qual la persona estrangera pot entrar al territori nacional. L'expedeixen les ambaixades i consolats espanyols acreditats al país d'origen.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Segons les activitats que es vulguin dur a terme, hi ha diversos tipus de visats:

- Visat d'estada per motius familiars, turístics o professionals
- Visat d'estudis
- Visat de residència
- Visat de residència i treball per compte propi o d'altri
- Visat de recerca de feina
- Visat de trànsit
- Visat de cortesia

Les denegacions del visat poden ser causades en els casos de:

- Visats per reagrupament familiar
- Visats de treball per compte d'altri

Hi ha ciutadans nacionals de determinats països que poden obtenir el visat d'estada, és a dir, el visat turístic. En aquests casos, els estrangers poden entrar a Espanya només amb el passaport o un títol de viatge ¹⁸ que sigui vàlid, tot complint els altres requisits d'entrada, que estan previstos a l'article 4 del RLOEX (justificació de l'objecte d'entrada, mitjans econòmics, no existència de prohibició d'entrada...), i hi poden restar per un període no superior als 3 mesos per semestre. ¹⁹

A més a més, també hi ha el visat de recerca de feina. ²⁰ Aquest visat es regula dins de la Gestió col·lectiva de contractacions en origen. ²¹

¹⁸ **Títol de viatge:** Bitllet de transport.

¹⁹ La pàgina web següent: www.mir.es, mostra quins són els països que estan exempts i quins estan obligats al visat d'entrada,

O bé podem mirar-ho en els Reglaments següents: Reglament (CE) 539/2001, modificat pel Reglament (CE) 2414/2001, pel Reglament (CE) 453/2003 i pel Reglament (CE) 1244/2009.

²⁰ **Visat de recerca de feina:** Tipus de visat que permet als néts o fills d'espanyols d'origen entrar en territori espanyol, inscriure's com a demandants de feina als serveis públics d'ocupació i restar a Espanya durant 3 mesos. Aquest visat es regula dins la **Gestió col·lectiva de contractacions en origen**.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Està adreçat a:

- Fills o néts d'espanyols d'origen.
- Determinats sectors d'ocupació.

Aquest visat, el que permet és que:

- Els seus titulars puguin entrar a Espanya.
- Que es puguin inscriure com a demandants de feina als serveis públics d'ocupació.
- I puguin estar a Espanya durant tres mesos. Si durant l'estada, la persona troba feina, pot ser contractada immediatament i, en aquest cas, obtindrà una autorització de residència i treball per compte d'altri. Si no és així, el titular d'aquest visat, un cop s'hagin acabat els tres mesos, ha de sortir del territori espanyol.

La residència temporal

Les persones que es consideren residents legals són les que estan autoritzades a restar a Espanya (a través de la concessió d'una autorització de residència)²² o a residir i treballar (a través d'una autorització de residència i treball per compte d'altri o per compte propi).²³

²¹ **Gestió col·lectiva de contractacions en origen:** És un procediment que permet la contractació ordenada de persones treballadores estrangeres de règim no comunitari que no es trobin ni resideixin al territori espanyol. L'objectiu de la contractació és desenvolupar ocupacions amb caràcter estable. Les persones se seleccionen en els seus països d'origen a partir d'ofertes genèriques i, en alguns casos nominatives, presentades per les empreses, seguint un procediment específic.

²² **Autorització de residència:** Autorització per residir legalment a Espanya. La persona estrangera està en situació legal quan, en cada moment de la seva permanència a Espanya, disposa de l'autorització adequada de residència. L'autorització de residència pot ser temporal o de llarga durada.

²³ **Autorització de residència i treball:** Autorització per restar a Espanya legalment per residir-hi i/o treballar per compte d'altri o per compte propi.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Les autoritzacions de residència poden ser de caràcter:

- Temporal.
- De llarga durada.

Una persona té una residència temporal quan se li ha concedit una autorització per viure a Espanya durant un període superior als 90 dies i inferiors als 5 anys.

Per poder obtenir una autorització de residència a Espanya s'ha d'haver obtingut prèviament el visat de residència ²⁴ que correspongui, a través dels consolats espanyols i a l'exterior.

A més a més, una persona estrangera:

- Ha d'acreditar davant de les autoritats consulars la seva suficiència de mitjans econòmics per a les despeses de manutenció i estada (ja que no podrà fer activitats lucratives).
- Disposar d'un passaport en vigor i vàlid
- Aportar un certificat d'antecedents penals ²⁵
- Aportar un certificat mèdic

Amb el visat de residència, podran entrar al territori espanyol i sol·licitar la TIE (Targeta d'Identitat d'Estranger); aquesta és renovable i tindrà una validesa d'un any.

En el cas que una persona no compleixi tots els requisits per a la renovació, la Generalitat el que pot fer és acreditar el grau de la integració dels estrangers a través del que s'anomena informe d'estrangeria d'integració social. ²⁶

²⁴ **Visat de residència:** Tipus de visat adreçat a les persones estrangeres que vulguin traslladar la seva residència a Espanya per un període superior als 3 mesos. Se sol·licita als consolats i ambaixades espanyols a l'exterior. Per obtenir una autorització de residència a Espanya és necessari haver obtingut de manera prèvia aquest visat. El visat incorpora l'autorització inicial de residència per 1 any, renovable.

²⁵ **Certificat d'antecedents penals:** Document expedit pel Registre Central de Penats i Rebels que confirma que el sol·licitant no ha estat condemnat per un delictes penal. Es pot demanar per correu certificat o presentant la sol·licitud a la delegació provincial del Ministeri de Justícia.

La residència de llarga durada

L'autorització de residència de llarga durada es concedeix a les persones estrangeres que acreditin que han residit legalment i de manera continuada a Espanya els darrers 5 anys.

La residència de llarga durada autoritza als estrangers a viure a l'Estat espanyol indefinidament (tot i que l'han de renovar cada cinc anys) i a treballar-hi amb les mateixes condicions que un ciutadà espanyol.

A més a més, hi ha casos excepcionals d'obtenció de la residència de llarga durada. Alguns d'aquests casos són:

- Espanyols d'origen que han perdut la nacionalitat espanyola.
- Els residents beneficiaris d'una pensió contributiva de jubilació.²⁷
- Els residents beneficiaris d'una pensió contributiva d'incapacitat permanent, absoluta o de gran invalidesa.²⁸

²⁶ **Informe d'estrangeria d'integració social:** Aquest informe facultatiu servirà per acreditar l'esforç d'integració de la persona estrangera en el procés de renovació de la seva autorització de residència temporal (no lucrativa, per reagrupament familiar, treball per compte d'altri i treball per compte propi). S'adreça a la persona estrangera empadronada en un municipi de Catalunya que pretengui renovar la seva autorització de residència temporal i que no compleixi algun dels requisits previstos per a la renovació de l'autorització.

²⁷ **Pensió contributiva de jubilació:** Una de les prestacions econòmiques del sistema de la **Seguretat Social**, en aquest cas per a persones que han arribat a l'edat de jubilació. Es diu prestació contributiva precisament perquè els treballadors hem contribuït, econòmicament i de manera prèvia, al sistema de la Seguretat Social mitjançant una aportació obligatòria.

²⁸ **Pensió contributiva d'incapacitat permanent, absoluta o de gran invalidesa:** Dues de les prestacions econòmiques del sistema de la **Seguretat Social**, en aquest cas per a persones que pateixen una malaltia o una incapacitat que els impedeix treballar o els minva l'autonomia personal. Es diu prestació contributiva precisament perquè els treballadors hem contribuït, econòmicament i de manera prèvia, al sistema de la Seguretat Social mitjançant una aportació obligatòria.

Residència en casos excepcionals

Hi ha determinats casos, en què, segons les circumstàncies personals, socials o laborals, la Llei d'estrangeria considera que la persona estrangera no necessita tenir el visat corresponent per tal de poder tramitar l'autorització de residència a Espanya.

Hi ha diferents tipus d'autoritzacions de residència:

- Autoritzacions de residència per arrelament.
- Arrelament laboral.
- Arrelament social.
- Arrelament familiar.
- Autoritzacions per raons humanitàries.
- Autoritzacions per raons de protecció internacional.
- Autoritzacions de residència temporal a les persones que col·laboren amb les autoritats.

Autoritzacions per arrelament:²⁹ en aquestes autoritzacions, la persona que les sol·licita, que és major d'edat, ha d'acreditar la manca d'antecedents penals al país de residència dels darrers 5 anys abans d'entrar a Espanya. A més a més, tampoc han de tenir antecedents penals a l'Estat espanyol. Dins de les autoritzacions de residència per arrelament hi ha:

- **Arrelament laboral:** és la situació en què la persona estrangera ha d'acreditar 2 anys de permanència continuada a Espanya i relacions laborals que no siguin inferiors a 6 mesos. Per tal de demostrar l'existència de relacions laborals i la seva durada, han de presentar una resolució judicial que les reconegui o bé una resolució administrativa que confirmi l'acta d'infracció de la Inspecció de Treball i de la Seguretat Social que l'acrediti.

²⁹ **Autoritzacions per arrelament:** Tipus de residència per a casos excepcionals i sense haver obtingut prèviament el **visat de residència**. L'arrelament pot ser de tipus laboral, social o familiar.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- **Arrelament social:** és la situació en què un ciutadà estranger ha d'acreditar 3 anys de permanència a Espanya, un o varis contractes de treball d'1 any de durada mínima i, o bé vincles familiars amb altres estrangers legals, que poden ser els cònjuges, fills o filles, pares o mares, o bé un informe d'arrelament social.³⁰
- **Arrelament familiar:** l'arrelament familiar és per a aquells ciutadans estrangers, els pares dels quals eren espanyols d'origen, però que no van transmetre la nacionalitat espanyola als seus fills.

Autoritzacions per raons humanitàries: les autoritzacions per raons humanitàries es concedeixen en els casos següents:

A les persones estrangers que siguin víctimes de determinats delictes com ara els que es refereixen als drets dels treballadors, que siguin víctimes d'una situació agreujant de racisme, antisemitisme o qualsevol altre tipus de discriminació i delictes per conductes violentes que estiguin comeses dins de l'àmbit familiar.

A un estranger que acrediti que pateix una malaltia greu, sobrevinguda, que aquesta requereixi atenció sanitària especialitzada, la qual sigui impossible d'accedir en el seu país d'origen, i que el fet d'interrompre l'atenció impliqui un greu risc en la salut o de la vida del pacient.

Als estrangers que acreditin que el seu trasllat al seu país d'origen o de procedència per a tramitar el visat suposi un perill personal o familiar.

Autorització per raons de protecció internacional: aquesta autorització es dona a les persones que se'ls ha concedit la demanda d'asil a Espanya o les persones considerades desplaçades.

³⁰ **Informe d'arrelament social:** És un informe preceptiu per acreditar la integració social en el procés d'obtenció d'una autorització de residència temporal per arrelament social. S'adreça a les persones estrangeres empadronades en un municipi de Catalunya que pretenguin tramitar una autorització de residència temporal per arrelament social i no tinguin vincles familiars amb altres estrangers residents.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Autorització de residència temporal a les persones que col·laboren amb les autoritats: la Llei d'estrangeria estableix la possibilitat de concedir una autorització de residència temporal amb les persones que col·laboren amb les autoritats administratives, policials, fiscals o judicials. Aquesta autorització també pot ser concedida quan concorrin raons d'interès públic o seguretat nacional que justifiquin la necessitat d'autoritzar la seva residència a Espanya.

El treball

Quan un estranger vol treballar per primer cop a Espanya, ha de tenir tramitat el vista de treball corresponent, davant de la representació diplomàtica o oficina consular espanyola a l'estranger, excepte si ja disposa d'autorització de residència.

Per a obtenir un visat de treball per compte d'altri,³¹ és necessari que l'empresari o l'ocupador hagi tramès prèviament l'autorització de residència i treball inicial a través de la web del Departament d'Empresa i Ocupació (www.gencat.cat/treball/estrangeria). Han d'aportar:

- La documentació requerida segons el procediment AUT01
- La prèvia sol·licitud de cita.

Un cop presentats tots els documents, si l'expedient es resol favorablement, llavors, la persona estrangera obtindrà una autorització de residència i treball temporal

³¹ **Visat de treball per compte d'altri:** Autorització que demana una persona que disposa d'una oferta o d'un contracte de treball, o sigui, que treballarà per compte d'una altra persona, l'empresari. L'empresari ha de presentar la sol·licitud d'autorització de residència i treball a l'Oficina d'Estrangers corresponent i l'interessat ha de sol·licitar i recollir el visat al consolat o ambaixada espanyols al seu país d'origen. Una vegada a Espanya, el treballador estranger s'ha d'adreçar a l'Oficina d'Estrangers corresponent per sol·licitar la **targeta d'identitat d'estranger (TIE)**.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

condicionada a l'obtenció del visat davant de la representació diplomàtica o consular espanyola al país d'origen o de residència de l'immigrant.

Per obtenir un visat de treball per compte propi,³² cal:

- Sol·licitar l'autorització corresponent a l'oficina consular
- Acreditar que es disposa d'un projecte d'establiment o de negoci indicant:
- La inversió prevista
- La rendibilitat esperada
- La creació de llocs de treball
- Presentar les autoritzacions o llicències exigides per iniciar l'activitat projectada

En qualsevol dels dos casos anteriors, tant el de treball per compte d'altri com de treball per compte propi, un cop s'obté el visat de treball, implica que el titular pot començar a treballar des del moment que entri a Espanya, i que, per tant, haurà de tramitar la targeta d'identitat d'estranger que li correspongui. Aquesta targeta la podrà sol·licitar quan arribi a l'Estat espanyol, i s'haurà d'adreçar a l'Oficina d'Estrangers.

Contractació en origen

La Llei d'estrangeria preveu la contractació d'estrangers per activitats temporals o estables en funció de les demandes dels empresaris espanyols.

La contractació en origen es coneix com a Gestió col·lectiva de contractacions en origen, i està dirigida a aquells treballadors estrangers que no es troben ni resideixen a Espanya.

³² **Visat de treball per compte propi:** Autorització que demana una persona que pretén treballar a Espanya com a autònom, és a dir, pel seu compte (artesans, comerciants, agricultors, professionals...). L'ha de sol·licitar al consolat o ambaixada espanyols al seu país d'origen. Una vegada a Espanya, el treballador estranger s'ha d'adreçar a l'Oficina d'Estrangers corresponent per sol·licitar la **targeta d'identitat d'estranger (TIE)**.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Les ofertes de treball estable, que són de durada superior a un any, es tramiten des del Departament d'Empresa i Ocupació, mentre que les temporals són trameses des de l'Administració General de l'Estat.

Les ofertes de treball temporal poden fe referència a dos tipus d'activitats:

Ofertes temporals de temporada o de campanya:

Tenen una duració màxima de 9 mesos dins d'un termini de 12 mesos consecutius.

Ofertes temporals d'obra i servei

Tenen una duració sempre inferior a un any

S'adrecen a activitats com:

- El muntatge de plantes industrials o elèctriques
- Construcció d'infraestructures, edificacions i xarxes de subministrament elèctric, gas, ferrocarrils i telefònic
- Instal·lacions i manteniment d'equips productius,, entre d'altres.

Les seleccions dels treballadors es fan en els seus països d'origen a partir d'ofertes genèriques o nominatives, que són presentades per les empreses, tot seguin un procediment específic per a cada cas. Cal dir, però, que aquestes ofertes es tramiten preferentment amb aquells països amb els quals Espanya ha signat acords migratoris.³³

D'altra banda, les empreses que vulguin contractar han de contractar un mínim de 10 treballadors, i els processos de selecció dels treballadors es fan als països d'origen a través de l'òrgan oficial que hi ha establert per cada govern. Per tant, els treballadors que vulguin participar en aquests processos selectius s'han d'inscriure al consolat o representació diplomàtica espanyola per tal de ser tinguts en compte.³⁴

³³ A la pàgina web del Ministeri de Treball i Immigració hi ha més informació sobre els acords entre països:

<http://extranjeros.mtin.es/es/NormativaJurisprudencia/Nacional/RegimenExtranjeria/RegimenGeneral//>

³⁴ A la pàgina web següent podem obtenir més informació sobre aquestes contractacions:
http://www.oficinadetreball.cat/socweb/export/sites/default/socweb_es/empreses/orient_contractacio//

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

També hi ha els estrangers residents legals, però que no disposen d'autorització per treballar, han d'acreditar 1 any de residència legal a Espanya, i podran demanar una modificació d'autorització de residència a residència i treball.

La sol·licitud, l'haurà de presentar l'empresari o ocupador o la persona estrangera seguint el procediment MOD04a per treballar per compte d'altri, o, el procediment MOD04b, per treballar per compte propi, en les oficines habilitades pel Departament d'Empresa i Ocupació ³⁵ o a través de qualsevol registre oficial.

En el cas que la persona estrangera vulgui treballar per compte propi, caldrà aportar un projecte de negoci detallant:

- La inversió prevista.
- La titulació o col·legiació exigides.
- Les llicències necessàries per a l'obertura del negoci i els ingressos que l'activitat produirà.
- A més a més, hi ha casos en què no s'exigeix el requisit d'1 any de residència legal. Aquest fet es dona en els casos següents:
 - Quan l'estranger al·legui una necessitat sobrevinguda de treballar
 - Quan es tracti de persones reagrupades
 - Quan es tracti del cònjuge reagrupat que ha accedit a una autorització independent en determinades circumstàncies:
 - Separació o divorci
 - Mort del reagrupament
 - Quan s'hagi estat víctima de violència de gènere

³⁵ Es pot fer a través de la pàgina web següent: www.gencat.cat/treball

El reagrupament familiar

Tal i com he dit anteriorment, els estrangers tenen el dret a la intimitat familiar. Aquest dret és reconegut a l'article 16 de la Llei d'estrangeria, i s'hi estableix que els estrangers tenen dret a la vida en família i a la intimitat familiar. És per això que els estrangers poden reagrupar determinats membres de la família.

Els membres de la família que es poden reagrupar són:

- El cònjuge de la persona reagrupant sempre que no estiguin separats legalment o separats de fet,³⁶ o la persona amb la qual mantingui una relació d'analògica afectivitat a la conjugal.
- Els fills i filles de la persona reagrupant i/o del seu cònjuge. Aquests han de ser menors de 18 anys, i no han d'estar ni casats ni incapacitats quan la persona reagrupant sigui el seu representant legal.
- En el cas que siguin fills només d'un dels cònjuges, és necessari que la persona reagrupant tingui la pàtria potestat³⁷ en exclusiva, o li hagin atorgat la guarda i custòdia³⁸ i estiguin efectivament al seu càrrec.
- Els ascendents de la persona reagrupant o del seu cònjuge quan estiguin al seu càrrec. Han de ser majors de 65 anys, i s'ha de justificar la necessitat d'autoritzar la seva residència a Espanya. Tot i que només es podrà reagrupar als ascendents quan el reagrupant tingui una autorització de residència de llarga durada, és a dir, que tingui 5 anys continuats de residència legal.

³⁶ **Separació de fet:** Es produeix per mutu acord entre els 2 cònjuges o per decisió de només un d'ells, com per exemple, per abandonament del domicili familiar. No hi ha sentència judicial.

³⁷ **Pàtria potestat:** Conjunt de deures i obligacions que la llei imposa als progenitors sobre les persones i béns dels seus fills dependents i sempre en benefici d'aquests.

³⁸ **Guarda i custòdia:** Aspecte de la pàtria potestat: vetllar pels fills, tenir-los en companyia, alimentar-los i procurar-los una formació integral. En cas de separació o divorci dels pares, pot haver-hi una divisió del contingut de la pàtria potestat i que un d'ells tingui la titularitat de la guarda i custòdia.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Aquest són els requisits que ha de tenir una persona estrangera a l'hora de sol·licitar un reagrupament familiar:

- Disposar d'una autorització de residència renovada i tenir autorització per residir a Espanya almenys 1 any més.
- Acreditar la disposició de prou ingressos econòmics per al manteniment de la família, i d'un allotjament adequat (mitjançant un informe d'estrangeria d'adequació de l'habitatge, ³⁹o, mitjançant una acta notarial si no se'ls emet l'informe municipal en 30 dies).
- A més de la dependència econòmica i raons que justifiquin la necessitat de dur a terme el reagrupament en els casos dels ascendents.
- Un cop l'Oficina d'Estrangers hagi autoritzat el reagrupament, el familiar resident, és a dir, el cònjuge, els fills o els pares, podrà sol·licitar un visat de residència a al consolat espanyol del país de procedència. Aquest li permetrà entrar al territori espanyol i tramitar la targeta d'identitat d'estranger.

Els estudiants

Els estudiants que vulguin fer treballs de formació o d'investigació no remunerats, o bé, simplement cursar o ampliar els seus estudis en centres espanyols, ja siguin públics o privats, han de disposar del visat d'estudis corresponent. Aquest ha d'estar expedit pel consolat espanyol al país de residència de la persona interessada.

Els requisits per a fer la sol·licitud del visat d'estudis són:

- Haver estat admesos prèviament en un centre d'estudis espanyol
- Disposar de prou mitjans econòmics per a sufragar el cost dels estudis, manutenció i estada
- Demostrar la disponibilitat d'allotjament a l'Estat espanyol

³⁹ **Informe d'estrangeria d'adequació de l'habitatge:** Aquest informe preceptiu serveix per acreditar l'adequació de la vivenda en el procés d'obtenció d'una autorització de residència per reagrupació familiar. S'adreça a les persones estrangeres que tinguin el domicili habitual en un municipi de Catalunya i que pretenguin reagrupar a la seva família

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

En el cas que l'estudiant sigui menor d'edat, el que caldrà és l'autorització d'un dels pares per tramitar el visat. Per tant, cal dir que aquest visat és d'estada, no de residència. Si els estudis tenen una durada superior als 6 mesos, un cop estiguin a l'Estat espanyol, hauran de sol·licitar la targeta d'estudiant,⁴⁰ a l'Oficina d'Estrangers que correspon al lloc de residència.

A més a més, els estrangers també tenen la possibilitat de ser contractats durant la vigència de la seva estada, sempre i quan disposin d'un contracte de treball a temps parcial o a temps complet; en el cas que sigui a temps complet, el contracte ha de ser inferior a 3 mesos i no ha de coincidir amb els períodes lectius.

La presentació de la sol·licitud l'haurà de fer l'empresari o ocupador seguin el procediment AUT05 a través de la pàgina web del Departament d'Empresa i Ocupació,⁴¹ tot demanant cita prèvia. La resolució favorable comportarà l'obtenció d'una autorització administrativa per treballar per a l'estudiant.

Els estudiants que vulguin modificar la situació d'estada per estudis a una de residència i treball hauran de:

- Haver estat en la situació d'estada per estudis durant almenys 3 anys.
- No haver estat becats per organismes públics o privats dins de programes de cooperació i de desenvolupament del seu país d'origen.
- Haver realitzat els estudis amb aprofitament.
- Disposar d'una oferta de treball.

La sol·licitud l'haurà de fer l'empresari o ocupador seguin el procediment MOD03 a la pàgina web del Departament d'Empresa i Ocupació, esmentada anteriorment.

⁴⁰ **Targeta d'estudiant:** Document que hem de sol·licitar els estudiants un cop arribem a Espanya si els estudis que hem de cursar tenen una durada superior als 6 mesos. Es tramita a l'Oficina d'Estrangers o a la Comissaria de Policia corresponent.

⁴¹ La pàgina web del Departament d'Empresa i Ocupació és la següent: www.gencat.cat/treball/estrangeria

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Aquesta sol·licitud es pot iniciar mitjançant la cita prèvia, o presentant la documentació a les oficines habilitades del Departament d'Empresa i Ocupació o a qualsevol registre administratiu.

Els menors estrangers

Els menors estrangers que es troben a Catalunya poden sol·licitar una autorització de residència en funció de les seves circumstàncies personals:

- **Si són nascuts a Espanya:** si l'estranger és nascut a Espanya i el seu pare o mare és resident legal, obtindrà una autorització de residència amb la mateixa vigència que l'autorització que el pare o la mare. A més a més, els estrangers nascuts a Espanya no adquireixen automàticament la nacionalitat espanyola, sinó que adquireixen la nacionalitat d'algun dels pares. En cas contrari, es podria sol·licitar la nacionalitat espanyola per presumpció.
- **Si no són nascuts a Espanya:** poden sol·licitar una autorització de residència quan:
 - Acreditin la permanència a Espanya durant els darrers 2 anys.
 - Hagin estat matriculats en un centre d'ensenyament.
 - Haver assistit a classe regularment en edat d'escolarització obligatòria durant aquest temps.
 - Acreditin que el pare o mare residents legals disposin de prou i ingressos econòmics i d'un allotjament adequat.
- **Si són menors indocumentats:** en el cas que siguin menors indocumentats i no tinguin familiars a Espanya, seran posats a disposició de les autoritats encarregades de la protecció de menors. Aquestes s'encarregaran de localitzar els seus familiars al país d'origen per tal de tramitar la seva repatriació. En el cas de no localitzar els seus familiars i hagin transcorregut 9 mesos des de la posada a disposició al servei de menors podran demanar una autorització de residència.

Les infraccions i sancions

La Llei d'estrangeria estableix una sèrie d'infraccions que poden cometre els ciutadans estrangers o espanyols i que poden comportar la imposició de sancions administratives que es graduen en funció de la gravetat de les infraccions comeses.

Les infraccions que se'ls pot imposar són: la multa ⁴² i l'expulsió, ⁴³ entre d'altres.

- **Les multes:** les multes poden ser imposades als infractors tant als nacionals com als estrangers, però en el cas que els infractors siguin estrangers, es pot substituir la sanció de multa per la d'expulsió. Tot i que en cap cas es pot imposar multa i expulsió de manera conjunta.
- **L'expulsió:** l'expulsió només està prevista quan s'hagin els infractors siguin estrangers, i hagin comès infraccions greus o molt greus.

L'expulsió implica l'extinció de qualsevol autorització per restar a Espanya i l'aplicació d'una prohibició d'entrada⁴⁴ que no excedirà dels 5 anys, només en cas que l'estranger

suposi una amenaça per a l'ordre o la seguretat pública, llavors la prohibició d'entrada podrà ser fins als 10 anys. Per tant, tindran prohibida l'entrada no només al territori espanyol sinó també al territori dels Estats part del Territori Schengen.

⁴² **Multa:** Sanció que imposa l'Administració davant d'una infracció. En el cas de les persones estrangeres, la multa es pot substituir per una ordre d'**expulsió**.

⁴³ **Expulsió:** La llei permet que l'Administració expulsi els estrangers que estan en situació irregular a Espanya, tant els que han entrat sense autorització com els que no l'han pogut renovar. L'expulsió implica sempre la **prohibició d'entrada**, és a dir, no poder tornar a Espanya i a qualsevol país del **Territori Schengen** durant els anys que resolgui l'Administració.

⁴⁴ **Prohibició d'entrada:** Termini durant el qual els estrangers no poden entrar al **Territori Schengen** a causa d'una infracció d'estrangeria comesa anteriorment i sancionada amb l'expulsió o acord de devolució, el qual inicia el còmput del termini d'aquesta prohibició d'entrada anterior. Les prohibicions d'entrada van dels 3 als 10 anys.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

A més a més, durant el tràmit del procediment d'expulsió, poden aplicar-se mesures cautelars,⁴⁵ com ara l'internament de l'estranger, la presentació periòdica davant de les autoritats o la retirada del passaport, entre altres mesures.

L'execució de l'expulsió pot suspendre's quan l'estranger demani asil o quan es tracti de dones embarassades, i l'expulsió pugui comportar un risc per a la vida o la salut de la mare.

Hi ha determinats grups d'estrangers, però, que no poden ser expulsats atesos els seus vincles personals o familiars amb Espanya. És el cas dels estrangers que tenen residència de llarga durada, o bé els estrangers que hagin estat espanyols d'origen i hagin perdut aquesta condició. Durant aquest procediment els estrangers tenen dret a sol·licitar assistència jurídica, que, en el cas de no disposar de recursos econòmics, aquesta serà gratuïta; en el cas de no comprendre o parlar la llengua oficial utilitzada, també tindran dret a un intèrpret gratuït si escau.

Cal diferenciar, però, l'expulsió de la devolució dels estrangers.⁴⁶ La devolució s'aplica quan els estrangers entren en territori espanyol de manera il·legal (normalment ho solen fer per llocs no habitats), o quan estan vulnerant una prohibició d'entrada que ha estat imposada anteriorment. A més a més, per a aquest procediment també tenen dret a l'assistència jurídica gratuïta i a un intèrpret.

⁴⁵ **Mesures cautelars:** Davant d'un expedient d'expulsió, l'Administració pot ordenar una sèrie de mesures com l'internament de l'estranger, la presentació periòdica davant de les autoritats o la retirada del passaport, entre d'altres.

⁴⁶ **Devolució dels estrangers:** La devolució d'una persona al seu país de procedència s'aplica quan els estrangers entren en territori espanyol de manera il·legal (per llocs no habilitats) o bé quan entren vulnerant una prohibició d'entrada imposada anteriorment.

La nacionalitat

Els estrangers que es troben a Espanya poden adquirir la nacionalitat d'origen:

- Per residència.
- Per opció.
- Per consolidació.
- Per carta de naturalesa (per motius excepcionals).

Es consideren espanyols d'origen:⁴⁷

- Els nascuts de pare o mare espanyols.
 - Els menors adoptats per espanyols.
 - Els nascuts a Espanya de pares estrangers si aquests no li atribueixen la nacionalitat o si la filiació no quedés determinada.
 - Els nascuts a Espanya quan un dels seus pares també hagués nascut a Espanya.
- **La nacionalitat per residència:**⁴⁸ una persona estrangera adquireix la nacionalitat per residència quan acredita davant del Registre Civil la residència legal, continuada i immediatament anterior a la petició en territori espanyol durant un cert temps. Aquest temps varia en funció de la nacionalitat d'origen de l'interessat.

El temps de residència legal que ha d'acreditar és de 10 anys com a norma general, tot i que hi ha les següents excepcions:

⁴⁷ **Espanyols d'origen:** Persones nascudes de pare o mare espanyols o bé persones adoptades per un ciutadà espanyol. També es consideren espanyols d'origen els estrangers nascuts a Espanya de pares estrangers si almenys un d'ells també hagués nascut a Espanya o quan el fill no adquireixi la nacionalitat dels pares o bé quan la filiació no quedi determinada.

⁴⁸ **Nacionalitat espanyola per residència:** Condició de ciutadania espanyola que s'aconsegueix mitjançant un període de residència legal i ininterromput a Espanya.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- 5 anys si disposa de l'estatut de refugiat.
- 2 anys si és nacional d'origen de països iberoamericans, Portugal, Andorra, Filipines, Guinea Equatorial i sefardites.
- 1 any per als casos següents:
 - Persones nascudes a Espanya.
 - Persones casades amb un ciutadà espanyol durant 1 any i que en el moment de sol·licitar la nacionalitat no estiguin separades legalment o de fet.
 - Persones que hagin estat sotmeses a la tutela, guarda o acolliment d'un ciutadà o entitat espanyola duran 2 anys consecutius.
 - Persones que no hagin exercit el dret d'opció.
 - Vidus i vídues de ciutadans espanyols, sempre que quan morís el cònjuge no estiguessin separats legalment o de fet.
 - Persones nascudes fora d'Espanya, però que els seus pares o avis hagin estat espanyols d'origen.

El Govern català també tramitarà els informes d'estrangeria d'integració per accedir a la nacionalitat espanyola per residència.⁴⁹

- **Nacionalitat per opció:** aquesta nacionalitat l'adquireixen quan acrediten vincles personals o familiars amb ciutadans espanyols, com ara:
 - La persona que estigui o hagi estat sota la pàtria potestat d'un espanyol.
 - la persona de pare o mare espanyols d'origen nascuts a Espanya.
- **Nacionalitat espanyola per carta de naturalesa:**⁵⁰ la nacionalitat per carta de naturalesa és atorgada per Reial decret del Govern quan concorren circumstàncies excepcionals com ara la prestació de serveis a l'Estat en els àmbits militars, cultural, econòmic, polític o esportiu.⁵¹

⁴⁹ A la pàgina web següent hi ha més informació sobre el tema:
www.gencat.cat/benestarsocialifamilia/immigracio/estrangeria

⁵⁰ **Nacionalitat espanyola per carta de naturalesa:**

VEÏNATGE I CONVIVÈNCIA

Totes les persones que viuen en un municipi assumeixen la condició de veí o veïna. Això implica una sèrie de drets i obligacions respecte a la resta del veïnat; per tant, són costums i normes que permeten una qualitat de vida millor, que es basa en: la convivència entre les persones i la cohesió social.

La convivència veïnal⁵² es basa en valors com: la solidaritat, el respecte, la responsabilitat mútua i la cooperació. Per tant, si s'exerceixen aquests valors, el sentit de pertànyer a una comunitat, ser-ne considerat membre es veu afavorit.

A més a més, també són la base de civisme.⁵³ El civisme és el conjunt de qualitats, actituds i comportaments que permeten als ciutadans/es viure en comunitat, tot acceptant les regles de la democràcia i els drets fonamentals.

En aquest apartat, explicaré les normes catalanes que regulen la convivència ciutadana, tot desglossant-ho en els apartats següents:

- **Respecte pel veïnat**
- **Comunitats de propietaris**
- **Manteniment dels edificis**
- **Comerç**
- **Espais públics**
- **Respecte pel medi ambient**
- **Permís de conduir**

⁵¹ A la web següent hi ha més informació sobre aquest cas:

<http://www2.mjusticia.es/cs/Satellite/ca/1215198262624/EstructuraOrganica.html>

⁵² **Convivència veïnal:** Es basa en valors com la solidaritat, el respecte, la responsabilitat mútua i la cooperació entre les persones.

⁵³ **Civisme:** Conjunt d'actituds i comportaments de les persones que permeten als ciutadans i ciutadanes viure en comunitat i que està basat en el bon tracte entre les persones, el respecte per l'entorn (des del nostre habitatge fins als espais públics i el mobiliari urbà) i el respecte per les normes de convivència.

Respecte pel veïnat

El carrer i la comunitat de veïns són espais de comunicació i relació entre persones. Alguns dels factors que faciliten la convivència són l'interès pels problemes i necessitats dels altres veïns, i el fet de mantenir sempre una actitud respectuosa amb la intimitat de les persones.

Comunitats de veïns i veïnes

Totes les persones que resideixen o treballen a l'edifici són membres de la comunitat de veïns⁵⁴ i tenen l'obligació de respectar les pautes de comportament; aquestes estan basades en la bona educació i emmarcades en les ordenances municipals.⁵⁵

Hi ha certes activitats quotidianes amb les quals s'ha de tenir cura per tal que no pugin causar molèsties als veïns. Algunes de les quals són:

- Evitar estendre la roba sense escórrer o espolsar catifes durant el dia.
- Evitar que els animals domèstics molestin i embrutin els espais comuns de l'edifici.
- Regar les plantes a partir de les 22 h.
- Vigilar el nivell de soroll (sobretot entre les 10 de la nit i les 8 del matí) i evitar aquells que puguin pertorbar el descans dels veïns.
- I sobretot s'ha de tenir cura del soroll quan s'organitzi una trobada familiar o una festa.

⁵⁴ **Comunitat de veïns:** Totes les persones que residim o treballem en un mateix edifici, independentment si som o no propietaris. També s'hi inclouen els comerciants de les botigues de l'edifici. Tenim l'obligació de respectar certes pautes de comportament basades en la bona educació i l'ajuda entre veïns i veïnes.

⁵⁵ **Ordenances municipals:** Normes de l'Ajuntament que regulen l'ús dels béns, espais i serveis d'ús públic de la ciutat amb l'objectiu de vetllar per ells, per la convivència ciutadana i pel respecte dels drets i deures de tots els ciutadans de la ciutat.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Si es viu en un bloc de pisos, s'ha de tenir en compte que es comparteixen amb la resta de veïns i veïnes uns espais comuns (escala, pati, terrat, soterrani, etc.)⁵⁶ i per tant, no s'hi poden deixar objectes ni fer-ne un ús particular. A més a més, s'ha de consultar a la Junta de la comunitat de propietaris qualsevol cosa que comporti algun canvi en els espais comuns.⁵⁷

Comunitat de propietaris

La comunitat de propietaris⁵⁸ està representada pel president de la Junta de propietaris, pel secretari i el tresorer (o administrador).

Aquests càrrecs poden ser escollits mitjançant:

- Elecció
- Sorteig
- Torn rotatori entre els propietaris i propietàries

Segons la Llei de la propietat horitzontal,⁵⁹ els propietaris dels immobles estan obligats a mantenir-los en perfecte estat de neteja, salubritat i seguretat, sobretot a les parts visibles des de la via pública.

⁵⁶ **Espais comuns:** Espais d'un immoble comuns a tots els veïns: les escales, l'ascensor, la porteria, els replans, el pati, els passadissos, el terrat, el soterrani, etc. El conjunt de veïns tenim l'obligació de vetllar per la bona conservació i ús d'aquests espais i no podem deixar-hi objectes ni fer-ne un ús particular, fora dels indrets destinats a trasters o magatzems.

⁵⁷ **Junta de la comunitat de propietaris:** Formada pel conjunt de propietaris de tots els elements que integren l'edifici (pisos, despatxos, locals, etc.). És un òrgan representat pel president, pel secretari i pel tresorer o administrador. Els càrrecs són temporals i rotatius entre tots els propietaris. La Junta és l'encarregada de redactar els **Estatuts de la comunitat** i les **normes de règim intern** de la comunitat o conjunt de normes que han de regir la convivència entre tots els veïns.

⁵⁸ **Comunitat de propietaris:** Conjunt de propietaris d'un edifici o d'un conjunt d'edificis que s'uneixen per defensar els interessos comuns i que s'encarrega del manteniment de l'edifici.

⁵⁹ **Propietat horitzontal:** Expressió que fa referència als edificis i habitatges que tenen diferents propietaris, de manera que cadascú és propietari del seu pis o habitatge i copropietari dels espais comuns que integren l'edifici.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Les comunitats es poden dotar d'Estatuts ⁶⁰ i de Normes de règim intern. ⁶¹

Els Estatuts: són el conjunt de normes que han de regir la vida de la comunitat i han de completar o desenvolupar aspectes de la Llei de la propietat horitzontal. No són obligatoris, i si ho són, han d'estar registrats en el Registre de la Propietat. ⁶²

La Junta de propietaris és la que pot modificar-ne el conjunt o eliminar-les, sempre i quan hi hagi la unanimitat de tots els propietaris.

Els Estatuts poden determinar, entre altres aspectes, els següents:

- Els pisos que tenen accés directe a terrasses i patis.
- El termini de renovació dels òrgans de la comunitat.
- Els espais comuns.
- La prohibició de fer determinades activitats comercials o professionals, etc.

Les normes de règim intern: són les normes que han estat acordades per la Junta de propietaris per regular els detalls de la convivència i la utilització adequada dels serveis i les coses comuns. D'acord amb la Llei d'Estatuts, les normes regulen aspectes com ara:

- L'ordenació estètica de les plaques de les bústies o de les que anuncien una activitat professional.
- El color de les portes d'accés a l'interior dels habitatges.
- L'estesa de roba.

⁶⁰ **Estatuts:** Normes que han de regir la vida de la comunitat. No són obligatoris, ja que les comunitats de propietaris es regeixen per la Llei de la **Propietat Horitzontal**. En tot cas, poden completar o desenvolupar aspectes de la Llei per adequar les normes a les característiques de l'edifici, però mai contradir la Llei.

⁶¹ **Normes de règim intern:** Normes acordades per la Junta de propietaris per regular els detalls de la convivència i la utilització adequada dels serveis i coses comuns. A diferència dels **Estatuts**, les normes de règim intern no han d'estar inscrites en el Registre de la Propietat ni necessiten la unanimitat de tots els propietaris per a la seva aprovació.

⁶² **Registre de la propietat:** Oficina pública on es reflecteix tot allò que fa referència a la propietat d'immobles i als seus drets. En el cas dels **Estatuts de la comunitat** de propietaris, per inscriure'ls cal la unanimitat de tots els propietaris i que estiguin recollits en escriptura pública davant de notari. Els Estatuts registrats són públics i es poden consultar.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- La limitació de l'accés d'animals als espais comuns.
- La instal·lació d'aparells d'aire condicionat o antenes parabòliques.
- L'obligació d'utilitzar els mateixos models de tendals, reixes o fusteria exterior.
- L'horari de recollida de les escombraries, etc.

Les normes de règim intern no han d'estar inscrites en el Registre de la Propietat, i tampoc necessiten la unanimitat de tots els propietaris per a la seva aprovació.

Manteniment dels habitatges i edificis

Les tasques de manteniment de l'edifici s'han de fer entre tots els veïns, i aquestes tasques són:

- El deure dels propietaris i llogaters a mantenir en bon estat de conservació el seu pis o local.
- La comunitat de propietaris estableix cada any l'import del rebut de la comunitat,⁶³ que és l'aportació econòmica que paga cada inquilí o propietari (normalment cada mes), per al manteniment (deterioraments de l'immobiliari, il·luminació, canvi de bombetes, assegurança, ascensor, etc.) i la neteja de l'edifici.

Si l'edifici és llogat, cal que el contracte de lloguer especifiqui si l'import del lloguer inclou el pagament del rebut de la comunitat o s'ha de pagar a part.⁶⁴

- Si el contracte de lloguer no especifica que aquestes despeses són a càrrec del llogater, les haurà de pagar el propietari. En canvi, el contracte haurà de reflectir expressament aquest pacte pel qual l'inquilí es fa càrrec de les despeses, de

⁶³ **Rebut de la comunitat:** L'ús dels espais comuns d'un edifici origina unes despeses generals: la llum, la neteja, el manteniment, l'ascensor, l'assegurança, etc. Aquestes despeses es reparteixen entre tots els veïns de l'escala i els locals comercials de l'edifici, en funció de la superfície que ocupen.

⁶⁴ **Contracte de lloguer:** Document que signen l'arrendador (propietari o administrador) i l'arrendatari (llogater) i que recull totes les condicions de l'acord pel qual es fa ús de l'habitatge a canvi d'uns diners, la renda o el lloguer. Tots els contractes tenen unes clàusules, el que anomenem "la lletra petita" dels contractes, que són les condicions específiques o generals a què se sotmet aquell contracte. S'han de llegir molt bé, ja que poden implicar la pèrdua d'algun dret del llogater.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

manera que consti per escrit en el contracte de lloguer i que s'especifiqui l'import anual de la despesa. Si no es compleixen aquests requisits, l'arrendador no podrà cobrar les despeses al llogater.

- Cal participar en la neteja dels espais comuns. Es pot realitzar per torns o bé, entre tota la comunitat, contractar a una persona que faci aquesta tasca.
- En algunes finques hi ha la un porter o portera, que és la persona encarregada de la neteja, de tenir claus de recanvi i d'altres gestions comunes dels veïns. Aquest servei es paga entre tots els veïns, i normalment s'especifica en el rebut de lloguer.⁶⁵
- Cal avisar el president de la comunitat si s'observen esquerdes, humitats o sorolls estranys.
- Cal ocupar-se del manteniment de les façanes i d'altres parts de l'edifici que siguin visibles des de la via pública, com ara les entrades, antenes o xemeneies. Per això, no està permès d'estendre roba a les finestres o balcons que donin al carrer.
- Els veïns i veïnes hem de col·laborar en el manteniment dels elements comuns (ascensor, porter electrònic, instal·lació de TV, teulada o terrassa, xarxa de desguàs o façanes), però en cap cas podrem manipular-los. Només ho podran fer els tècnics d'empreses especialitzades i contractades per la comunitat.
- Si es produeix un desperfecte en un element comú (per exemple al pati o al terrat), encara que només afecti o perjudiqui un sol veí, és responsabilitat de tots trobar-hi una solució i assumir-ne el cost entre tots els propietaris.
- És obligatòria la creació d'un fons comunitari o fons de reserva⁶⁶ per al manteniment de l'edifici. L'aportació al fons comunitari és responsabilitat dels propietaris, no dels llogaters. El fons de reserva només pot servir per fer pagaments directes de les despeses de conservació i reparació de l'edifici,

⁶⁵ **Rebut de lloguer:** Comprovant del pagament del lloguer. L'expedeix l'arrendador i hi ha de constar l'import total i tots els conceptes desglossats, la data i les dades d'identificació. Quan el pagament es fa per domiciliació bancària, és el rebut del banc.

⁶⁶ **Fons comunitari o fons de reserva:** Dipòsit monetari que fan els propietaris en el qual sempre hi ha d'haver una quantitat de diners destinada al pagament de les despeses de conservació i reparació de la finca. L'obligació de la conservació de les finques és establerta per la llei, per tal de garantir la seguretat de les persones i els béns.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

contractar una pòlissa d'assegurança que cobreixi els danys causats a la finca i fer un contracte de manteniment de l'immoble i de les seves instal·lacions generals. També s'utilitza per fer front a eventuais derrames de la comunitat.⁶⁷

- És molt important que la comunitat contracti una assegurança per protegir als veïns davant de sinistres fortuïts o naturals i dels robatoris.

Pel que fa a les obres:

- La comunitat de propietaris té l'obligació d'efectuar les obres necessàries per garantir un manteniment i conservació adequats de l'immoble.
- Abans de fer obres al propi domicili, cal comunicar-ho al president de la comunitat i a l'Ajuntament, on s'haurà de tramitar la llicència d'obra menor⁶⁸ o la llicència d'obra major.⁶⁹
- Sempre que s'hagi de dur a terme una obra, a l'immoble o en un habitatge, és imprescindible disposar dels consells d'un tècnic i tenir els permisos necessaris per garantir el compliment de la normativa vigent, la seguretat i la qualitat de les obres.

El comerç, font de dinamisme i progrés

Els comerciants també són membres de la comunitat i, per tant, tenen un paper actiu en la promoció del civisme i la convivència.

⁶⁷ **Derrames:** Repartiment d'una despesa eventual o extraordinària entre els veïns d'una comunitat, com per exemple, rehabilitar la façana, canviar els baixants de la finca o instal·lar un ascensor.

⁶⁸ **Llicència d'obra menor:** Permís municipal que no necessita un projecte redactat per un tècnic col·legiat. Són obres en les quals no es modifica l'estructura de l'habitatge i que afecten menys de 9 m² de superfície.

⁶⁹ **Llicència d'obra major:** Permís municipal que necessitem per fer obres que afecten l'estructura de l'habitatge: el terra, el sostre, treure o afegir una paret, etc. El projecte de l'obra l'ha de fer un tècnic col·legiat (aparellador o arquitecte), el qual també haurà de dirigir l'obra.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

L'horari d'obertura:

Els dies i horaris d'obertura de l'establiment han de respectar la normativa actual:

Els establiments comercials que es dediquin únicament a la venda de mercaderies al públic tenen un horari general d'obertura al públic, que és de 72 hores setmanals, entre les 7:00h i les 22:00h, de dilluns a dissabte, amb l'obligació de tancar diumenges i festius no específicament autoritzats.

Els establiments que es dediquen a la prestació de serveis, com ara perruqueria, centres d'estètica, una bugaderia, un locutori, etc., tenen un horari d'obertura lliure.

Tots els establiments comercials han d'exhibir l'horari adoptat, de manera que sigui visible per al públic des de l'exterior de l'establiment.

Fulls de reclamacions:

També han de disposar de fulls de reclamacions.⁷⁰ Els fulls de reclamacions són uns impresos oficials que es presenten en tres exemplars perquè els consumidors puguin fer la seva reclamació al mateix establiment, davant d'un mal servei.

Els fulls de reclamacions són tres:

- L'original, que és per a l'Oficina Municipal d'Informació al Consumidor (OMIC)⁷¹, o per a la Delegació Territorial d'Indústria, Comerç i Turisme de la Generalitat de Catalunya, que és la que avaluarà el cas.
- La còpia rosa és per a l'establiment
- La còpia verda és per a l'interessat.

⁷⁰ **Fulls de reclamacions:** Impresos oficials que possibiliten al consumidor formular una queixa sigui per un mal servei o per un mal estat de la mercaderia. No tots els establiments estan obligats a tenir-los, però els que hi estan obligats han de tenir un rètol en un lloc visible on s'anunciï. En tot cas es pot consultar a l'**Oficina Municipal d'Informació al Consumidor**.

⁷¹ **OMIC:** Serveis municipals d'atenció directa i gratuïta que tenen la finalitat d'ajudar els consumidors i usuaris a defensar els seus drets per mitjà de la informació prèvia, l'assessorament i la recepció de reclamacions en temes de consum.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Per tant, els establiments estan obligats a penjar en públic un cartell on s'hi anunciï que hi ha fulls de reclamacions disponibles i que poden ser lliurats als clients que ho sol·licitin.

Les vendes especials:

Els comerciants han de respectar els períodes de:

- Rebaixes ⁷²
- Vendes de saldos ⁷³
- Liquidacions ⁷⁴
- Promocions ⁷⁵

Durant els temps de rebaixes, cal tenir en compte els aspectes següents:

- Els productes han de portar sempre el preu rebaixat al costat de l'antic. També pot indicar-se en tant per cent de descompte.
- Els productes han de tenir la mateixa qualitat i garantia que abans de les rebaixes, per tant, no poden ser defectuosos. A més a més, el consumidor ha d'exigir la factura que és la garantia per a qualsevol canvi. ⁷⁶

⁷² **Rebaixes:** Vendes amb descomptes que es fan a començament d'any i a l'estiu i que duren entre una setmana i dos mesos. Els productes que es rebaixen no poden ser posats en venda expressament per a l'ocasió, sinó que han de formar part de l'oferta habitual de l'establiment durant, almenys, un mes. És a dir, no poden ser productes de menys qualitat, i l'establiment està obligat a mostrar el preu original al costat del preu rebaixat o indicar el % de descompte.

⁷³ **Saldos:** Venda de productes el preu dels quals és inferior perquè són defectuosos o obsolets, o estan deteriorats. L'establiment ha de mostrar un rètol en què s'indiqui que són saldos i el tipus de defecte que tenen.

⁷⁴ **Liquidacions:** Vendes excepcionals que pretenen exhaurir l'existència d'algun producte o de tots amb motiu d'obres, trasllats, canvi de negoci, etc. No poden durar més de tres mesos.

⁷⁵ **Promocions:** Vendes a preu reduït de productes concrets, amb la finalitat d'incentivar-ne la venda o potenciar el desenvolupament dels establiments.

⁷⁶ **Garantia:** Amb la nova normativa, la factura constitueix una garantia per si mateixa. La majoria de productes tenen una garantia obligatòria de 2 anys, a partir de la data que figura en la factura o l'albarà de lliurament del producte. En productes de segona mà, la garantia no ha de ser inferior a 1 any.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- S'ha de preguntar a la botiga allò que fa referència als canvis i devolucions. Si el producte és defectuós, l'establiment té l'obligació de canviar-lo o tornar els diners al comprador.
- Quan un client vol fer una devolució, algunes botigues lliuren un val de compra en comptes de tornar els diners.⁷⁷ En aquest cas, el client podrà canviar el val per

un altre producte. El que sí que és important és que el comprador s'ha d'informar de quants dies disposa per a poder realitzar el canvi, ja que en èpoques de rebaixes hi ha establiments que no poden acceptar vals.

- Quan es tracti d'objectes defectuosos, és obligatori que l'establiment els canviï.
- En el cas que el producte estigui en garantia i la seva reparació no sigui satisfactòria, l'establiment té l'obligació de tornar els diners al consumidor.
- Si un establiment habitualment accepta targetes de crèdit, també ho ha de fer en època de rebaixes.

La retolació dels comerços:

D'acord amb l'article 32 de la Llei 1/1998, de 7 de gener de política lingüística, a Catalunya, la senyalització i els cartells d'informació general de caràcter fix dels establiments oberts al públic han d'estar redactats, almenys en català.

Des del Consorci per la Normalització Lingüística es pot assessorar i ajudar a retolar l'establiment en català.⁷⁸

⁷⁷ **Val de compra:** Servei voluntari dels establiments pel qual s'ofereix la possibilitat al client de tornar el producte i canviar-lo per un altre. En el val hi ha de constar les condicions, el temps de validesa, l'import i la data d'expedició.

⁷⁸ La pàgina web següent hi ha més informació sobre el CPNL: www.cpln.cat

El comerç i el medi ambient

Pel que fa al medi ambient, els comerços han de:

- Col·laborar en el manteniment i en la cura dels espais públics que el comerciant fa servir.
- Complir amb la normativa sobre tractament de residus, com ara embalatges, deixalles, etc.
- Fer servir els contenidors de recollida selectiva.
- Respectar la norma de seguretat i higiene per tal d'evitar riscos d'accidents i de salut pública.

Les associacions comercials

És molt important que els comerciants es posin en contacte amb la comunitat de veïns per a informar-se sobre els seus drets i obligacions, i les normes de règim intern.

A més a més, és recomanable participar en l'associació de comerciants⁷⁹ del barri o de la població.⁸⁰

Els espais públics, espais de convivència

Els espais públics com carrers, places, jardins, equipaments cívics, centres culturals i esportius... són espais de convivència, en què s'hi troba gent coneguda i desconeguda, veïns i veïnes, relacions socials, etc.

El manteniment d'aquests espais correspon a l'Ajuntament, però també és responsabilitat de tots els ciutadans i ciutadanes tenir-ne cura. Per tant, el que s'ha de procurar és:

⁷⁹ **Associació de comerciants:** Conjunt de comerciants que s'uneixen per col·laborar en la consecució d'uns objectius comuns, com ara defensar els seus drets o demanar millores en la via pública a les autoritats, sigui en matèria urbanística o en seguretat. Normalment estan agrupats per zones de proximitat.

⁸⁰ A la pàgina web següent hi ha més informació sobre les associacions de comerciants: www.confecom.cat/servimmigra/index.html

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Evitar fer activitats que els degradin i que puguin molestar o perjudicar altres veïns (sorolls, ocupació de la via pública o el carrer).

- Tenir cura del mobiliari públic i respectar-lo.
- No fer pintades ni grafitis a les parets o altres espais.
- No enganxar cartells ni publicitat fora dels espais assignats.
- Utilitzar les papereres.
- Si es tenen animals, recollir-ne els excrements.
- No deixar brossa fora dels contenidors.
- És prohibida la pràctica de juguesques a la via i els espais públics que impliquin apostes de diners o béns.
- En cap cas l'exercici de la mendicitat podrà comportar la pressió ni la demanda insistent o coactiva ni cap molèstia per als vianants.
- Per poder fer certes activitats individuals o col·lectives (festes, fires, etc.) que impliquin l'ocupació puntual de la via pública és important conèixer el que estableixen les ordenances municipals sobre això i sol·licitar permís a l'Ajuntament.
- Quan l'activitat és econòmica (una parada comercial, tocar música al carrer...) és necessari disposar de la llicència municipal corresponent.
- No complir les normes de civisme i convivència pot ser objecte de sancions econòmiques. L'Administració pública també pot obligar a la reparació dels danys. El compliment de la sanció es pot fer mitjançant mesures substitutòries⁸¹ o fórmules alternatives, com ara treballs comunitaris.⁸²

⁸¹ **Mesures substitutòries:** Fórmules alternatives a les multes consistents en treballs comunitaris de compliment obligatori: treballar per al manteniment de l'espai públic, col·laborar amb una entitat social, participar en cursos sobre civisme, etc.

⁸² Per exemple treballar per al manteniment de l'espai públic, col·laborar amb una entitat social, participar en cursos de civisme, etc.

El respecte pel medi ambient

Els veïns tenen la responsabilitat de mantenir net el seu barri i l'entorn natural de la població on resideixen, i evitar aquelles activitats que siguin perilloses, com encendre foc, o que puguin degradar-lo: deixar bosses d'escombraries o de runa, alterar l'entorn natural (tallar branques o pertorbar l'entorn de la fauna i la flora...), etc.

També és important que en la vida quotidiana es posin en pràctica mesures per estalviar el consum d'aigua, electricitat i gas, com ara:

- Utilitzar bombetes de baix consum.
- No deixar els llums encesos si no s'utilitza l'espai.
- Apagar del tot els aparells electrònics en lloc d'apagar-los amb el comandament a distància.
- Comprar un electrodomèstic que sigui de classificació energètica eficient, és a dir, els nous models d'electrodomèstics porten incorporats mecanismes d'estalvi d'energia.
- Es pot estalviar aigua dutxant-se en lloc de banyar-se, controlar les aixetes que degoten i tancar l'aixeta mentre es renten les mans o les dents i es renten els plats.

El cànon de l'aigua

El cànon de l'aigua⁸³ és un impost ecològic que serveix per pagar els costos dels serveis del cicle de l'aigua: depuradores, embassaments, controls, etc.

Representa entre el 15% i el 25% de la factura de l'aigua, depenent del municipi i de la quantitat d'aigua que gasta cada habitatge, de manera que actua com una penalització.

⁸³ **Cànon d'aigua:** Impost ecològic que es paga en la factura de l'aigua. Augmenta de manera proporcional amb el consum, de manera que actua com una penalització. Consulteu els mecanismes per ampliar el tram del cànon de l'aigua en funció del nombre de persones que conviuen en un mateix habitatge en l'apartat El respecte pel medi ambient d'aquest àmbit.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Per mitjà de l'Agència Catalana de l'Aigua es pot sol·licitar una ampliació del tram del cànon de l'aigua per a famílies de més de tres membres, de manera que s'amplia en 3 m mensuals per persona als límits de consum establert per la Llei. El tràmit es pot fer mitjançant la web de l'Agència Catalana de l'Aigua, de manera presencial o per correu certificat a l'entitat subministradora corresponent.

Una altra mesura efectiva i senzilla és separar els residus i fer servir els contenidors de recollida selectiva, que tenen la distribució següent:

- El contenidor de color marró, gris, taronja... és el contenidor per a residus orgànics, que s'han de dipositar en bosses ben tancades.
- Els horaris recomanats per dipositar la brossa orgànica als contenidors és entre les 19 h i les 22 h.
- El contenidor blau per al paper i el cartró, que s'ha de dipositar plegat.
- El contenidor groc per a envasos lleugers: plàstics, llaunes, brics (determinats a envasos de llet, sucs...). També cal dipositar-los plegats, per aprofitar millor l'espai disponible i facilitar-ne la manipulació posterior.
- El contenidor verd per al vidre.

A més d'aquests contenidors selectius, molts establiments disposen de contenidors especials per a piles gastades, a les farmàcies tenen contenidors per a medicaments caducats i en moltes places i mercats hi ha contenidors per a roba usada.

A més a més, a l'Ajuntament s'ofereixen informacions sobre els horaris d'obertura de les deixalleries públiques.

A la majoria de municipis també funciona un servei de deixalleria mòbil que s'instal·la regularment al barri per recollir els materials que no es poden dipositar als contenidors de la via pública, com ara olis, bateries, piles electrodomèstiques, pintures, runa o electrodomèstics.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

També s'ofereix un servei municipal de recollida de mobles i trastos vells, amb uns dies i uns horaris concrets per a cada barri. El dia corresponent, s'han de deixar els mobles davant del portal de casa, preferiblement entre les 20 h i les 22 h. Dipositar-los al carrer fora d'aquests dies és una acció que està sancionada.

El civisme i la conducció de vehicles. El permís de conduir

El carrer també és un espai de circulació de vehicles, en el qual s'ha de respectar als altres vehicles i als vianants.

El permís de conduir⁸⁴ és l'autorització administrativa corresponent, per garantir que una persona té l'aptitud per manejar vehicles de motor i ciclomotors. El conductor sempre ha de dur el permís de conduir a sobre, ha de ser vàlid i vigent.

Per tal d'obtenir el permís espanyol de conduir calen els requisits següents:

- Ser major de 18 anys (o de 16 anys per a la llicència de ciclomotor). Per a determinats carnets professionals (camions, autocars...) cal tenir 21 anys.
- Disposar de DNI, NIE o passaport.
- Tenir autorització de residència o autorització d'estada per estudis.
- No estar privat per resolució judicial del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors, ni estar sotmès a suspensió o intervenció del permís que es posseeixi.
- Reunir les aptituds psicofísiques requerides segons el tipus de permís que sol·licitem. Per això, cal un informe d'aptitud psicofísica⁸⁵ expedit per un centre de reconeixement de conductors autoritzat de la província on se sol·liciti el tràmit, juntament amb una fotografia actualitzada del sol·licitant.
-

⁸⁴ **Permís de conduir:** Llicència obligatòria que ha de tenir qualsevol persona que vulgui conduir un vehicle. Hi ha diverses classes de permisos, en funció del vehicle.

⁸⁵ **Informe d'aptitud psicofísica:** informe positiu que estableix que s'han superat les proves psicofísiques necessàries per a l'obtenció del permís de conduir. Ha de ser expedit per un **centre de reconeixement de conductors autoritzat** per la **Prefectura Provincial o Local de Trànsit**.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- Ser declarat apte per la Prefectura Provincial o Local de Trànsit ⁸⁶ en les proves teòriques i pràctiques, segons el tipus de permís sol·licitat.

És aconsellable la inscripció en una autoescola, on els ajudaran i informaran sobre els tràmits per obtenir el carnet de conduir espanyol i els prepararan per poder examinar-se. També els informaran dels diferents tipus de permisos de conduir.

La web de la Direcció General de Trànsit disposa d'uns qüestionaris de tipus test (ciclomotor, motocicletes, examen de conduir) per ajudar a conèixer i preparar-se les proves teòriques per obtenir el permís de conduir: www.dgt.es/portal/es/informacion_educacion/tests_examenes/

En el cas de tenir el permís de conduir en el país d'origen

Pel que fa al transport personal i l'ús de vehicle propi, es reconeixen els permisos de conduir de l'Espai Econòmic Europeu:

- La Unió Europea
- Noruega
- Islàndia
- I Liechtenstein

Amb el benentès que l'edat requerida per a la conducció correspondrà a l'exigida per obtenir el permís espanyol equivalent.

A més, l'Estat espanyol ha signat acords bilaterals de convalidació amb certs països:

- Andorra
- Suïssa
- Corea del Sud

⁸⁶ **Prefectura Provincial o Local de Trànsit:** Delegació de la Direcció General de Trànsit (Ministeri de l'Interior) l'objectiu de la qual és prestar als ciutadans tots els serveis administratius que li corresponen relacionats amb els permisos de conduir.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- Japó
 - Argentina
 - Colòmbia
 - Equador
 - Perú
 - Uruguai
-
- Marroc
 - Algèria
 - Xile
 - Veneçuela
 - I Croàcia

Les persones provinents d'aquests països tenen sis mesos, a partir de la formalització de l'autorització de residència, per anar a la Prefectura Provincial de Trànsit a inscriure's en el Registre de Conductors i validar el seu carnet de conduir.

Per a la convalidació de permisos professionals d'Argentina, Colòmbia, Equador, Perú, Uruguai, Marroc, Xile, Veneçuela i Croàcia, s'exigirà la realització de proves addicionals que dependran dels països d'origen.

Per a la convalidació dels permisos del Marroc, Algèria, Xile, Veneçuela i Croàcia, s'haurà de consultar la informació específica referent a aquests països.

Per fer la convalidació del permís de conduir és imprescindible sol·licitar una cita prèvia per telèfon o per Internet.⁸⁷

⁸⁷ **Per telèfon:** 902 300 175

Per Internet: www.canjes.dgt.es/CANJES-DGT/canjes/ventana_seleccion_principal.jsp

Per conèixer la llista i els tràmits es pot consultar la pàgina web:

www.dgt.es/portal/es/oficina_virtual/conductores/canje_permisos/

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

El carnet de conduir per punts

El carnet de conduir per punts és la nova normativa implantada per la Direcció General de Trànsit. És un sistema que pretén premiar els bons conductors i castigar els que incompleixen la normativa. Es basa en un sistema de punts que, segons la infracció comesa, va restant, de manera que pot comportar la retirada del carnet.

De manera resumida, tots els conductors tenen 12 punts, excepte els novells (menys de 3 anys d'experiència), que tenen 8 punts.

Per exemple, per infraccions greus (conducció sota els efectes de l'alcohol o les drogues, conducció temerària, etc.) es poden descomptar 6 punts. Hi ha 4 categories d'infraccions que descompten 6, 4, 3 o 2 punts, més una multa econòmica. Si es perden tots els punts, la primera vegada es retirarà el carnet durant 6 mesos i durant 12 mesos les vegades següents. Per recuperar els punts es fan cursos de sensibilització i reeducació viària.

Medi ambient i conducció

Els vehicles de motor són el factor més contaminant del medi ambient. Un factor que es pot minimitzar amb algunes de les mesures següents:

Una conducció econòmica: és aquella que no supera els 90 km/h, ja que a partir d'aquesta velocitat el consum de combustible s'incrementa fins al doble. La conducció econòmica no sols afecta el consum de carburant, sinó també el desgast d'altres peces del vehicle, que han de ser canviades amb més freqüència: frens, pneumàtics, olis del motor, etc. En aquest cas, no només s'estalvia, sinó que es guanya seguretat.

Si s'ha d'estar gaire estona parats, és millor apagar el motor, ja que així s'evita l'emissió de gasos a l'atmosfera.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

També es pot disminuir el consum de carburant no portant equipatge a sobre del vehicle i tancant les finestres.

Les bicicletes

Cada cop més ciutadans utilitzen les bicicletes com a mitjà de transport ciutadà. A més de ser un mitjà ecològic, s'estalvia temps en els desplaçaments.

Molts municipis disposen de carrils bici per facilitar la circulació d'aquests vehicles i facilitar-ne la convivència amb altres i amb els vianants.

Amb l'objectiu de garantir la seguretat, els municipis tenen una ordenança que regula la utilització de la bicicleta a la via pública.

Alguns dels aspectes més importants són:

- Respecte pel carril bici per part d'altres conductors,
- Regulació del trànsit de bicicletes per damunt de les voreres,
- Preferència de pas per a vianants,
- Aparcaments específics per a bicicletes, etc.

Civisme i seguretat viària

Amb l'objectiu de reduir al màxim les situacions de risc i les greus conseqüències dels accidents de trànsit, hi ha una sèrie d'aspectes sobre la seguretat que és responsabilitat de tots complir:

Es prohibeix la utilització de telèfons mòbils durant la conducció, així com la utilització d'auriculars o instruments similars.

- No es pot conduir sota els efectes de l'alcohol o de les drogues.
- No es pot conduir amb excés de velocitat ni de manera temerària.
-

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- Les pantalles amb imatges també estan prohibides, pantalles amb accés a Internet, monitors de TV, vídeo o similars. Estan permesos els dispositius GPS.
 - La ràdio i el mòbil han d'estar apagats quan es posi carburant.
 - La velocitat màxima es limita a 120 km/h per autopista i autovia per a turismes i motocicletes.
 - Cal disminuir la velocitat quan s'acosti a bicicletes i, si cal, parar-se.
 - Els conductors s'han de parar davant d'un senyal de STOP o “cediu el pas”, encara que el senyal només sigui horitzontal.
 - És obligatori l'ús de cinturons de seguretat per a tots els ocupants del vehicle.
 - Els infants fins a 12 anys i menys d'1,5 m d'alçada han d'utilitzar sempre un sistema de subjecció homologat (cadiretes infantils) en funció del seu pes i talla.
-
- També és obligatori l'ús de l'armilla reflectant d'alta visibilitat homologada quan el conductor surti del vehicle i ocupi la calçada o el voral.
 - Queda prohibit el trànsit de vianants a les autopistes i autovies.

ECONOMIA I TREBALL

A Catalunya, el sistema econòmic que hi ha és el sistema d'economia de mercat,⁸⁸ on hi ha una relació de producció i de canvi de lliure empresa.

El risc que hi ha en aquest sistema econòmic, és tot i els èxits parcials per al benestar col·lectiu, es poden desenvolupar situacions de desigualtat social i pobresa.

La globalització econòmica ha comportat a una circulació de béns i serveis de tot tipus sense precedents de capitals, entre els diferents països.

⁸⁸ **Economia de mercat:** Expressió que fa referència a les relacions de producció i de canvi de lliure empresa que normalment es dona als països amb una economia capitalista. Els preus es formen d'una manera més o menys lliure en funció de l'oferta i la demanda.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

En la societat catalana, el treball representa la principal manera d'aconseguir ingressos per a la subsistència. A més a més, és la via més important que tenen les persones per garantir la seva participació i inclusió social.

A les pàgines webs següents hi ha informació sobre l'economia i treball

Portal de l'Organització Internacional del Treball: <http://www.ilo.org>

Informació sobre conjuntura econòmica i laboral, treball, etc.: <http://www.meyss.es>

Treball, ocupació, formació ocupacional, etc.:
<http://www.gencat.cat/temes/cat/treball.htm>

En l'economia de mercat, per a les persones, l'accés a la renda i al consum implica la relació i el contacte amb entitats financeres⁸⁹ i entitats d'estalvi:⁹⁰ bancs i caixes d'estalvi.

En aquest apartat, tractarem els temes següents:

- **Dret al treball**
- **Treballar**
- **Cotització**
- **Contractació laboral**
- **Organitzacions**
- **Formació**
- **Bancs i caixes d'estalvis**
- **Drets i deures fiscals**

⁸⁹ **Entitats financeres:** Entitat que facilita el finançament a través de diferents classes de crèdits per a l'adquisició de béns de consum. Les més conegudes són els bancs i caixes d'estalvi, però els últims anys ha proliferat l'aparició d'altres entitats financeres que no són bancs ni caixes i que prometen crèdits ràpids i fàcils, però a uns **interessos** elevats.

⁹⁰ **Entitats d'estalvi:** Una altra manera d'anomenar les caixes d'estalvi. Com el seu nom indica, el seu propòsit és incentivar l'estalvi entre els seus usuaris.

El reconeixement del dret al treball

La Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, i el Reglament que la desenvolupa (Reial Decret 2393/2004, de 30 de desembre), estableixen les condicions que autoritzen les persones estrangeres a residir i a treballar al territori espanyol.

L'article 10 de la Llei Orgànica 4/2000 reconeix a les persones estrangeres:

El dret a exercir una activitat remunerada per compte propi

O per compte d'altri (sempre que reuneixin els requisits previstos en la mateixa Llei)

El dret d'accés al sistema de la Seguretat Social

A més a més, l'article 11 de la Llei Orgànica 4/2000 reconeix el dret a sindicar-se o afiliar-se a una organització professional⁹¹ en les mateixes condicions que les persones treballadores espanyoles.

La normativa d'estrangeria, a través de les autoritzacions corresponents, estableix els requisits, els procediments i les condicions per fer realment efectiu el dret al treball.

Si una persona es vol informar sobre la seva situació administrativa, renovació d'autoritzacions, accés a l'autorització de treball per compte propi o d'altri, o altres qüestions, pot adreçar-se a:

- Oficines d'Estrangers o Subdelegació del Govern de la província on resideix,
- Serveis específics per a persones treballadores estrangeres dels sindicats,
- Serveis gratuïts de la xarxa d'ONG (organitzacions no governamentals) o entitats socials properes al domicili,
- Consultar qualsevol web que estigui especialitzada en el tema,
- Consultor privat, com ara advocats, assessors jurídics, etc.

⁹¹ **Organització professional:** Unió de diversos empresaris o comerciants a través de les associacions d'empresaris o de gremis professionals. Té l'objectiu d'informar tots els associats sobre els canvis o les innovacions del sector i de treballar per l'interès comú de tots els socis.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

A més a més, l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, en el seu article 25, reconeix a les persones estrangeres que disposen autoritzacions de residència i treball corresponents gaudeixen uns drets en l'àmbit laboral, dels quals cal destacar:

- El dret a formar-se i promoure's professionalment,
- El dret a accedir als serveis públics d'ocupació (SOC),⁹²
- El dret a acomplir les tasques laborals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat de les persones,
- El dret a la informació, la consulta i la participació en les empreses.

Treballa per compte propi o treball per compte d'altri

En el mercat de treball ⁹³ intervenen:

Les empreses: contribueixen al creixement econòmic desenvolupant activitats a les quals aporten capital econòmic i/o la seva pròpia força de treball.

Les persones treballadores: hi contribueixen aportant la força del treball i tot el valor d'aportació vinculat als coneixements, l'experiència i la formació que té cada individu.

Una persona pot treballar:

- Per compte d'altri
- Per compte propi

Treball per compte d'altri:⁹⁴ consisteix a fer determinats serveis per compte d'un empresari o empresària i sota la seva supervisió a canvi d'un salari, amb relació a una activitat econòmica que promou, com un negoci, etc.

⁹² **SOC:** Serveis d'Ocupació de Catalunya:

⁹³ **Mercat de treball:** Expressió que fa referència al conjunt d'empresaris i treballadors i al nivell d'ocupació.

⁹⁴ **Treball per compte d'altri:** Activitat laboral que fem a compte d'un empresari o professional a canvi d'un salari i normalment subscrita per mutu acord mitjançant un **contracte laboral**.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

A més a més, la relació entre l'empresa i la persona treballadora està regulada per la normativa laboral i ha de complir dos requisits bàsics:

Tant l'empresari com el treballador estan obligats a pagar les cotitzacions⁹⁵ obligatòries que financen la Seguretat Social, que és el sistema de protecció espanyol.

I a més, en pràcticament tots els casos l'efectuació d'un contracte laboral⁹⁶ per escrit és obligatòria. Encara que en alguns casos el contracte sigui oral, es té dret a exigir-lo per escrit.

Treball per compte propi:⁹⁷ consisteix a desenvolupar una activitat laboral i economia sense dependre d'un empresari. En aquest cas, la persona mateixa fa d'empresari, tot aportant capital i/o la pròpia força de treball.

Per poder obrir un negoci, tothom, independentment de si és estranger o no, ha de tenir les autoritzacions i llicències corresponents a través de:

- L'Ajuntament del municipi
- L'Agència Tributària⁹⁸
- Llicència municipal d'obres⁹⁹
- Llicència d'obertura¹⁰⁰

⁹⁵ **Cotitzacions:** Aportacions econòmiques obligatòries que paguen tant els empresaris com els treballadors. Mitjançant aquest sistema es finança el sistema de protecció social espanyol anomenat **Seguretat Social**.

⁹⁶ **Contracte laboral:** Document subscrit de mutu acord entre una persona o empresa i un treballador. El contracte descriu els termes de l'acord: la durada del contracte, la jornada laboral, les vacances, el sou, etc. El contracte s'ha de registrar a les **Oficines de Treball de la Generalitat (OTG)** de Catalunya en el termini màxim de 10 dies.

⁹⁷ **Treball per compte propi:** Activitat laboral que fem pel nostre compte, sense dependre de cap empresa. Nosaltres aportem el capital i el treball, per exemple quan obrim el nostre propi negoci.

⁹⁸ **Agència Tributària:** Nom abreujat de l'Agència Estatal de l'Administració Tributària. Depèn del Ministeri d'Economia i Hisenda d'Espanya i gestiona la recaptació d'impostos (**IRPF, IVA,...**), tant d'empresaris i de professionals com individuals.

⁹⁹ **Llicència municipal d'obres:** Permís municipal per poder fer obres en un local, despatx o habitatge d'aquell municipi. El permís d'obres pot ser menor o major, en funció de les obres que es vulguin fer.

¹⁰⁰ **Llicència d'obertura:** Permís municipal que permet dur a terme activitats econòmiques o professionals en aquell municipi.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- Pagament de l'impost sobre activitats econòmiques ¹⁰¹

Cal dir, però, que les persones estrangeres no comunitàries hauran de disposar, a més, de l'autorització de treball per compte propi, ¹⁰² aquest pot ser sol·licitat com a: autorització inicial des del país d'origen, a través dels consolats i ambaixades.

Els requisits que han de tenir són:

- Complir els requisits quant a llicències i autoritzacions corresponents per a l'obertura i funcionament de l'activitat econòmica.
- Titulació necessària per a les professions l'exercici de les quals necessiti homologació ¹⁰³ específica, i en el seu cas, la col·legiació ¹⁰⁴ requerida.
- Acreditar que la inversió prevista per a la implantació del projecte és suficient, així com que incideix en la creació de llocs de treball en els termes que fixa el Ministeri de Treball i Immigració (MTIN).
- Previsió que durant el primer any s'obtindran prou recursos econòmics almenys per a la manutenció i allotjament de l'interessat, una vegada deduïts els necessaris pel manteniment de l'activitat.
- No disposar d'antecedents penals a Espanya ni als països de residència anterior, per delictes existents en l'ordenament jurídic espanyol.
- No trobar-se irregularment a Espanya.

A més a més, la Generalitat de Catalunya ofereix assessorament en els projectes d'autoocupació o d'autoempresa a través de: ¹⁰⁵

www.gencat.cat/temes/cat/empresa.htm

www.cidem.cat, que és la web del Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial

¹⁰⁶

¹⁰¹ **Pagament de l'impost sobre activitats econòmiques:**

¹⁰² **Autorització de treball per compte propi:**

¹⁰³ **Homologació:**

¹⁰⁴ **Col·legiació:**

¹⁰⁵ **Autoocupació o autoempresa:**

La Seguretat Social

La Seguretat Social ¹⁰⁷ és un sistema de protecció pública adreçat a totes les persones que garanteix les prestacions assistencials, les prestacions sanitàries i les prestacions econòmiques o de qualsevol altre classe que les normes hagin establert, per tal d'afrontar les situacions de necessitat social que puguin patir.

Es basa en el principi de solidaritat financera on hi contribueixen econòmicament tant:

El col·lectiu d'empreses

Com el col·lectiu de persones treballadores (ho podem veure en el full de salari o nòmina, ¹⁰⁸ en l'apartat de deduccions – contingències comunes) ¹⁰⁹

A més a més, hi ha diversos tipus de prestacions:

La prestació sanitària: consisteix en l'assistència sanitària pública per a totes les persones d'aquest país, independentment de la seva nacionalitat i situació

¹⁰⁶ **Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial:** Depenen del Servei d'Ocupació de Catalunya. Ofereixen cursos a persones treballadores inscrites com a demandants de feina a les Oficines de Treball de la Generalitat que es troben en situació d'atur. També fan proves de professionalitat per avaluar les competències professionals i emetre el certificat corresponent.

¹⁰⁷ **Seguretat Social:** L'Institut Nacional de la Seguretat Social és el sistema públic de protecció social espanyol per a totes les persones basat en el principi de solidaritat financera. Això vol dir que està finançat per les aportacions econòmiques dels empresaris, dels treballadors i de l'Estat. Cobreix situacions de malaltia, accidents laborals, jubilació, viduitat, orfenesa, invalidesa, etc.

¹⁰⁸ **Nòmina:** També s'anomena full de salari. És un full de paper que ens donarà l'empresa en la qual treballem i que reflectirà les dades sobre el nostre sou. Hi figuren l'import del sou brut i les **deduccions** de la cotització a la Seguretat Social i de l'**IRPF**. El resultat és l'import net o quantitat de diners que rebrem. També hi figuren la categoria professional i la data d'antiguitat a l'empresa. És important guardar-les per quan necessitem demanar alguna de les prestacions de la Seguretat Social o per, en determinats casos, demostrar la nostra estada al país.

¹⁰⁹ **Deduccions - contingències comunes:** Import que ens descompten de la nòmina o sou si som treballadors per compte d'altri i que correspon a la nostra contribució al sistema de la **Seguretat Social** perquè, en canvi, en un futur puguem gaudir de les seves prestacions.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

administrativa. És una de les prestacions més importants que proporciona el sistema públic de la Seguretat Social.

La prestació econòmica: serveix per preveure, reparar o superar aquelles situacions de necessitat que originen una pèrdua d'ingressos o un excés de despeses en les persones que les pateixen. Cobreix tres tipus de riscos:

- Riscos de malaltia, maternitat, atur, vellesa, jubilació, incapacitat permanent i mort
- Prestacions familiars
- Accidents de treball i malalties professionals

Totes les persones treballadores de qualsevol nacionalitat que cotitzen a la Seguretat Social tenien dret a les prestacions econòmiques contributives sempre que hagin cotitzat durant el temps mínim exigint per la llei i compleixin la resta de requisits per accedir-hi.

Se'n diuen prestacions contributives perquè les persones treballadores han contribuït, econòmicament i de manera prèvia, al sistema de la Seguretat Social mitjançant una aportació obligatòria, per tenir-ne dret. El sistema contributiu no protegeix totes les persones, però sí un percentatge elevat de la població activa.

També hi ha **prestacions de tipus no contributiu o assistencial:** són aquelles que s'atorguen per l'existència d'una necessitat, amb independència de les aportacions efectuades, i en aquest cas es financen a càrrec dels pressupostos públics. Dins d'aquest nivell es troben les prestacions no contributives per jubilació, invalidesa, tenir fills a càrrec, rendes mínimes d'inserció, prestacions assistencials per atur, etc.

A les pàgines webs següents es pot consultar tota la informació sobre prestacions socials a:

www.seg-social.es

www.inem.es/inem/OficinaVirtual/

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

El sistema de la Seguretat Social i les seves prestacions són administrats per diferents organismes a Catalunya:

- INSS (Institut Nacional de la Seguretat Social),
- ICS (Institut Català de la Salut),
- IMSERSO (Institut de Majors i Serveis Socials),
- ICASS (Institut Català de Serveis Socials)
- TGSS (Tresoreria General de la Seguretat Social), que actua com a recaptador i caixa única.

Els serveis socials dels municipis també poden informar a la persona que ho demani sobre les prestacions assistencials o econòmiques a les quals una persona pot tenir dret.

Règims de cotització. L'impost IRPF

En la Seguretat Social, les persones que treballen estan obligades a fer el pagament de les seves cotitzacions per vies o camins diferents, en funció del tipus d'activitat laboral que desenvolupin i si ho fan per compte propi o per compte d'altri. En aquest cas, es parla dels règims de cotització.¹¹⁰

Els règims de cotització:

El règim general:¹¹¹ comprèn essencialment les persones treballadores per compte d'altri de la indústria i els serveis.

¹¹⁰

Règims

de

cotització:

Diferents vies de pagament a la **Seguretat Social**, en funció del tipus d'activitat laboral que desenvolupem i de si ho fem per compte propi o d'altri. Pot ser el règim general o el règim especial.

¹¹¹ **Règim general:** Règim al qual està inscrita la majoria de persones que treballen per compte d'altri, tant de la indústria com dels serveis.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Els règims especials: ¹¹² són de diversos tipus:

- Autònoms
- Agraris
- Empleats de la llar
- Persones treballadores del mar
- Persones treballadores de la mineria del carbó

Les principals peculiaritats dels règims especials i les seves diferències amb el règim general rau en:

Les bases de cotització (o import d'aportació obligatòria)

I en les prestacions econòmiques que atorguen (diferents per cadascun dels règims).

Els llocs on es pot facilitar a una persona tota classe d'informació general o especialitzada sobre les obligacions i drets és a:

- La delegació de la Tresoreria General de la Seguretat Social ¹¹³
- Al seu telèfon: 901 50 20 50

L'IRPF (impost sobre la renda de les persones físiques), s'aplica als rendiments del treball, entre altres conceptes.

Per això, en la nòmina de les persones treballadores se'ls descompta un import que és variable segons el cas, en el capítol de deduccions.

S'oferirà informació gratuïta sobre l'aplicació de l'IRPF o d'altres impostos del sistema tributari a l'Agència Tributària, que és l'organisme públic que s'encarrega d'aquestes gestions, així com a qualsevol delegació sindical.

¹¹² **Règim especial:** Són: autònoms, agrari, empleats de la llar, treballadors del mar i treballadors de la mineria del carbó. Segons el règim, el tipus de prestació econòmica i la base de cotització són diferents.

¹¹³ **Tresoreria General de la Seguretat Social:** Organisme de la Seguretat Social on s'unifiquen tots els recursos econòmics i l'administració financera. D'ella depenen la inscripció d'empreses, l'afiliació, les altes i baixes dels treballadors i la recaptació de les quotes, entre les seves funcions més importants.

Contractació laboral. Drets i deures dels treballadors

El contracte de treball és l'acord entre l'empresa i la persona treballadora per mitjà del qual el treballador s'obliga a prestar determinats serveis per compte de l'empresari i sota la seva supervisió a canvi d'una remuneració.

En el contracte de treball ha de constar:

- El salari que percep la persona treballadora,
- La durada del contracte,
- La durada del període de prova,
- La categoria professional,
- El període de vacances,
- Les hores i el període de treball setmanal
- I altres condicions laborals.

Hi ha diferents tipus i modalitats de contracte, de la mateixa manera que hi ha incentius¹¹⁴ i bonificacions¹¹⁵ per a l'empresa per la contractació temporal o indefinida en funció d'una sèrie de característiques de la persona treballadora: edat, temps d'inscripció com a demandant de treball, discapacitats físiques, psíquiques o sensorials, etc.

Les dues grans categories de contractes són:

Contracte indefinit: el que s'acorda sense establir límits de temps en la prestació de serveis o en la durada del contracte.

¹¹⁴ **Incentius:** Qualsevol de les retribucions afegides al salari amb l'objectiu de motivar una persona. Poden ser monetàries o no monetàries (ascens, formació, reconeixement).

¹¹⁵ **Bonificacions:** De vegades la normativa inclou una sèrie d'excepcions que fan que disminueixi el % que es paga de quotes tributàries. Per exemple, en el cas d'empresaris: si contracten persones més grans de 45 anys, persones amb alguna incapacitat o persones en atur, generalment es beneficien d'una bonificació en la quota a la Seguretat Social d'aquest treballador.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Contracte temporal: o de durada determinada, és a dir, en el contracte ja està limitat quant de temps treballarà una persona.

L'Estatut dels Treballadors (Real Decret Legislatiu 1/1995, de 24 de març, pel que s'aprova el text refós) ¹¹⁶ reconeix els drets bàsics dels treballadors que són irrenunciables:

- Dret a la afiliació a una organització sindical,
- Dret de vaga, ¹¹⁷
- Dret de reunió,
- Dret a una formació i readaptació professional i econòmica,
- Dret a la salut
- Dret a la seguretat i a la higiene en el treball
- Dret a la protecció de la salut etc.

L'extinció de la relació laboral entre l'empresa i la persona treballadora pot estar motivada per diferents causes. Les més comunes són:

- La finalització del contracte
- I la baixa voluntària de la persona treballadora
- La no superació del període de prova
- Un procés d'acomiadament ¹¹⁸

En tots els casos d'extinció del contracte és convenient rebre orientació sobre el procediment i les actuacions que cal seguir en cada cas. A més dels consultors privats (advocats, gestors laborals) es pot cercar orientació a través de les organitzacions sindicals.

¹¹⁶ **Estatut dels Treballadors:**

¹¹⁷ **Dret de vaga:**

¹¹⁸ **Procés d'acomiadament:**

Organitzacions empresarials, sindicats i associacions i gremis professionals

Els comerciants i els empresaris tenen dret a formar part d'associacions d'empreses i comerciants i gremis professionals.¹¹⁹ Les associacions i gremis informen als seus associats sobre:

- Canvis legislatius
- Innovacions en el sector d'activitat econòmica
- Fires i fòrums de comercialització dels diferents sectors de producció relacionats amb el seu negoci.

A més a més:

- Defensen els drets dels seus associats o agremiats de manera col·lectiva
- Generen un efecte positiu sobre la pròpia activitat
- Representen una manera activa de participar en la societat catalana

Els sindicats:¹²⁰ són organitzacions estables de treballadors que, de manera voluntària i solidària, s'uneixen per a la defensa dels seus interessos econòmics i les condicions de vida laborals i socials

És a través de les organitzacions sindicals, on els treballadors expressen les seves reivindicacions comunes¹²¹ i concretes com ara:

- El salari
- La jornada laboral
- Les condicions de treball
- Les condicions de vida en general, etc.

¹¹⁹ **Gremis professionals:** Associacions d'empresaris o industrials d'una mateixa professió que vetllen pels interessos comuns.

¹²⁰ **Sindicats:** Associació formada per treballadors per a la defensa i la promoció dels interessos econòmics i socials dels seus membres, en especial dels obrers, davant la patronal. Solen agrupar-se en centrals sindicals o federacions, que poden ser independents o tenir una orientació política.

¹²¹ **Reivindicacions comunes:** Demandes que els treballadors d'una empresa o sector industrial fan a la patronal per tal de reclamar els seus drets com a treballadors. De vegades les reforcen amb accions de protesta com manifestacions o **vaga**.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Per tant, l'afiliació al sindicat dóna força als treballadors per assegurar que es compleixin les garanties legals, així com per millorar-les i ampliar-les.

Els llocs on s'informarà de totes aquestes organitzacions, dels diferents sectors de producció o activitats laborals en les quals una persona estigui especialitzada, són:

- La delegació del Departament d'Empresa i Ocupació
- Oficines Municipals d'Atenció al Ciutadà (OMAC)
- Cambres de Comerç i Indústria

Per a trobar informació sobre les federacions empresarials, es pot visitar les webs següents:

- www.ceoe.es
- www.pimec.es

Mentre que per a trobar informació sobre les organitzacions sindicals, la web següent pot servir d'ajuda:

- www.ctescat.cat/enllacos/14/index.html

Formació i treball

A la societat catalana, la formació és un element molt necessari a l'hora de trobar feina i mantenir-la, ja que incrementa les oportunitats a partir de l'adquisició o actualització de coneixements, habilitats i competències laborals.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

A Catalunya, la formació es divideix en:

Formació reglada: ¹²² aquesta comporta un títol, i es correspon amb tots els ensenyaments obligatoris i gratuïts fins als 16 anys, la formació professional de grau mitjà i superior, el batxillerat, l'ensenyament universitari i la certificació de les escoles oficials d'idiomes.

Formació no reglada: ¹²³ aquesta no comporta cap títol, i dins de la formació no reglada hi ha la formació ocupacional subvencionada. ¹²⁴

La formació ocupacional subvencionada no comporta un títol oficial, però preveu la certificació d'assistència, hores de formació i coneixements adquirits.

Per tant, proporciona coneixements per a l'exercici d'una ocupació, ofici, tasca laboral, etc., a través d'un aprenentatge inicial, d'aprofundiment, de reciclatge, i és subvencionada al 100% pels seus participants.

Bàsicament, és de dues classes:

- **Per a persones treballadores en atur:** aquesta la imparteix el SOC, que és el Servei d'Ocupació de Catalunya, ¹²⁵ a través d'entitats col·laboradores.

Per tenir-hi accés cal:

- Estar inscrit al SOC com a demandant
- Tenir la demanda en situació d'alta

¹²² **Formació reglada:** Aquella en la qual s'obté un títol oficial. Es correspon amb tots els ensenyaments obligatoris (fins als 16 anys), la formació professional de grau mitjà i superior, el batxillerat, l'ensenyament universitari i la certificació de les escoles oficials d'idiomes.

¹²³ **Formació no reglada:** Aquella en la qual no s'obté cap títol oficial. Poden ser cursos, tallers, seminaris, jornades... que serveixen per aprofundir aspectes concrets d'una temàtica o actualitzar coneixements.

¹²⁴ **Formació ocupacional subvencionada:** Tipus de formació no reglada. Preveu la certificació d'assistència, hores de formació i coneixements adquirits. Està subvencionada i serveix per adquirir coneixements per a l'exercici d'una ocupació, ofici o tasca laboral. Pot estar adreçada a treballadors desocupats o a treballadors en actiu.

¹²⁵ **Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC):**

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- Estar en situació regular (és a dir, tenir una autorització de residència o treball)

Tant la formació, com els materials didàctics són totalment gratuïts per als alumnes. A més a més, se'ls ha de posar a disposició una assegurança d'accidents.

Segons la formació, també es pot incloure un nombre determinat de pràctiques en empreses.

Cal dir a més, que en alguns casos, i en funció de les circumstàncies de cada alumne, aquest pot adquirir una beca de transport o manutenció.

- **La formació contínua per a les persones treballadores en actiu:** són cursos de formació contínua que es poden organitzar dins de la mateixa empresa on es treballa o en delegacions sindicals i patronals.

Tothom cotitza amb una aportació econòmica per aquesta formació, a través de la nòmina, per tant, poder realitzar-la és un dret dels treballadors.

També hi ha programes públics d'ocupació que tenen la finalitat de donar formació i treball a persones en atur, mentre aquestes participin en un projecte

d'utilitat pública o d'interès general, i facilitar la seva incorporació al mercat laboral.

En destaquen:

- Les escoles taller (ET)
- Les cases d'ofici (CO)
- Els tallers d'ocupació (TO)

Aquests projectes estan relacionats amb diferents aspectes socials, com ara la recuperació del patrimoni i del medi ambient, l'atenció a les persones, etc.

La durada pot ser d'entre 6 i 24 mesos.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Les persones beneficiàries de les escoles taller i les cases d'ofici són joves en atur menors de 25 anys, mentre que els dels tallers ocupacionals són persones en atur majors de 25 anys, que han d'estar inscrites al Servei d'Ocupació de Catalunya.

Les entitats promotores que poden dur a terme aquests projectes són, entre d'altres:

Entitats locals

Fundacions i entitats sense ànim de lucre

Per a poder buscar ofertes de formació ocupacional subvencionada per a la població activa,¹²⁶ es pot entrar a l'adreça següent:

- www.oficinadetreball.gencat.cat/socweb/export/sites/default/socweb_ca/ciutadans/formacio/

Accedint-hi a través d'aquesta:

- www.oficinadetreball.cat/socweb/opencms/socweb_ca/ciutadans/cerca_cursos/index.htm

Bancs i caixes d'estalvis

Pel que fa al sistema financer, els bancs¹²⁷ i les caixes d'estalvi¹²⁸ són, bàsicament, els encarregats de cobrir les necessitats financeres dels diferents col·lectius, que poden ser particulars, empreses, organismes, etc.

El fet que cada cop hi hagi més col·lectiu de persones nouvingudes a Catalunya ha motivat que moltes de les entitats financeres ofereixin productes i serveis que estiguin adaptats a les seves necessitats.

¹²⁶ **Població activa:** Conjunt de persones majors de 16 anys d'un país que estan en edat de treballar.

¹²⁷ **Banc:** Entitat financera i canal de pagaments i cobraments de les economies a canvi d'unes comissions. Els beneficis obtinguts es reparteixen entre els seus accionistes.

¹²⁸ **Caixes d'estalvi:** Entitat financera que a diferència dels bancs no té el capital dividit en accions. Una part dels seus beneficis es destina a activitats de caràcter social: biblioteques, casals d'avis, programes mediambientals i programes per a població nouvinguda.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

A més a més, tant els bancs com les caixes d'estalvi disposen d'unes grans xarxes de sucursals i oficines i ofereixen una àmplia gamma de productes i serveis financers.¹²⁹

També cal conèixer les ofertes d'interessos o comissions de les diferents entitats.

Aquests productes i serveis financers, la major part són comuns per a totes les persones:

- Compte corrent o llibreta bancaris¹³⁰
- Targeta de crèdit¹³¹
- Targeta de diners o a dèbit¹³²
- Hipoteques¹³³
- Préstecs personals¹³⁴

¹²⁹ **Productes i serveis financers:** Conjunt d'ofertes i de prestacions que les entitats financeres posen a disposició dels seus clients.

¹³⁰ **Compte corrent o llibreta bancaris:** Compte entre l'entitat bancària i l'usuari en el qual s'ingressen o es treuen diners i es paguen rebuts, ja siguin de prestacions de serveis o de prestacions bancàries, sense més límit que el saldo existent.

¹³¹ **Targeta de crèdit:** Cartolines de material plàstic que contenen un número d'identificació i en les quals figura el nom i la signatura del titular. Són emeses per entitats multinacionals (Visa, Dinners Club, Carte Blanche...), les quals autoritzen el titular a signar documents de pagament per a la compra de béns i serveis (bitllets de transport, hotels...). Les quantitats que es deuen es carreguen mensualment a un banc o caixa, on el titular té un compte obert. També es poden utilitzar per treure diners en efectiu. Es cobra un tipus d'interès bastant alt.

¹³² **Targeta de diners o a dèbit:** Targeta plàstica com l'anterior que els bancs i caixes entreguen als seus clients perquè la utilitzin als **caixers automàtics**. També serveix per pagar al moment compres o serveis, aleshores l'import es descompta automàticament del saldo del compte o de la llibreta.

¹³³ **Hipoteques:** Contracte pel qual es concedeix un crèdit amb la garantia d'un bé immoble. El valor de l'immoble s'equipara amb el risc de l'impagat. Les hipoteques tenen una gran importància en el finançament de l'habitatge. De vegades l'entitat financera pot demanar un **aval**.

¹³⁴ **Préstecs personals:** Quantitat de diners que concedeix una entitat de crèdit a una persona perquè aquesta en disposi al moment. A canvi d'aquest crèdit haurà de pagar uns **interessos** i unes comissions fins a una data determinada, que es diu venciment, en la qual la persona haurà de tornar el préstec. La diferència amb el **crèdit** és que la persona rep tota la quantitat de diners al moment, mentre que en el crèdit la persona pot utilitzar o no els diners.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

I alguns dels més demanats són:

Transferències ¹³⁵ a l'estranger

- Remeses ¹³⁶ per a immigrants: hi ha acords amb diversos països que faciliten l'enviament de diners en condicions molt avantatjoses.
- Assegurances: ¹³⁷ que són productes de caràcter econòmic i social, que es proposen diluir entre tots els assegurats el valor econòmic de les pèrdues que pateix qualsevol d'ells.
- Hi ha assegurances per cobrir diferents riscos:
 - D'estalvi
 - De vida, per exemple en cas de defunció
 - De la llar, en cas de catàstrofes, robatoris, etc.
 - De salut
 - D'accidents
 - De repatriació

Es pot trobar més informació a:

- La Confederación Cajas de Ahorros: www.ceca.es/es/home.htm
- Registre Oficial d'Entitats del Banc d'Espanya:
www.bde.es/servicio/regis/regent.htm

¹³⁵ **Transferències:** Servei que presten les entitats financeres que consisteix en el traspàs de diners d'un compte a un altre compte del mateix país o de l'estranger.

¹³⁶ **Remeses:** Mitjans de pagament a través dels quals una persona envia documents monetaris a una persona d'un altre país i aquesta última cobra la quantitat de diners que li ha enviat mitjançant una lletra de canvi, un rebut bancari o un pagaré.

¹³⁷ **Assegurances:** ontracte que reflecteix l'acord entre l'assegurador i l'assegurat, en el qual l'assegurador cobreix un o més riscos en cas de sinistre de l'assegurat i dels seus beneficiaris (si n'hi ha) a canvi d'unes quotes o primes que paga l'assegurat. En assegurances socials comporta una garantia contra els riscos personals que poden afectar la capacitat de treball dels individus i per tant les seves rendes o ingressos.

Drets i deures fiscals

L'Administració pública té el dret a exigir i els ciutadans el deure d'aportar els recursos econòmics necessaris per a finançar les necessitats comunes. Aquests recursos s'obtenen mitjançant, entre d'altres, el cobrament dels tributs (impostos, taxes i contribucions especials).

Els tributs, són una quantitat de diners que els ciutadans estan obligats a pagar per llei perquè les administracions públiques disposin dels recursos suficients amb què finançar les despeses públiques.

A Espanya, les aportacions que han de fer els ciutadans per a contribuir al pagament de les despeses públiques s'han de regir pel principi de capacitat econòmica.

Per això, encara que tots els ciutadans han de contribuir, no sempre ho fan en la mateixa proporció perquè no tots disposen dels mateixos recursos econòmics.

El principi d'igualtat determina que els ciutadans amb la mateixa capacitat econòmica hagin de pagar la mateixa quantitat d'impostos i que els ciutadans amb diferent capacitat econòmica hagin de pagar diferent quantitat d'impostos.

Per tant, la Constitució determina que, en el sistema tributari espanyol, a mesura que augmenta la riquesa de cada subjecte, augmenta la seva contribució al fons comú per al pagament dels béns i serveis públics (principi de progressió).

A més a més, la Constitució exigeix que el sistema tributari no porti l'aplicació del principi de progressió tan lluny que, per mitjà dels impostos, pugui amenaçar la capacitat econòmica dels contribuents (abast confiscador).

Tots els ciutadans han de pagar els tributs, segons s'escaigui, a l'Estat, a les comunitats autònomes i als ajuntaments, en els períodes fixats i seguint les normes establertes.

L'incompliment de les obligacions tributàries serà objecte de recàrrec o sanció.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Les persones estrangeres estan subjectes, amb caràcter general, als mateixos tributs i beneficis fiscals que les persones amb nacionalitat espanyola.

Entre els principals tributs, cal destacar:

Estatals:

Impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF) ¹³⁸

És un impost anual que grava les rendes obtingudes per les persones físiques (rendiments del treball, de l'exercici d'activitats econòmiques...) d'acord amb les seves circumstàncies personals i familiars.

Termini de presentació

Amb caràcter general, la presentació de la declaració de la renda s'efectua en les dates compreses entre l'1 de maig i el 30 de juny.

Lloc i forma:

Presencialment, en les oficines de l'Agència Estatal de l'Administració Tributària (AEAT), en les oficines de l'Agència Tributària de Catalunya (ATC), en les oficines liquidadores de districte hipotecari i en qualsevol oficina de les entitats col·laboradores autoritzades (bancs, caixes d'estalvi o cooperatives de crèdit).

- Per via telemàtica.
- Per correu certificat adreçat a la delegació de l'AEAT corresponent al domicili habitual del contribuent.

¹³⁸ **IRPF:** Impost sobre els ingressos d'una persona o d'una família. A la totalitat dels ingressos (base imposable) s'hi apliquen unes deduccions (del 15% al 45%) en funció de la categoria professional, el sou brut, etc. i el resultat és la base liquidable. En el cas de persones assalariades es pot veure el % d'IRPF que descompten a la **nòmina**. Tothom està obligat a fer la declaració de la renda anualment a l'Agència Tributària, on es fa la liquidació o compensació de l'IRPF. En el cas dels professionals i empreses, aquesta liquidació es fa trimestralment.

Impost sobre el valor afegit (IVA) ¹³⁹

És un impost que grava els lliuraments de béns i les prestacions de serveis realitzades per empresaris i professionals en el desenvolupament de les seves activitats.

Termini de presentació

Amb caràcter general, la liquidació de l'impost s'ha de realitzar mitjançant la presentació de:

- Les declaracions trimestrals de l'1 al 20 d'abril, juliol i octubre i de l'1 al 30 de gener.
- El resum anual de l'1 al 30 de gener.

Lloc i forma:

- Presencialment
- A les oficines de l'AEAT
- Per mitjans telemàtics: consultar la pàgina www.aeat.es

Impost sobre societats (IS)

És un impost que grava els beneficis obtinguts per les entitats.

Termini de presentació

¹³⁹ **IVA:** Impost que grava el consum. Això vol dir que tots els productes que es compren i es venen i tots els serveis porten inclòs en el preu un % que equival a l'IVA. El % d'IVA pot ser el 4%, el 7% o el 16%. Els empresaris i professionals estan obligats a liquidar l'IVA trimestralment a l'Agència Tributària, mitjançant uns impresos que aquesta facilita.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

La liquidació de l'impost s'ha de realitzar mitjançant la presentació de:

- La declaració anual. Aquesta, com a regla general, s'efectua dins dels 25 dies naturals següents als sis mesos posteriors a la finalització del període impositiu (de 11 al 25 de juliol).
- Els pagaments a compte: de l'1 al 20 d'abril, octubre i desembre.

Lloc i forma:

- Presencialment, en les oficines de l'AEAT i qualsevol de les entitats col·laboradores
- Per mitjans telemàtics: consultar la pàgina www.aeat.es

Impostos estatals gestionats per l'Administració autonòmica:

Impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats (ITPAJD)

És un impost que grava:

- Les transmissions oneroses d'elements patrimonials entre particulars (per exemple, compravenda d'immobles de segona mà).
- Les operacions societàries (per exemple, la constitució o l'ampliació de capital d'una societat limitada).
- Els actes jurídics documentats, que es poden classificar en:
 - documents notariais
 - documents mercantils
 - documents administratius i/o judicials, com ara la rehabilitació i la transmissió de títols nobiliaris o les anotacions preventives que es fan als registres públics.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Termini de presentació

El termini per auto liquidar l'impost i presentar la documentació és d'un mes comptat a partir del dia en què tingui lloc l'acte o el contracte.

Lloc i forma:

Presencialment, en les oficines de l'ATC i en les oficines liquidadores de districte hipotecari

Telemàticament a l'oficina virtual.

Impost sobre successions i donacions

És un impost que grava l'adquisició per part de les persones físiques de béns i drets per herència, llegat o qualsevol altre títol successori, les adquisicions a títol gratuït entre vius (donacions, per exemple) i les derivades de determinades assegurances de vida.

Termini de presentació:

El termini per auto liquidar l'impost en la modalitat de successions i presentar la documentació a l'oficina liquidadora competent és de 6 mesos, comptats de data a data, a partir del dia de la defunció del causant.

Lloc i forma:

Presencialment, en les oficines de l'ATC i en les oficines liquidadores de districte hipotecari.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Termini de presentació:

El termini per auto liquidar l'impost en la modalitat de donacions i presentar la documentació és d'un mes comptat a partir del dia en què tingui lloc l'acte o el contracte.

Lloc i forma:

Presencialment, en les oficines de l'ATC i en les oficines liquidadores de districte hipotecari

Telemàticament a l'oficina virtual.

Autonòmics

El cànon de l'aigua

És un impost de finalitat ecològica que grava l'ús real o potencial de l'aigua i la contaminació que el seu abocament pot produir, sense excloure aquells usos de tipus indirecte, provinents d'aigües pluvials o escorrenties, associats o no a un procés productiu.

El cànon el cobra la companyia subministradora d'aigua en la seva facturació o bé, trimestralment, l'Agència Catalana de l'Aigua si l'usuari obté l'aigua de fonts pròpies.

Locals

Dins el sistema tributari local es pot distingir, a nivell municipal, entre:

Impostos obligatoris, és a dir, aquells que s'han de pagar en tots els municipis:

Impost sobre béns immobles (IBI)

És un impost que grava la propietat de béns immobles o la titularitat de drets sobre els mateixos, de cobrament periòdic i de caràcter anual. El càlcul de la quota a pagar es realitza en funció del valor cadastral del bé immoble que, fixat pel Ministeri d'Hisenda a partir de les dades que consten en el Cadastre Immobiliari, té en compte el valor del sòl i el valor de la construcció.

Impost sobre activitats econòmiques (IAE) ¹⁴⁰

És un impost que grava, amb caràcter general, l'exercici de qualsevol activitat econòmica ja sigui de caràcter empresarial, professional o artística.

Estaran exempts del pagament de l'impost:

Les persones físiques.

Totes aquelles societats que tinguin un import net de xifra de negocis inferior a 1.000.000 d'euros.

Els dos primers anys d'inici activitat.

Forma de presentació:

S'ha de presentar la declaració censal abans de l'inici de l'activitat a l'Administració de l'AEAT que li correspongui pel seu domicili fiscal, presencialment o per mitjans telemàtics.

¹⁴⁰ **IAE:** Impost o tribut municipal que es paga als ajuntaments i que grava els negocis o activitats econòmiques, professionals o artístiques. Els negocis el volum dels quals és inferior a 1 milió d'euros no l'han de pagar.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Impost sobre vehicles de tracció mecànica

També es coneix com a impost de circulació

És un impost directe que grava la titularitat de vehicles de tracció mecànica aptes per circular per la via pública.

Impostos voluntaris o d'exacció potestativa.

Entre els quals cal destacar:

Impost sobre construccions, instal·lacions i obres (ICIO)

És un impost que grava la realització, dins el terme municipal, de qualsevol construcció, instal·lació o obra, sempre que s'exigeixi llicència d'obres o urbanística i sigui competent per a la seva concessió l'Ajuntament de la imposició.

Impost sobre l'increment de valor dels terrenys de naturalesa urbana (IIVTNU)

És un impost que grava l'increment de valor dels terrenys de naturalesa urbana que es posa de manifest quan es transmet la propietat o es constitueix o transmet qualsevol dret real sobre els esmentats béns, en el període de temps transcorregut entre l'adquisició pel transmissent i la nova transmissió, amb un període màxim de 20 anys.

El valor del sòl en el moment de la transmissió actual serà el que tingui determinat a efectes de l'Impost sobre béns immobles.

Per últim, cal mencionar les taxes, que poden ser establertes tant per l'Administració estatal com per l'autonòmica i la local.

Per a l'obtenció d'informació o per fer tràmits relacionats amb els tributs propis de la Generalitat de Catalunya o cedits per l'Estat, es pot adreçar a la web següent:

- www.e-tributs.cat
- Trucant al 012

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Mentre que si el que es necessita és informació sobre els altres tributs estatals, es pot adreçar a:

- www.aeat.es

Finalment, per a més informació sobre els tributs locals, s'ha d'adreçar a:

- L'Ajuntament municipal de cada municipi

EDUCACIÓ

Tots els nens i nenes que viuen a Catalunya tenen l'obligació d'estar escolaritzats. L'assistència a l'escola és obligatòria dels 6 als 16 anys, independentment de la seva situació administrativa.

A Catalunya, el sistema educatiu és gratuït en els centres finançats amb fons públics.

Aquests són els anomenats centres educatius públics ¹⁴¹ i centres educatius privats ¹⁴² concertats.

Cal dir, però, que els continguts dels programes d'estudis de tots els centres, tant públics, com privats concertats i privats no concertat, són els mateixos perquè es regeixen per la mateixa llei d'educació.

Aquesta és competència del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya: www.gencat.cat/ensenyament.

Els ajuntaments col·laboren en la matrícula escolar i en activitats socioeducatives.

¹⁴¹ **Centres educatius públics:** Escola o institut de titularitat pública. És gratuït i les famílies només paguen els llibres de text, les **colònies** o altres serveis no obligatoris com el menjador o les **activitats extraescolars**.

¹⁴² **Centres educatius privats concertats:** Escola o institut de titularitat privada però en conveni amb l'Administració, que s'encarrega de subvencionar el cost de l'ensenyament. És gratuït i les famílies només paguen els llibres de text, les **colònies** o altres serveis no obligatoris com el menjador o les **activitats extraescolars**. També hi ha els no concertats, que és una escola o institut de titularitat privada sense conveni amb l'Administració. Les famílies assumeixen la totalitat del cost de l'ensenyament.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

El sistema educatiu català és mixt: els nens i les nenes van a la mateixa classe i fan les mateixes activitats.

La llengua catalana és la llengua vehicular ¹⁴³ a l'escola. Per tant, la principal llengua d'aprenentatge i de comunicació en l'ensenyament:

- Les activitats orals i escrites
- El material didàctic
- Els llibres de text
- Les activitats d'aprenentatge i avaluació

Aules d'acollida

Quan els nens i nenes entren a l'escola, se'ls adscriurà un grup classe en funció de l'edat. Si desconeixen la llengua catalana els primers mesos assistiran unes hores al dia a una aula d'acollida, ¹⁴⁴ on aprendran el català necessari que els permeti continuar el ritme de les classes amb tota normalitat el més ràpidament possible.

Comissió d'escolarització

Per a inscriure els fills i filles en una escola s'ha de fer la sol·licitud a la comissió d'escolarització ¹⁴⁵ que pertorqui segons el domicili.

En funció del domicili, a les oficines municipals s'informarà de l'adreça de la Comissió d'escolarització que pertorqui.

¹⁴³ **Llengua vehicular:** La llengua vehicular és la llengua de comunicació i d'aprenentatge a tots els centres educatius. A Catalunya la llengua vehicular és el català.

¹⁴⁴ **Aula d'acollida:** Aula d'adaptació per a infants de 8 a 16 anys procedents d'altres països que acaben d'incorporar-se al sistema educatiu català i no coneixen la llengua catalana. Els ajuda a adquirir coneixements bàsics de la llengua catalana per tal de facilitar l'adquisició de continguts al seu grup classe el més aviat possible.

¹⁴⁵ **Comissió d'escolarització:** Òrgan format per representants del **Departament d'Ensenyament** i representants de cada ajuntament per tal de distribuir els alumnes de forma equitativa entre els diferents centres d'un municipi.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

En aquest apartat, parlarem dels temes següents:

- **Educació infantil**
- **Educació primària obligatòria**
- **Educació secundària obligatòria**
- **Participació de les famílies**
- **Educació secundària de les famílies**
- **Estudis universitaris**
- **Formació d'adults**
- **Reciclatge formatiu**

Educació infantil

L'educació infantil ¹⁴⁶ va dels 0 als 6 anys i s'organitza en dues etapes:

Llar d'infants: ¹⁴⁷ va dels 0 als 3 anys. Abans dels 3 anys, els pares ja poden portar els seus fills a escoles bressol o guarderies. Aquest no és un nivell obligatori, però és important en la mesura que s'inicia la socialització d'un infant, la seva psicomotricitat i l'aprenentatge de la llengua oral.

L'Ajuntament ofereix informació sobre la xarxa de guarderies del municipi de residència.

A més a més, les llars d'infants també poden ser públiques, concertades o privades.

¹⁴⁶ **Educació infantil:** Etapa escolar no obligatòria per a infants de 0-6 anys. Es divideix en 2 etapes: **Llar d'infants** (de 0 a 3 anys) i **Parvulari** (de 3 a 6 anys).

¹⁴⁷ **Llar d'infants:** També anomenada Escola Bressol o Guarderia. Centre educatiu de 0-3 anys on l'infant aprèn a estar i a jugar amb altres infants, adquireix autonomia personal i treballa la higiene i la psicomotricitat. Les llars d'infants poden ser públiques o privades. Les públiques depenen de l'ajuntament de cada municipi o de la Generalitat.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Parvulari: ¹⁴⁸ va dels 3 als 6 anys. A aquestes edats, tampoc és obligatori anar a l'escola, però és recomanable perquè els infants s'adaptin millor a la vida escolar.

En aquest període, s'inicia el procés de lectoescriptura i es familiaritzen amb el càlcul mental i el coneixement de l'entorn.

El parvulari, és un servei gratuït quan es tracta d'un centre públic. Aquest s'anomena CEIP; Centre d'Educació Infantil i Primària.

I parcialment subvencionat, quan es tracta d'un centre privat concertat.

Educació primària obligatòria

L'educació primària obligatòria: va dels 6 als 12 anys i es compon de sis cursos acadèmics, organitzats en tres cicles:

- Cicle Inicial (de 6 a 8 anys)
- Cicle Mitjà (de 8 a 10 anys)
- Cicle Superior (de 10 a 12 anys)

En aquesta etapa es vol proporcionar a tots els nens i nenes una educació comuna que permeti adquirir els elements bàsics culturals. Es treballa:

- L'expressió oral
- La lectura
- L'escriptura
- El càlcul aritmètic
- El coneixement de l'entorn natural i social
- La plàstica
- La música
- La gimnàstica

¹⁴⁸ **Parvulari:** Etapa escolar per a infants de 3 a 6 anys. Malgrat no ser obligatòria, la majoria d'escoles de primària tenen parvulari ja que és bo que els infants s'adaptin a la vida escolar.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- Es promou la progressiva adquisició d'hàbits de convivència, treball i estudi.

A partir de Primària i fins el Batxillerat els alumnes tenen diversos professors en funció de l'assignatura, però un d'ells és el responsable de fer el seguiment de les tasques escolars i de la convivència entre companys. És el tutor o la tutora i és amb qui cal

parlar sempre que hi hagi algun aspecte de l'escola sobre l'alumne que preocupi als pares.

Educació secundària obligatòria (ESO)

L'Educació Secundària Obligatòria (ESO): comprèn dels 12 als 16 anys i s'imparteix als Instituts d'Educació Secundària (IES).¹⁴⁹

En aquesta etapa, el procés d'aprenentatge proporciona als alumnes:

- Coneixements que afavoreixin la seva autonomia i la integració social
- Es potencia el seu desenvolupament personal

A l'ESO les àrees o assignatures s'organitzen en crèdits.¹⁵⁰ Un crèdit és una unitat de programació que generalment dura 1 trimestre.

Cada unitat de programació correspon a una part de la matèria de cada assignatura.

El 65% dels crèdits són obligatoris i comuns per a tots els alumnes. El 35 % restant, són variables: cada alumne els escull segons les seves preferències.

A final de curs, l'estudiant ha de fer un crèdit de síntesi, que és un conjunt d'activitats que tenen la finalitat de comprovar si s'han aconseguit els objectius d'aprenentatge de les diferents àrees curriculars.

¹⁴⁹ **IES:** Institut d'Ensenyament Secundari.

¹⁵⁰ **Crèdits:** Sistema en què s'organitza el programa de les diferents assignatures a l'Educació Secundària Obligatòria (ESO).

La participació de les famílies

La col·laboració entre els centres educatius i les famílies és molt important per a l'educació dels fills i filles.

És molt recomanable la participació dels pares i mares en la comunitat educativa ¹⁵¹ en totes les etapes educatives; des de la llar d'infants fins a l'ESO.

És molt important per a l'educació dels nostres fills i filles la col·laboració entre els centres educatius i les famílies. Per això, és recomanable la nostra participació com pares i mares en la *comunitat educativa* en totes les etapes educatives des de la llar d'infants fins a l'ESO.

Les vies de participació poden ser:

- A través de les Associacions de Pares i Mares d'Alumnes (AMPA) ¹⁵²
- A través dels Consells Escolars ¹⁵³
- Sent Delegat o Delegada de curs ¹⁵⁴
- Mitjançant les entrevistes amb el personal docent (direcció, tutor, mestres, etc.), que es troba a disposició de les famílies per a informar, orientar i aclarir

¹⁵¹ **Comunitat educativa:** Concepte que vol emfatitzar la participació de les famílies en el procés d'aprenentatge dels infants. L'Educació no només és cosa de l'escola sinó que les famílies tenen un paper fonamental i de suport perquè el procés d'escolarització sigui complet. Les famílies també formen part de l'escola i per això hi participen a través dels diferents òrgans de representació.

¹⁵² **AMPA:** És un òrgan democràtic de representació de les famílies als centres educatius. Organitza, informa i orienta a les famílies de serveis com el menjador, les permanències o les activitats extraescolars. Qualsevol pare o mare pot ser membre actiu de l'AMPA del seu centre i ostentar-ne un càrrec ja que són elegits per votació.

¹⁵³ **Consells escolars:** És l'òrgan de govern del centre educatiu, ja sigui de primària o secundària. Està format per representants del personal docent, del personal d'administració i serveis, dels pares i mares, de l'AMPA, dels alumnes i un representant de l'Ajuntament.

¹⁵⁴ **Delegat/da de curs:** Entre tots els pares i totes les mares d'una mateixa classe s'elegeixen 2 representants perquè facin d'interlocutor amb el professorat per tal de facilitar la comunicació amb totes les famílies quan es tracta d'algun tema relacionat amb la classe.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

qualsevol dubte que els pares tinguin sobre el funcionament del centre i l'evolució socio-educativa dels infants.

Aquestes poden ser:

- Entrevistes individuals amb cada família
- reunió de pares de tota la classe

Educació secundària no obligatòria

Després de l'ESO, entre els 16 i 18 anys, els alumnes que han obtingut el Graduat en Educació Secundària poden optar per seguir els seus estudis o no. Si opten per seguir-los, tenen dues possibilitats:

- **Formació professional:** ¹⁵⁵ Cicles Formatius de Grau Mitjà ¹⁵⁶ i, posteriorment Cicles Formatius de Grau Superior, ¹⁵⁷ que donen una formació qualificada per a desenvolupar una professió.
- **Batxillerat:** ¹⁵⁸ que permet accedir als Cicles Formatius de Grau Superior o a la Universitat.

Els alumnes que no han obtingut el Graduat en ESO, es poden inscriure en els Programes de Garantia Social ¹⁵⁹ que preparen per al món laboral.

¹⁵⁵ **Formació professional:** Estudis no obligatoris per a joves a partir de 16 anys que tenen el Graduat d'Educació Secundària. Els preparen per al món laboral mitjançant l'aprenentatge qualificat necessari per a desenvolupar una professió.

¹⁵⁶ **CFGM:** Estudis no obligatoris per a joves entre 16 i 18 anys que els capacita per l'exercici d'una professió o la pràctica d'un ofici. S'obté la titulació de Tècnic en la professió corresponent.

¹⁵⁷ **CFGS:** Estudis no obligatoris per a joves més grans de 18 anys que els capacita per l'exercici d'una professió. S'obté la titulació de Tècnic Superior de la professió corresponent.

¹⁵⁸ **Batxillerat:** Estudis no obligatoris per a joves de 16 a 18 anys que els capacita per l'accés a la universitat. S'obté el títol de Batxillerat.

¹⁵⁹ **Programes de Garantia Social:** Programa educatiu de 1 any destinat a joves de més de 16 anys que no han obtingut el Graduat en Educació Secundària. És una formació bàsica que capacita per l'accés a un lloc de treball.

Estudis universitaris

També s'anomenen estudis superiors.

El juny de 1999 els ministres d'educació superior de 29 països europeus varen signar la Declaració de Bolonya, que estableix els fonaments per a la construcció de l'espai europeu d'educació superior (EEES) amb l'horitzó d'implementació general al 2010.

Estudis anteriors a l'EEES

S'estructuren en cicles i prenen com a mesura de la càrrega lectiva el crèdit.

Un crèdit equival a 10 hores lectives.

S'estructuren en tres cicles:

- **Primer cicle.** Té una durada de tres anys i s'obtenen els Títols de Diplomat, Mestre, Arquitecte Tècnic o bé Enginyer Tècnic.
- **Segon Cicle.** Té una durada de dos anys i s'obtenen els títols de Llicenciat, Arquitecte o bé Enginyer. La superació dels estudis de segon cicle dóna dret a l'accés als estudis de Tercer Cicle (Doctorat).
- **Tercer cicle.** Es tracta de Programes de Doctorat i s'obté el títol de Doctor.
- **Títols oficials i homologats.** Tenen caràcter oficial i validesa a tot el territori de l'Estat espanyol.
- **Títols propis.** Són estudis no reglats conduents a una titulació no oficial, reconeguda només per la universitat que els imparteix. Tenen la mateixa estructura que els estudis reglats, per la qual cosa hi ha títols propis de 1er i de 2n cicle i de 3er cicle.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Estudis adaptats a l'EEES

Estan adaptats al context europeu. S'ha harmonitzat la durada dels estudis, els mètodes d'aprenentatge i l'avaluació de les activitats acadèmiques.

- **Estudis de grau.** Tenen una durada de 240 crèdits. Ofereixen una formació general per a la preparació per a l'exercici d'activitats de caràcter professional.
- **Estudis de màster.** Tenen una durada d'entre 60 i 120 crèdits. Es tracta de formació avançada orientada a l'especialització acadèmica o professional, o bé a promoure la iniciació de tasques investigadores.
- **Estudis de doctorat.** Consten d'un període de formació i d'un període d'investigació que conformen el programa de doctorat.

A la pàgina web de la Secretaria d'Universitats i Recerca es pot trobar més informació sobre el procés Bolonya i el sistema d'estudis superiors a Catalunya:

- www.gencat.cat/economia/ur/ambits/universitats/index.html

Formació d'adults

Els majors d'edat poden anar a les escoles d'adults,¹⁶⁰ que desenvolupen una oferta educativa gratuïta que ofereix un ampli ventall de possibilitats:

- Cursos d'alfabetització
- Formació bàsica
- GES (Graduat en Educació Secundària)
- Accés als cicles formatius de grau mitjà i superior
- Accés a la universitat per a majors de 25 anys
- Tallers d'idiomes, informàtica, etc.
- Un ampli conjunt d'activitats culturals

¹⁶⁰ **Escoles d'adults:** Escoles per a adults que ofereixen des de cursos d'alfabetització o d'aprenentatge de la llengua fins a estudis d'accés a la universitat. Depenen del **Departament d'Educació**.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Si no coneixen l'espanyol i/o el català les Escoles Oficials d'Idiomes,¹⁶¹ a partir dels 16 anys, i diverses associacions ofereixen cursos en el municipi de residència.

D'altra banda, el Consorci per a la Normalització Lingüística ofereix tot un ventall de possibilitats (cursos presencials i a distància, parelles lingüístiques, assessorament, etc.) per tal de facilitar l'aprenentatge del català: www.cpnl.cat.

Reciclar i ampliar coneixements professionals

Hi ha una gran oferta de formació laboral per a millorar la capacització i reciclar coneixements professionals que corren a càrrec des Ajuntaments i de la Generalitat, qui també dóna suport a entitats i empreses de formació ocupacional.

Els programes de formació i treball s'imparteixen a:

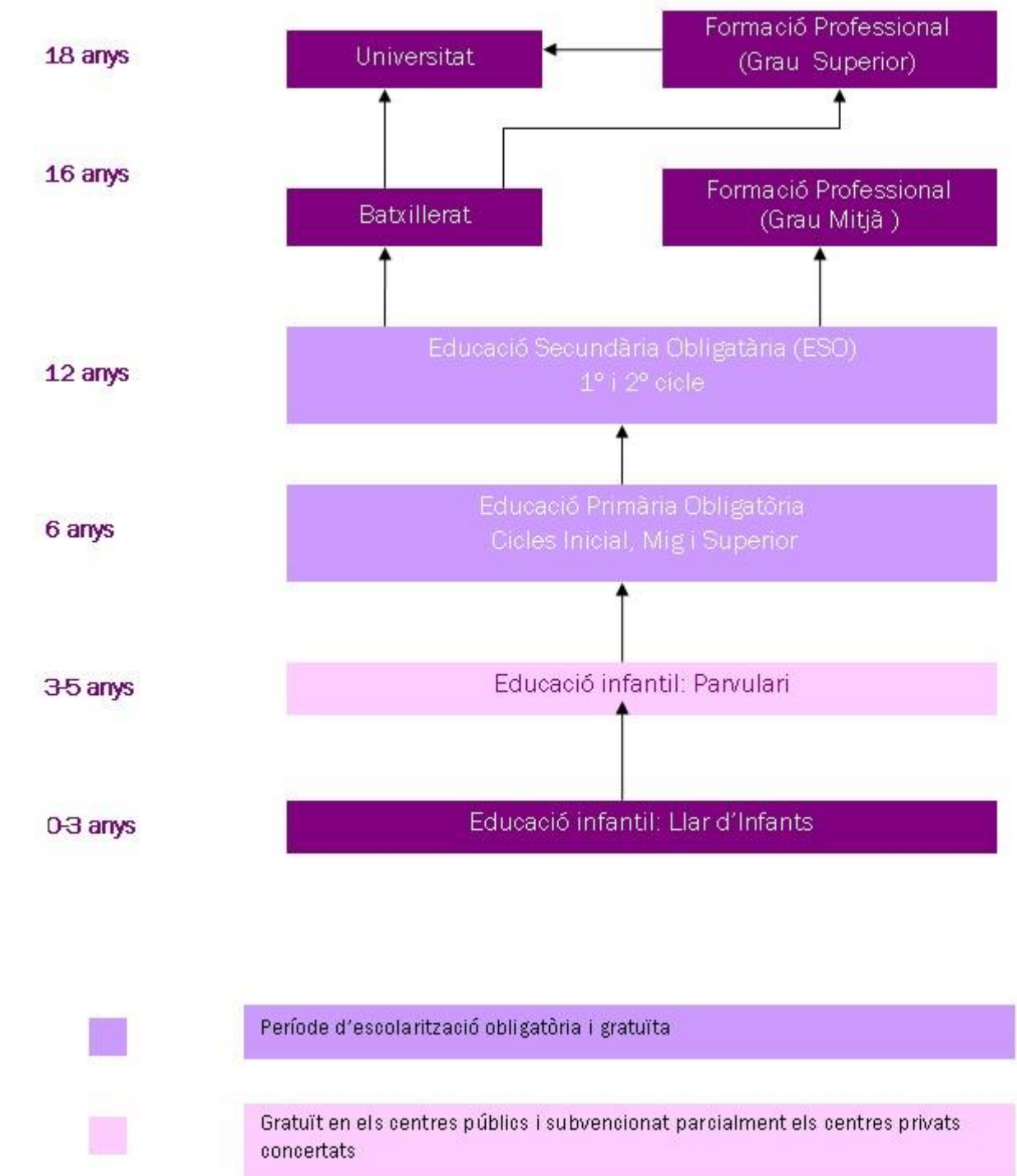
- Les Escoles Taller
- Les Cases d'Oficis (menors de 25 anys)
- Els Tallers d'Ocupació (majors de 25 anys)

I depenen del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

¹⁶¹ **Escoles Oficials d'Idiomes:** Escoles d'idiomes per a persones a partir dels 16 anys que permeten l'aprenentatge de la llengua catalana, la llengua castellana i diverses llengües comunitàries i extracomunitàries. Són de titularitat pública i l'alumnat només paga la matrícula.

Sistema educatiu català

SISTEMA EDUCATIU CATALÀ

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

SALUT

Totes les persones que viuen a Catalunya tenen dret a l'assistència sanitària, independentment de la seva situació administrativa.

L'atenció sanitària pública és competència del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

El model sanitari català és un model mixt, que integra en una sola xarxa d'utilització pública tots els recursos sanitaris, siguin de titularitat pública o no, i que recull una tradició d'entitats (mútues, fundacions, consorcis, centres de l'Església) històricament dedicades a l'atenció de la salut.

- Departament de Salut: <http://www.gencat.cat/salut/>
- Salut i immigració: <http://bit.ly/KO8zrm>

El telèfon 061 Sanitat Respon

Per facilitar la comunicació entre el personal sanitari i els pacients d'origen estranger, el Departament de Salut disposa d'un servei telefònic anomenat Sanitat Respon¹⁶² de 24 hores, en el qual els professionals sanitaris i els que treballen en l'acollida sanitària tenen accés a un servei de traducció.

No obstant això, si una persona no entén o no parla ni el català ni el castellà, han de procurar anar al metge acompanyats d'alguna persona del seu entorn que els pugui ajudar.

¹⁶² **Sanitat respon:** Servei telefònic d'informació sanitària i serveis de salut. Tel. 902 111 444

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

A més a més, hi pot trucar qualsevol persona, per qualsevol dubte relacionat amb la seva salut o consultes relacionades amb la sanitat, però no es pot sol·licitar el servei de traducció.

Cal dir però, que hi ha alguns centres sanitaris que disposen de serveis de traducció i mediació intercultural presencials.

En aquest apartat, tractarem els temes següents:

- **Targeta sanitària individual**
- **Sistema sanitari públic**
- **Receptes oficials**
- **Abans de sortir**
- **Salut de la dona**
- **Salut infantil**

Targeta sanitària individual

La targeta sanitària individual (TSI) ¹⁶³ és el document que permet l'accés al sistema de salut pública. Per això, quan una persona vol adreçar-se a un centre sanitari, sempre l'ha de portar.

També és necessària per a l'adquisició de medicaments a les farmàcies a preus subvencionats, prèvia entrega de la recepta oficial que ha lliurat el metge.

La TSI és una targeta amb una banda magnètica, personal i intransferible. La TSI garanteix la confidencialitat de les dades personals i s'obté de manera gratuïta. Cada membre de la família, amb independència de l'edat, ha de disposar de la seva pròpia TSI.

¹⁶³ **Targeta sanitària individual (TSI):** Targeta imprescindible per rebre atenció en el sistema sanitari públic, independentment de la nostra situació administrativa.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

La targeta sanitària individual s'obté al Centre d'Atenció Primària (CAP), i l'únic requisit per obtenir-la és estar empadronat al municipi on es resideix i identificar-se (passaport o NIE).

Estructura del sistema sanitari públic

Centre d'Atenció Primària (CAP): el Centre d'Atenció Primària (CAP), també anomenat ambulatori o consultori, és el primer lloc on s'ha d'anar quan es té algun problema de salut.

A les oficines municipals s'informarà a la persona interessada de l'adreça del CAP que li correspon en funció del seu domicili.

A cada titular de la TSI ens correspon un CAP, on se li assignarà un metge de família (metge de capçalera)¹⁶⁴ i un metge pediatre per als seus fills. Al CAP també hi ha un

servei d'infermeria i un servei d'atenció social (treballador/a social), i sovint d'odontologia, de salut sexual i reproductiva (planificació familiar) i d'altres especialitats.

Si no són al seu CAP, anirà a un altre CAP de referència.

Al CAP també s'informa del calendari de vacunacions i dels programes de prevenció i educació en salut (maternoinfantil, alimentació, malalties de transmissió sexual, SIDA, etc.).

Tots els CAP tenen un servei d'urgències¹⁶⁵ de dilluns a divendres.

¹⁶⁴ **Metge de família:** També anomenat metge de capçalera. És el metge que el **Centre d'Atenció Primària** assigna a cada usuari major de 14 anys. El metge de família elabora la història clínica de cada pacient, en fa el seguiment i el deriva a un metge especialista quan cal.

¹⁶⁵ **Servei d'urgències:** Servei d'atenció sanitària continuada per atendre pacients la salut dels quals no pot esperar que siguin atesos pel sistema regular. El seu horari pot ser de 24 hores (hospitals) o limitat (Centre d'Atenció Primària i Centre d'Atenció Continuada).

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- **Centre d'Atenció Continuada (CAC):** ¹⁶⁶ el Centre d'Atenció Continuada (CAC) és un CAP amb servei d'urgències en dissabtes i festius durant els mesos de desembre a març. No tots els CAC obren els festius ni fan el mateix horari. Al CAP s'informarà de l'adreça i l'horari del CAC que correspon per zona.

- **L'atenció especialitzada:** ¹⁶⁷ el metge de capçalera valorarà la necessitat d'anar a un metge especialista ¹⁶⁸ o de fer proves complementàries.

Hi ha CAP que disposen de metges especialistes i n'hi ha que no. En aquest cas es derivarà a un altre CAP que tingui l'especialitat mèdica que es necessita, a un centre de diagnòstic o a un servei hospitalari.

Aquests serveis poden estar situats al municipi de residència o en un altre de proper, segons el nombre d'habitants.

- **Centre hospitalari:** als hospitals ¹⁶⁹ s'hi pot trobar:
 - Serveis mèdics d'internament
 - Serveis quirúrgics (operacions, parts...)
 - Consultes externes, ¹⁷⁰ on es fan les visites ambulatories abans de les proves prèvies a intervencions o de seguiment dels pacients, i també servei d'urgències.

¹⁶⁶ **Centre d'Atenció Continuada: Centre d'Atenció Primària (CAP)** que durant els mesos de desembre a març disposa d'un servei d'urgències en cap de setmana, i en determinats horaris nocturns. Fora de l'horari habitual del CAP ens hem d'adreçar al Centre d'Atenció Continuada (CAC) més proper. Als CAC podem trobar atenció primària les 24 hores. Sempre podem trucar al 061, el telèfon que centralitza totes les urgències

¹⁶⁷ **Atenció especialitzada:** Paper que ens lliura el metge amb el nom del medicament que hem de prendre, la quantitat i la durada del tractament.

¹⁶⁸ **Metge especialista:** Metge que s'ha especialitzat en una part determinada de l'organisme. És el metge de família qui ens hi derivarà si es dona el cas.

¹⁶⁹ **Hospitals:** Lloc destinat a oferir una assistència mèdica completa, amb serveis quirúrgics i d'internament.

¹⁷⁰ **Consultes externes:** Servei de visites mèdiques que ofereix l'hospital i que no són d'internament ni quirúrgiques. Generalment és un servei de metges especialistes.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Al CAP s'informarà de l'adreça de l'hospital que li correspon en funció del seu domicili.

Les receptes oficials

Els metges de la xarxa sanitària pública estenen unes receptes oficials amb els medicaments que els pacients necessiten, amb les seves dades personals.

Quan el pacient va a la farmàcia, és indispensable dur la TSI de la persona a la qual va adreçada la recepta.

Les receptes oficials són verdes o vermelles.

- Les vermelles són per a les persones pensionistes, que tenen la medicació gratuïta.
- Les verdes són per a la resta d'usuaris i són de copagament, que vol dir que la sanitat pública assumeix una part del cost del medicament.

Als hospitals de vegades entreguen altres tipus de receptes, blanques o grises. En aquest cas hem d'anar al nostre metge de família o pediatre abans de comprar el medicament i demanar-li la recepta verda o vermella.

Cal dir però, que actualment, la majoria de les receptes són electròniques.

Abans de sortir de la consulta del metge o de la visita d'urgències

El pacient s'ha d'assegurar que ha entès bé:

- **El tractament a seguir:** com s'ha de prendre el medicament, per quina via (oral, rectal, intravenosa, etc.), quina quantitat, quants cops al dia i durant quants dies.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- **Si s'ha de fer proves mèdiques complementàries:** com ara radiografies, anàlisis, ecografies, etc. En aquest cas, s'ha de demanar dia i hora i assegurar-se del centre on els hi faran.
- **Quan s'ha de tornar a visitar.**

La salut de la dona

Els CAP disposen d'un servei de ginecologia ¹⁷¹ i de planificació familiar. ¹⁷²

Davant un possible embaràs s'ha de demanar visita a un metge ginecòleg a l'ambulatori corresponent.

El metge, juntament amb les infermeres i les llevadores, farà un seguiment de l'embaràs i els controls necessaris fins al moment del part. En cadascuna de les visites s'haurà de portar el carnet d'embarassada ¹⁷³ que es donarà el primer dia.

La llevadora informará de classes de preparació al part. ¹⁷⁴ Aquestes classes són molt útils perquè donen molta informació sobre l'embaràs, el part i les cures del nadó.

Es duen a terme al mateix CAP i són gratuïtes.

Després del part s'hauran de seguir fent les visites a l'especialista per tal de fer les revisions ginecològiques oportunes.

- Altres informacions: www.gencat.cat/salut/depsalut/html/ca/dir472/index.html

¹⁷¹ **Servei de ginecologia:** Servei d'atenció mèdica que fa el seguiment de la salut dels òrgans sexuals de les dones i l'embaràs.

¹⁷² **Planificació familiar:** Servei dels centres sanitaris que informa sobre els mètodes anticonceptius i la salut reproductora de les dones.

¹⁷³ **Carnet d'embarassada:** Guia on el metge i la llevadora apunten totes les dades significatives de l'embaràs.

¹⁷⁴ **Classes de preparació al part:** Classes que ofereix el centre sanitari en les quals s'informa i s'ajuda les dones embarassades en el procés de l'embaràs, el part i l'atenció als nadons.

Salut dels fills i filles

Quan un nen neix, a l'hospital ja es dona el carnet de salut,¹⁷⁵ que és on s'apunten les dades més importants del naixement. Posteriorment el pediatre hi anotarà les dades de l'evolució de l'infant i les vacunes que li administra.

El nen serà atès pel metge pediatre del CAP corresponent, és a dir, el de la família, fins als 14 anys. Els nadons, en canvi, han d'anar al pediatre cada 1 o 2 mesos. Després han d'anar-hi cada any per a les visites de revisió i seguir el calendari de vacunació.

Si el nen es posa malalt, es pot anar al pediatre sense tenir dia i hora, de dilluns a divendres. Si és cap de setmana, s'ha d'anar directament a un servei d'urgències pediàtriques hospitalari.

El carnet de vacunacions es necessitarà quan es vulgui escolaritzar el fill o filla.

Si el nen o nena no ha nascut aquí, s'ha d'explicar al pediatre quines vacunes ha rebut al país d'origen. Si n'hi manca alguna, el pediatre la hi posarà. Gairebé totes les vacunes són gratuïtes.

A partir dels 14 anys, el fill serà visitat pel metge de família. Quan se li administra la darrera vacuna de l'etapa infantil, cal obrir un document nou en què quedaran reflectides totes les vacunes rebudes en la infantesa i on es registraran les que rebi com a persona adulta. És l'anomenat carnet de vacunació.¹⁷⁶

- Altres informacions: www.gencat.cat/salut/depsalut/html/ca/dir472/index.html

¹⁷⁵ **Carnet de salut:** Guia que es facilita als pares quan neix un infant i on el pediatre apunta les dades més significatives de la seva evolució i les vacunes que se li administren.

¹⁷⁶ **Carnet de vacunació:** Carnet on s'apunten totes les vacunes que s'administren al pacient durant l'edat adulta i on també consten les vacunes administrades en edat infantil.

HABITATGE

Tothom té dret a un allotjament digne i amb les condicions d'intimitat necessàries, ja que és una necessitat bàsica a la qual tothom té dret.

Hi ha diferents vies per aconseguir un habitatge:

- A través de les relacions personals (familiars, coneguts, etc.)
- A través de les agències immobiliàries ¹⁷⁷ (bàsicament quan l'habitatge és de compra)
- A través de les administracions de finques ¹⁷⁸ (bàsicament quan l'habitatge és de lloguer)

L'administrador de finques fa tasques de gestió del patrimoni immobiliari que se li encarrega, tant si és d'un propietari únic com d'una comunitat de propietaris. En canvi l'agent de la propietat immobiliària (API) ¹⁷⁹ fa tasques de comercialització, és a dir, la venda o el lloguer d'un immoble, i un cop la transacció s'ha fet, la figura de l'API desapareix.

Es pot consultar:

- Col·legi Oficial d'Administradors de Finques de Barcelona i Lleida:
www.coleadministradors.cat

L'habitatge pot ser de lloguer o de compra.

¹⁷⁷ **Agències immobiliàries:** Punt de trobada entre les persones que volem vendre el nostre pis i les persones que volem comprar un pis.

¹⁷⁸ **Administracions de finques:** Professionals que gestionen el lloguer i la compra d'habitatges i locals comercials. Actuen en nom del propietari i també en nom de les comunitats de veïns, ja que s'encarreguen de vetllar per la conservació dels edificis.

¹⁷⁹ **API:** Persona encarregada de posar en comú els interessos dels propietaris i els interessos dels compradors i que ens acompanyarà durant tot el procés de compravenda.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

En aquest apartat es tractaran els temes següents:

- **El lloguer**
- **Altres tipus de lloguer**
- **Lloguer de promoció pública**
- **La compra**
- **Agències immobiliàries**
- **Tipus d'habitatges**
- **La compra: pas a pas**
- **Després de signar el contracte**

Habitatge de lloguer

El contracte de lloguer ¹⁸⁰ és un acord privat entre dues persones: l'arrendador, que és el propietari, i l'arrendatari, que és el llogater o inquilí.

El contracte de lloguer

És un document que signen el llogater i el propietari i que recull totes les condicions de l'acord. L'arrendador ho pot fer a través d'un representant, l'administrador de finques, que s'encarrega de gestionar el contracte i cobrar la renda.

Les dades que han de constar en el contracte de lloguer són:

- Nom i dades de l'arrendador i de l'arrendatari
- Adreça de l'habitatge que es lloga i identificació de la finca
- Durada del contracte
- Renda a pagar
- Totes les clàusules ¹⁸¹ que hagin pactat les dues parts

¹⁸⁰ **Contracte de lloguer:** Document que signen l'arrendador i l'arrendatari i que recull totes les condicions de l'acord pel qual es fa ús de l'habitatge a canvi d'uns diners, la **renda**.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

El contracte s'ha de fer per escrit i ha d'estar registrat i segellat a la Cambra de la Propietat Urbana,¹⁸² tot i que si no ho està, no és oficial, però també és vàlid.

Cal dir però, que l'arrendatari no està obligat a registrar-lo, però la inscripció el pot protegir en un futur davant de canvis de titularitat de l'habitatge, per exemple.

A l'hora de signar un contracte de lloguer, el que es demana és el següent:

Document d'identitat: DNI o passaport o autorització de residència i treball (NIE)

Normalment també es demana una còpia del contracte de treball i les últimes nòmines

Una fiança¹⁸³ en metàl·lic equivalent al lloguer d'1 mes. L'import de la fiança queda dipositat a la Cambra de la Propietat Urbana corresponent. De vegades també cal una fiança suplementària¹⁸⁴ quan l'arrendador no es refia de l'arrendatari.

És freqüent demanar també un aval bancari¹⁸⁵ o un aval personal¹⁸⁶ d'una altra persona o entitat per garantir que l'arrendatari pot pagar el lloguer.

Demanar un aval és legal, encara que no és obligatori. Els propietaris, per por a un incompliment de pagament de l'arrendatari, demanen algun tipus de garantia.

Davant d'un impagament de l'inquilí, el propietari ha d'iniciar un procés judicial de desnonament¹⁸⁷ que no sol trigar mai menys de sis mesos, a més de les despeses d'advocat i procurador.

¹⁸¹ **Clàusules:** El que anomenem “la lletra petita” dels contractes. Condicions específiques o generals a què se sotmet aquell contracte. En contractes de lloguer, les generals ja vénen impreses en el document oficial; les específiques són les que imposa l'arrendador i les que pacten arrendador i arrendatari. S'han de llegir molt bé, ja que poden implicar la pèrdua d'algun dret del llogater.

¹⁸² **Cambra de la propietat urbana:** Entitat que ofereix assessorament i gestió mitjançant un equip de professionals qualificats. Cal ser-ne soci.

¹⁸³ **Fiança:** Quantitat de diners que l'arrendatari ha d'abonar a l'arrendador o al seu representant en el moment de signar el contracte de lloguer. És obligatòria i no es pot pactar el contrari.

¹⁸⁴ **Fiança suplementària:** Quantitat extra de diners a part de la fiança explicada anteriorment que demana l'arrendador quan no es refia de l'arrendatari.

¹⁸⁵ **Aval bancari:** Garantia per la qual el banc certifica que aquella persona és solvent.

¹⁸⁶ **Aval personal:** En matèria d'habitatge, garantia que assumeix una persona respecte a una altra assegurant que pot pagar el lloguer o la quota hipotecària. És a dir, algú que avala una persona es compromet a fer-se càrrec dels seus deutes relacionats amb l'objecte de l'aval.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

L'aval dura el mateix temps pel qual s'estableix el contracte de lloguer, més un o dos mesos de marge, per possibles impagaments.

El contracte de lloguer ha de tenir les següents condicions econòmiques:

Si el contracte de lloguer és entre particulars i no hi intervé un administrador de finques: S'han de pagar dos mesos de lloguer per avançat. D'aquests dos mesos, un es paga en concepte de fiança i l'altre correspon al pagament avançat del primer mes.

Es paga en metàl·lic.

Si el contracte de lloguer és mitjançant la gestió d'un administrador de finques:

- S'han de pagar tres mesos de lloguer per avançat. D'aquests tres mesos, el primer es paga en concepte de fiança, el segon correspon al pagament avançat del primer mes i el tercer acostuma a ser la comissió per a l'administrador de finques.
- Es paga en metàl·lic en el moment de signar el contracte.
- El propietari tornarà la fiança quan finalitzi el contracte, sempre que no s'hagin produït desperfectes a l'habitatge imputables a l'inquilí.
- Per tant, per tal d'evitar malentesos, es recomana fer un inventari ¹⁸⁸ de l'estat del mobiliari i de l'estat del pis en el moment d'entrar-hi.

L'inventari, és un document que el signen el propietari i l'inquilí, i és el document que s'utilitza en finalitzar el contracte, per comprovar possibles desperfectes.

¹⁸⁷ **Desnonament:** Ordre judicial que anul·la el contracte i obliga l'inquilí a abandonar l'habitatge. Es produeix per incompliment del contracte. Abans es rep un requeriment del jutge per pagar els deutes, i un cop pagats, el desnonament s'atura.

¹⁸⁸ **Inventari:** Llista d'objectes i/o de l'estat de conservació que es fa a l'hora de llogar un habitatge. Aquesta llista és important perquè en el moment en què s'acaba el contracte de lloguer, el propietari, abans de tornar la fiança, verificarà l'estat de conservació de l'habitatge i dels mobles.

Abans de signar el contracte:

- Cal comprovar l'estat de conservació de l'habitatge.
- També cal comprovar l'estat dels subministraments d'aigua, gas (natural o butà) i electricitat.
- Si els subministraments estan donats d'alta, caldrà comprovar que els últims rebuts estan abonats.
- Si l'habitatge no té els subministraments donats d'alta, caldrà fer-ho, i qui s'encarrega dels tràmits és el llogater. Aleshores s'ha de disposar de la cèdula d'habitabilitat ¹⁸⁹ corresponent. És obligació legal del propietari facilitar-la al llogater.
- La signatura del contracte comporta l'acceptació de les condicions i les clàusules acordades per les dues parts. Per això, abans de signar es recomana una lectura detinguda del document i, si és possible, els consells d'un expert, com:
- Un agent de la propietat immobiliària (API): www.apibcn.com
- Un agent de les oficines municipals d'informació al consumidor (OMIC): ¹⁹⁰ www.omic.bcn.es

Un cop s'ha signat el contracte de lloguer, l'inquilí té dret a disposar de les claus de l'habitatge. A més a més, té l'obligació de tornar el pis al propietari en el mateix estat en el qual el va llogar i les claus, en el moment que s'acaba el contracte.

¹⁸⁹ **Cèdula d'habitabilitat:** Document oficial que certifica que l'habitatge reuneix totes les condicions de seguretat i confort, i és imprescindible per contractar els subministraments d'aigua, llum i gas. És obligació del propietari lliurar-la al llogater en el moment de signar el contracte.

¹⁹⁰ **OMIC:** Servei municipal que ajuda els consumidors i usuaris a defensar els seus drets per mitjà de la informació, l'assessorament i la recepció de reclamacions en temes de consum. El servei no representa cap cost per a l'usuari.

Altres tipus de lloguer

Hi ha diferents tipus de lloguer:

- **Cessió del contracte**
- **Sotsarrendament**
- **Subrogació del contracte**
- **Venda d'habitatge llogat**

Cessió del contracte

Cedir un contracte de lloguer implica que l'inquilí, de manera lliure i voluntària, transmet a una altra persona la seva posició d'inquilí respecte del contracte de lloguer. Aquesta cessió es pot fer amb una contraprestació econòmica o sense.

El nou inquilí té les mateixes condicions que l'anterior i assumeix tots els drets i obligacions.

L'arrendador hi ha de donar el seu consentiment per escrit.

Sotsarrendament o relloguer de l'habitatge

El sotsarrendament: és un contracte pel qual el llogater d'un habitatge en relloga una part a una altra persona.

Per tant, en aquest cas, coexisteixen dos contractes diferents:

- El que té l'arrendador amb l'inquilí
- El que té l'inquilí amb una tercera persona

La llei només permet rellogar una part de l'habitatge, sempre i quan el propietari hagi donat el seu consentiment.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

D'altra banda, si el propietari no dóna el seu consentiment, el contracte de sotsarrendament no té cap validesa, i el propietari té tot el dret de rescindir el contracte principal.

La renda del relloguer no pot ser mai superior a la que l'inquilí està pagant al propietari i la durada del contracte de sotsarrendament estarà supeditada a la durada del contracte principal.

Cal dir, però, que no està permès el lloguer d'un local comercial o industrial o garatge com a habitatge.

Sobreocupació d'un habitatge

El nombre màxim de persones que poden viure a l'habitatge és el que estableix la cèdula d'habitabilitat. Aquesta cèdula, en el moment de signar el contracte, el propietari n'ha de lliurar una còpia a l'arrendatari.

Subrogació del contracte de lloguer

La subrogació comporta que una persona que en principi no és titular del contracte de lloguer passa a situar-se com a titular respecte del contracte, és a dir, que passa a ser el llogater o inquilí. Per tant, assumeix tots els drets i també tots els deures, i el contracte es manté invariable. Per tant, l'únic que varia és la persona de l'inquilí.

La llei, estableix dos supòsits pels quals és vàlida la subrogació del lloguer:

- **En cas de defunció del titular:** on s'ha de demostrar que s'ha viscut amb el titular de manera permanent durant 2 anys anteriors a la data de defunció de l'inquilí.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

A més a més, les parelles de fet ¹⁹¹ hauran d'estar inscrites a l'ajuntament del municipi.

Cal dir, però, que el familiar que vulgui subrogar l'habitatge té un termini de tres mesos per a notificar-ho a l'arrendador.

- **En cas de separació, divorci o nul·litat del matrimoni de l'inquilí:** en aquest cas, és indiferent qui va signar el contracte i el cònjuge no titular té dret a continuar a l'habitatge fins que s'acabi el contracte.

Té un termini de 2 mesos per tal de comunicar a l'arrendador, per escrit, la seva voluntat de continuar a l'habitatge i ha d'adjuntar una còpia de la resolució judicial en què s'atribueix l'ús de l'habitatge familiar al cònjuge no titular.

Venda de l'habitatge llogat

El propietari d'un habitatge té dret de vendre el seu habitatge en qualsevol moment encara que aquest estigui llogat.

L'inquilí té opció preferent de compra, que s'anomena dret d'adquisició preferent. ¹⁹²

Aquest dret té 4 excepcions:

- Quan l'edifici és d'un sol propietari i decideix vendre el conjunt
- Quan tots els propietaris de l'edifici decideixen vendre'l a un sol comprador
- Quan l'habitatge no és propietat d'una sola persona; en aquest cas té preferència el copropietari

¹⁹¹ **Parelles de fet:** Expressió que fa referència a la unió de dues persones, independentment del sexe, que no s'han casat ni pel civil ni per l'Església però que decideixen fer legal la seva unió. Tenen reconeguda la majoria de drets que tenen les altres parelles. Han d'inscriure la seva unió a l'ajuntament que els correspongui.

¹⁹² **Dret d'adquisició preferent:** Davant de la venda d'un habitatge llogat, el llogater té preferència a l'hora de comprar-lo.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- Quan en el Registre de la Propietat figuri un dret preferencial d'una altra persona amb data anterior a la signatura del contracte de lloguer

Lloguer de promoció pública

Els habitatges de lloguer de promoció pública ¹⁹³ són habitatges construïts per les administracions públiques.

La seva renda no és amb un ànim de lucre i per tant són més econòmics.

Cal preguntar a l'ajuntament del municipi.

Habitatge de compra

La hipoteca

La compra d'un habitatge en propietat representa una despesa molt alta, i sovint, amb els estalvis no n'hi ha prou. Per això, cal demanar una hipoteca ¹⁹⁴ en alguna entitat financera.

El problema que hi ha, és que gairebé cap entitat bancària concedeix el 100% del preu d'un pis. Normalment s'aconsegueix el 80% del valor de taxació ¹⁹⁵ i el 20% restant l'ha d'aportar el comprador. És el que s'entén per l'entrada d'un pis. ¹⁹⁶

¹⁹³ **Lloguer de promoció pública:** Habitatges construïts per les administracions públiques. El lloguer és més econòmic perquè no té ànim de lucre.

¹⁹⁴ **Hipoteca:** També anomenada préstec hipotecari. Préstec pel qual una entitat financera deixa uns diners, a un interès determinat, a una persona o persones per tal que puguin comprar un habitatge. Aquest préstec bancari es torna pagant mensualment una quantitat fixa de diners (la quota) durant un període de temps que pot anar dels 15 als 30 anys.

¹⁹⁵ **Valor de taxació:** Valor real d'un habitatge, un cop el pèrit ha elaborat un estudi tenint en compte la ubicació, l'estat de conservació i la situació del mercat d'habitatges.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Si una persona no té prou diners per pagar l'entrada, hi pot fer a través d'un crèdit personal.

Perquè el banc accepti aquestes condicions, s'haurà de presentar un aval d'una altra persona, que normalment és familiar, que estigui disposada a assumir el pagament de la hipoteca si en un futur, la persona que vol comprar l'habitatge no pugués pagar.

Hi ha persones que resolen aquest 20% mitjançant diner negre. Aquest mètode és il·legal i gens recomanable ja que comporta moltes administratives importants. En aflorar el diner negre, pot donar lloc a inspeccions i multes d'Hisenda.

Si els ingressos negres provenen d'activitats presumptament il·lícites, en el moment que qualsevol persona en té coneixement (incloses les entitats financeres) ha d'informar immediatament les autoritats perquè iniciïn un procés d'investigació que pot acabar en una causa penal.

És molt important conèixer i comparar les condicions econòmiques que ofereixen les diferents entitats bancàries i caixes d'estalvis: interessos, despeses de tramitació i notari, impostos, etc.

La taxació

Abans d'aprovar una hipoteca, les entitats financeres enviaran un tècnic d'una societat de taxació homologada pel Banc d'Espanya. El tècnic elaborarà l'informe de taxació,¹⁹⁷ que és obligatori i que reflecteix:

- El preu de mercat de l'habitatge

¹⁹⁶ **Entrada d'un pis:** En referència als habitatges, quantitat de diners que haurem d'aportar quan vulguem comprar un habitatge, ja que les entitats financeres pràcticament mai no concedeixen una hipoteca pel 100% del valor del pis. Normalment s'aproxima al 20% del valor de taxació.

¹⁹⁷ **Informe de taxació:** Informe elaborat per un pèrit autoritzat d'alguna societat de taxació (avalades pel Banc d'Espanya), el qual valora i compara l'estat de l'habitatge i el seu preu real de mercat. Sempre que demanem una hipoteca, el banc es basarà en aquest informe ja que sovint els preus dels habitatges estan inflats.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- La situació i l'estat de conservació

A partir d'aquest informe el banc decidirà quants diners concedeix a la persona que vol comprar l'habitatge.

Criteris que segueix el banc a l'hora de concedir una hipoteca

El criteri prioritari d'una entitat bancària (banc o caixa d'estalvis) a l'hora de concedir una hipoteca és la capacitat d'estalvi del sol·licitant.

No són els diners que s'ingressen cada mes, sinó els diners que ens queden al final del mes un cop s'han descomptat totes les despeses fixes mensuals que es tenen.

Els diners resultants determinaran la capacitat d'endeutament, que correspon al valor mensual de la hipoteca.

Entre les despeses fixes no s'hi ha de comptar el lloguer, ja que aquest pagament desapareix en el moment que es té una hipoteca.

L'entitat bancària també mirarà que no es tinguin altres crèdits, el nombre de targetes de crèdit i l'estabilitat laboral.

Aproximadament, la capacitat d'endeutament d'una persona hauria de ser equivalent al 45% dels seus ingressos lliures de càrregues.

La documentació que es demanarà:

- Contracte de treball. Amb preferència es concedirà la hipoteca si es té contracte fix. Si una persona és treballadora autònoma, es fixaran en la quantitat ingressada en els darrers anys.
- Últimes nòmines i declaracions de renda.
- Avals personals complementaris (normalment de pares o altres familiars) que garanteixin que el comprador pot fer front al pagament mensual de la hipoteca.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- Per tant, han d'estar ben segurs que la seva situació laboral és estable, i que tenen altres fonts de finançament per si els passa alguna cosa i deixen d'ingressar diners durant una temporada.
- És un risc força elevat que s'ha de tenir en compte.
- Totes les persones que signen una hipoteca són propietàries de l'habitatge en la part proporcional que els pertoca, i són també responsables davant la llei i l'entitat financera del retorn del préstec.

Les agències immobiliàries

Les agències immobiliàries, el que fan és actuar d'intermediaris.

Les persones que volen vendre un pis contracte els seus serveis. Aquest agent immobiliari, s'encarregarà d'ensenyar el pis als possibles compradors i de negociar amb ells.

D'altra banda, les persones que volen comprar pis, van a les agències immobiliàries perquè sovint no tenen temps per buscar-lo per compte propi, o perquè desconeixen els tràmits que s'han de seguir per formalitzar la compravenda.

La comissió de l'agència acostuma a ser el 5% del valor real del pis.

Cal tenir en compte que sovint els anuncis de les agències immobiliàries intenten cridar l'atenció del comprador mitjançant ofertes o oportunitats i destaquen els aspectes positius de l'habitatge, però ometen els aspectes negatius.

L'habitatge a comprar pot ser de nova construcció o de segona mà.

Tipus d'habitatges de compra

Hi ha diferents tipus d'habitatge a l'hora de comprar:

- **Habitatges de segona mà**

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- **Habitatges d'obra nova**
- **Habitatges de protecció oficial**

Habitatge de segona mà

Abans de comprar un habitatge de segona mà, cal assegurar-se que està en bon estat i que no sorgiran problemes.

Gestions que s'haurien de fer abans de comprometre's en la compra:

- **Consultar al Registre de la Propietat:** www.registradores.org
- **Demanar una nota simple:** ¹⁹⁸ Una nota simple és una mena de biografia del pis on hi consta:
 - L'any de construcció
 - La descripció
 - Si està lliure de càrregues
 - Si està sotmès a servituds o obligacions que ha de suportar
- **Demanar una nota marginal:** Aquesta fa referència a la situació de l'immoble respecte al banc: hipoteques pendents, deutes avalats amb el pis o altres càrregues que s'hauran de negociar amb el propietari abans de comprar-lo.
- **Vicis ocults:** ¹⁹⁹ El propietari ha de certificar per escrit que el pis no té vicis ocults, és a dir, desperfectes que passen inadvertits a primera vista i que poden afectar l'estructura de la finca.
- **Estatuts de la comunitat:** ²⁰⁰ Abans de signar la compravenda d'un pis s'ha de demanar al propietari o a l'administrador de la finca una còpia dels estatuts de la comunitat. Hi ha finques que no en tenen.

¹⁹⁸ **Nota simple:** Informe que demanem al **Registre de la Propietat** on es descriu la situació jurídica en què es troba l'habitatge que volem comprar, l'any de construcció, els propietaris que ha tingut, etc.

¹⁹⁹ **Vicis ocults:** Desperfectes que passen inadvertits a primera vista i que poden afectar l'estructura de la finca, com ara l'aluminosi.

²⁰⁰ **Estatuts de la comunitat:** Conjunt de normes que estableix els principis bàsics de l'organització de les relacions entre els veïns d'un edifici o un conjunt d'edificis.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- **Actes de les juntes de propietaris de la finca:** ²⁰¹ Les ha de proporcionar l'administrador al comprador. És una còpia dels temes tractats en les últimes

reunions de propietaris. En les actes també s'indica la quantitat que paga cada veí en concepte de despeses de comunitat.

- **Impost de béns immobles:** Cal demanar al propietari l'últim rebut per comprovar la quantitat que s'haurà de pagar cada any i per assegurar-se que no hi ha rebuts pendents.
- **Pagaments a la comunitat:** S'ha de demanar a l'administrador els últims comprovants dels pagaments fets pel propietari per assegurar-se que no hi ha quantitats endarrerides.

Si una persona decideix actuar pel seu compte és convenient que contacti amb els serveis d'un expert independent coneixedor del sector immobiliari perquè faci un examen del pis i perquè orienti al comprador sobre si el preu que ens demanen és correcte. Aquesta diagnosi pot implicar una despesa de prop de 150-200 €.

El Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona www.apabcn.cat disposa d'un servei d'atenció al ciutadà que assigna un professional per fer aquest tasca.

També hi ha ONG o entitats socials que ofereixen aquest assessorament amb tota garantia.

Habitatges d'obra nova

Poden ser de 2 tipus: obra nova sobre plànol o obra nova acabada.

Els habitatges d'obra nova sobre plànol són habitatges que encara no s'han construït, però que el promotor posa en venda a partir del plànol de la finca; d'aquesta manera el promotor obté uns diners que l'ajudaran a construir-los.

Des del moment de la venda fins al moment d'entrar a viure-hi poden passar de 18 a 24 mesos.

²⁰¹ **Actes de les juntes de propietaris:** Document que recull i resumeix els temes tractats i els acords presos al llarg d'una reunió, en aquest cas, de propietaris.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

En aquests casos ens s'ha d'assegurar:

- Al Registre de la Propietat: que la promotora té el solar que figura en el plànol
- Al Registre Mercantil, que les dades del promotor són correctes
- A l'ajuntament, que té l'autorització i la llicència corresponents

Actualment hi ha pocs habitatges d'obra acabada ja que la majoria de promotors prefereixen vendre sobre plànol. En el cas d'obra acabada s'haurà de comprovar igualment la documentació esmentada anteriorment.

Habitatges de protecció oficial (HPO)

Són habitatges que es construeixen finançats pel Ministeri de Foment, les comunitats autònomes o determinades entitats privades.

Es caracteritzen per tenir una superfície inferior o igual a 90 m² i un preu limitat, que serà determinat per l'Administració i és innegociable durant els primers 20 anys.

Els sol·licitants han de ser menors de 35 anys i els seus ingressos no poden ser superiors a 5,5 vegades el salari mínim interprofessional.²⁰²

La compra d'un habitatge pas a pas

Un cop el comprador ha triat l'habitatge i ha acordat el preu amb el propietari o l'intermediari, ha de fer els tràmits següents:

- 1) Demanar la documentació següent:

²⁰² **Salari mínim interprofessional:** El salari mínim interprofessional fixa la quantitat mínima que ha de percebre el treballador, referida a la jornada legal de treball. El govern de l'Estat el regula anualment, prèvia consulta a les organitzacions sindicals i associacions empresarials més representatives, tenint en compte l'increment dels preus (IPC), la productivitat mitjana nacional, l'increment de la participació del treball en la renda nacional i la conjuntura econòmica general.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- Fotocòpia de l'escriptura de la propietat²⁰³ i la nota simple més recent i el
- número del cadastre²⁰⁴
- Cèdula d'habitabilitat
- Estatuts de la comunitat (si en té) i un resum de l'última junta de propietaris
- Preu total de l'habitatge i les formes de pagament i les condicions generals
- Dades de la hipoteca que s'ha de subrogar si és el cas
- Últim rebut de l'impost de béns immobles
- Certificat de domini i càrrega, que assegura que no hi hagi impagats
- Fotocòpia del DNI del propietari

2) Fer la reserva del pis. Aquesta reserva es pot fer de tres maneres:

- **La paga i senyal:**²⁰⁵ És una quantitat petita de diners (uns 3.000 €) que es lliura a l'agència o al propietari com a reserva temporal de l'habitatge. Aquest pas no és imprescindible, però s'utilitza en el cas que es vulgui negociar a la baixa el preu de venda. Si finalment no hi ha acord, la paga i senyal es torna.
- **El contracte d'arres:**²⁰⁶ És una quantitat equivalent al 10% del preu total del pis que s'entrega per reservar el dret de compra. Els diners s'abonen en signar el contracte d'arres, que conté unes clàusules que es poden negociar.
-

²⁰³ **Espectura de la propietat:** Títol que assegura una propietat. És sempre expedida per un notari i inscrita en el Registre de la Propietat. Quan s'efectua una compravenda, es fa una nova escriptura amb els canvis de titular de la propietat, on s'explica el preu, les formes de pagament i altres condicions pactades.

²⁰⁴ **Cadastre:** Registre administratiu que depèn del Ministeri d'Economia i Hisenda on es descriuen els béns immobles. La descripció comprèn les característiques físiques, econòmiques i jurídiques. En funció de tot això es dona a cada immoble una referència cadastral i un valor cadastral.

²⁰⁵ **Paga i senyal:** Una de les maneres de fer la reserva d'un pis que volem comprar. Normalment són uns 3.000 € que es lliuren a l'agència o al propietari. Si finalment no hi ha acord, la paga i senyal es torna.

²⁰⁶ **Contracte d'arres:** Document que garanteix el compliment del pacte de compravenda entre el propietari i el comprador. Es fa servir com a reserva de l'habitatge. Sovint es parla d'arres penitencials perquè davant de l'incompliment del pacte hi ha una penalització tant per al propietari com per al comprador.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- **El contracte privat de compravenda:** ²⁰⁷ És el pacte entre el comprador i el venedor pel qual tots dos s'obliguen a portar a terme l'operació de compravenda. Normalment s'entrega el 10% del valor de l'immoble. Si una de les 2 parts trenca el pacte, s'ha de recórrer als tribunals.

Diferències entre el contracte de compravenda i el contracte d'arres

- **El contracte de compravenda:** és el document que solemnitza la compravenda d'una cosa o d'una propietat.
- **El contracte d'arres:** és acord accessori i previ a la compravenda que normalment consisteix en el lliurament al venedor, per part del futur comprador, d'una quantitat de diners vinculats a la compravenda que es vol dur a terme.

Jurídicament, és un contracte una mica complicat, i és per això que es recomana no abusar-ne, perquè presta a malentesos i discussions que acaben al Jutjat.

Hi ha tres tipus de contractes d'arres, tot i que el Codi Civil només en regula una tipologia.

Aquestes tres tipologies són:

- **Arres confirmatòries.** Són les que es lliuren com a senyal de la celebració del futur contracte de compravenda i les parts contractants no tenen lliure facultat de tirar-se enrere o rescindir el contracte d'arres.
- En aquests casos, la quantitat de diners lliurada es considera una bestreta o part del preu pactat de la compravenda.
- **Arres penals.** Són les que es lliuren com a garantia del compliment del contracte. Així, la part que l'incompleix perd les arres o les ha de tornar doblades.

²⁰⁷ **Contracte privat de compravenda:** Document que recull el pacte entre el comprador i el venedor pel qual tots dos s'obliguen a portar a terme l'operació de compravenda. Si una de les dues parts trenca el pacte, s'ha de recórrer als tribunals.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- **Arres penitencials.** Són les que preveu el Codi Civil i permeten desistir del contracte. En aquest supòsit, si el que desisteix és qui ha lliurat les arres, aleshores les perd. Si el que desisteix és qui ha rebut les arres, les ha de tornar doblades.

3) Demanar la hipoteca.

Un cop aportada la documentació que demani el banc, (document identificatiu, nòmines, declaració de la renda, contracte d'arres, IBI), demanarà un informe de taxació i en funció d'aquest ens farà una oferta.

L'oferta la mantindrà durant 10 dies per tal d'estudiar-la. Un cop acceptades les condicions del banc, es citarà al comprador a les oficines juntament amb el notari i el propietari i tindrà lloc la compravenda i la signatura de l'escriptura pública. A partir d'aquell moment el pis ja és del comprador.

Després de signar el contracte

- **Què cal saber**

L'empadronament

L'empadronament és un certificat molt important, ja que garanteix l'accés a la majoria de serveis públics i socials.

Cada cop que es canviï de domicili, s'ha de comunicar a l'ajuntament. En el cas de canviar de municipi, s'ha de fer un empadronament nou.

Encara que una persona no tingui una autorització de residència s'ha d'empadronar al municipi on viu.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Es tramita a l'Oficina d'Atenció Ciutadana (OAC) dels ajuntaments, i el demana la persona interessada, que ha de ser major d'edat i pot demanar-lo per a tots els membres de la família que viuen al mateix domicili.

A l'OAC, es donarà el document identificatiu i, si s'escau, el llibre de família.

Respecte al domicili, es demanarà:

- El contracte de lloguer: antiguitat màxima de 5 anys
- Les escriptures del pis:
- Últim rebut del lloguer
- Últim rebut de les companyies de subministraments

Els subministraments

Un cop l'habitatge estigui a nom del comprador, caldrà donar d'alta els subministraments: l'aigua, el llum i el gas.

Si l'habitatge no ha estat desocupat, segurament els comptadors estaran donats d'alta i només caldrà fer un canvi de nom. Si fa temps que està desocupat, és possible que els antics llogaters o el propietari els hagin donat de baixa i caldrà tornar-los a donar d'alta.

Aquests tràmits poden fer-se actualment per telèfon o Internet, però també es pot anar als punts de subministrament més propers al domicili. Donar d'alta els comptadors val uns diners.

En el cas del gas, cal mirar si l'habitatge té gas ciutat o bé funciona amb gas butà.

Cal comprovar que la cuina i el lloc on hi ha l'escalfador tenen les obertures de seguretat que els pertoca i que han passat les revisions de seguretat pel que fa a les instal·lacions.

Els pagaments dels subministraments han d'estar al dia. El pagament es pot domiciliar en un compte bancari o bé fer-lo en metàl·lic dins del termini que ens assenyalen en els rebuts que s'enviaran periòdicament al domicili.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Si el propietari s'endarrereix en el pagament, normalment li enviaran un avís, amb un possible recàrrec si no paga dins del nou termini que li assenyalen.

Si després de l'avís segueix sense pagar, li poden tallar el subministrament. Si això succeeix, haurà de tornar a donar d'alta el subministrament i, per tant, tornar a pagar aquestes despeses.

El pagament en metàl·lic es pot fer en diferents entitats bancàries i també a les oficines de correus.

- **La importància de l'assegurança**

Tant si el pis és de compra com de lloguer és recomanable contractar una assegurança multirisc²⁰⁸ que inclogui el mobiliari i els objectes.

D'aquesta manera s'evitaran perjudicis en cas d'accident al propi domicili o d'incidents que perjudiquin altres veïns (escapament d'aigua, incendis, etc.), ja que cada veí ha d'assumir les despeses derivades dels danys que pugui causar a l'habitatge d'un altre veí. Algunes d'aquestes assegurances poden cobrir el pagament de dos o tres mesos de lloguer si en algun moment la persona s'endarrereix per problemes de manca de feina o de liquiditat.

En el cas de demanar una hipoteca, la contractació d'una assegurança multirisc és obligada per llei, en el banc o en la companyia que es triï.

²⁰⁸ **Assegurança multirisc:** Contracte que reflecteix l'acord entre l'assegurador i l'assegurat segons el qual l'assegurador cobreix un ventall de riscos en cas de sinistre de l'assegurat i dels seus beneficiaris (si n'hi ha) a canvi d'unes quotes o primes que paga l'assegurat.

SERVEIS SOCIALS

Els serveis socials: són un conjunt de polítiques i actuacions que les diferents administracions públiques duen a terme per tal d'orientar, protegir i donar suport al conjunt de la població. S'adrecen a persones, famílies i col·lectius que es troben en risc o pateixen exclusió social i econòmica.

El sistema de serveis socials és el conjunt d'intervencions públiques que tenen com a objectiu garantir les necessitats bàsiques dels ciutadans, promovent el desenvolupament de les capacitats personals, en un marc de respecte a la dignitat de les persones.

La Xarxa d'Atenció Pública de serveis socials inclou el conjunt de recursos, equipaments, projectes, programes, prestacions i activitats generals de prevenció, d'atenció i de promoció social de titularitat pública i privada.

- Per a més informació: www.gencat.cat/benestarsocialifamilia

De forma coordinada, existeix una xarxa d'entitats socials i de voluntariat que porten a terme programes específics per promoure la integració de les persones amb dificultats. Aquestes entitats atenen també les persones que estan en procés de regularització administrativa.

A més a més, els serveis socials estan coordinats amb altres serveis públics (sanitaris, educatius, culturals, laborals, etc.).

Es tracta d'un sistema de coresponsabilitat: les persones participen en el seu procés de reinserció socioeconòmic, duent a terme aquelles activitats formatives i terapèutiques necessàries per assolir els recursos econòmics i socials que els permetrà ser autònoms.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Els serveis socials es divideixen en:

- Serveis socials d'atenció primària, que són els més propers a les persones i on s'han de dirigir en primer lloc.
- Serveis especialitzats, adreçats a sectors concrets de la població que requereixen una atenció específica i que es presten mitjançant centres, serveis, programes i recursos dirigits a aquestes persones.

En aquest apartat, tractarem els temes següents:

- **Atenció social primària**
- **Atenció especialitzada**
- **Actuacions cíviques**
- **Retorn voluntari**

Serveis bàsics d'atenció social primària

L'atenció social primària és el punt d'accés més immediat al sistema català de serveis socials, i el més proper a les persones i al seu àmbit familiar i social.

Aquests serveis es presten mitjançant equips interdisciplinaris, anomenats EBASP (Equips Bàsics d'Atenció Social i Primària), formats, com a mínim, per un assistent social/diplomat en treball social i un educador social.

Els Serveis Socials d'atenció primària són gestionats pels ens locals.

Per consultar el catàleg de serveis socials:

http://www6.gencat.cat/benestar_ptb/scripts/Tramits.asp

Els serveis socials d'atenció primària atenen totes les demandes i les necessitats socials dels ciutadans (econòmiques, d'atenció a persones dependents, addiccions, atenció als infants, violència de gènere, etc.) a partir de les quals els professionals fan un diagnòstic i elaboren un pla d'actuació aplicant tots els recursos a l'abast.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Els serveis d'atenció primària ofereixen:

- Informació sobre els drets i recursos existents per solventar les necessitats de les persones i de les famílies .
- Orientació i gestió dels recursos existents, per exemple els informes socials per al Certificat d'arrelament social
- Gestió de les prestacions públiques municipals i de la Generalitat (beques escolars, Programa Viure en família, Programa d'ajuts de suport econòmic a les persones grans amb dependència etc.) i altres recursos de protecció social.
- Atenció a persones que no tenen domicili.
- Col·laboració en una acció preventiva, en la detecció de situacions de risc social. Per exemple a l'hora de detectar problemes o mancances en l'atenció d'infants, de gent gran o de persones discapacitades.
- Participació i col·laboració en els processos de reinserció i d'integració social comunitària
- Els serveis socials d'atenció primària deriven als serveis d'atenció especialitzada i es coordinen amb altres institucions i entitats.
- Gestionen el Servei d'Atenció Domiciliària (SAD) , que consisteix a donar suport, a la pròpia llar, a persones i famílies amb manca d'autonomia (discapacitat, malaltia o convalescència, problemes sociofamiliars, etc.) tant pel que fa a la realització de les tasques relacionades amb l'atenció personal, com en les d'ordre i d'organització de la llar.
- També donen suport a accions de tipus cultural, social i cívic que fomentin el desenvolupament del teixit associatiu als barris.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Atenció especialitzada

Dels àmbits d'intervenció específica del sistema de serveis socials en destaquem quatre:

- **Igualtat de gènere:** alguns dels serveis que hi ha per aquests casos són:
 - Servei d'atenció telefònica especialitzada
 - Serveis d'informació i atenció a les dones
 - Servei d'atenció i acolliment d'urgència
 - Serveis d'acolliment i recuperació
 - Serveis d'acolliment substitutori de la llar
 - Serveis d'intervenció especialitzada
 - Serveis tècnics de punt de trobada
 - Serveis d'atenció a la víctima del delictes

- **Infància i adolescència:** molts d'aquests infants i adolescents pateixen desprotecció i maltractament. Els recursos de protecció per a menors que hi ha són:
 - Centre de Residència d'Acció Educativa (CRAE)²⁰⁹
 - Centres d'acolliment
 - Centres oberts
 - Famílies d'acolliment
 - Per als adolescents que han arribat a la majoria d'edat, se'ls ofereixen:
 - Pisos assistits
 - Programes d'inserció laboral

²⁰⁹ **CRAE:** Establiments residencials que acullen i tutel·len els menors amb declaració de desemparament, com a mesura de protecció, mentre no poden tornar amb la seva família o no tenen una família d'acollida. Depenen de la Direcció General de la Infància i l'Adolescència.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- **Gent gran:** la gent gran té a la seva disposició:
 - Residències
 - Centres de dia
 - Habitatges tutelats
 - Teleassistència domiciliària
 - Pensió no contributiva de jubilació

- **Persones discapacitades:** per a les persones discapacitades hi ha:
 - Centres d'Atenció a persones disminuïdes (CAD's) ²¹⁰
 - Centres de Desenvolupament Infantil i d'Atenció Precoç (CDIAP) ²¹¹

Per la seva part, les entitats socials ofereixen prestacions econòmiques, materials i d'urgència al conjunt de la població.

Algunes d'aquestes entitats disposen de centres d'atenció per a col·lectius específics, que poden estar concertats amb la Generalitat de Catalunya. Això vol dir que reben suport econòmic de l'Administració per fer accessibles els recursos a persones amb ingressos econòmics mitjans i baixos.

Aquests serveis formen part de la xarxa de recursos socials que atén les necessitats socials de la població i desenvolupa una important tasca de prevenció del risc d'exclusió en què es troben les persones afectades.

²¹⁰ **CAD:** Centres que ofereixen diferents serveis per tal que les persones amb disminució aconseguixin una sèrie de beneficis assistencials i econòmics, a més d'orientar i atendre aquestes persones i les seves famílies. Entre d'altres serveis, informen, elaboren i tramiten les sol·licituds d'ingrés en residències i emeten certificats de capacitat laboral o d'aptitud física.

²¹¹ **CDIAP:** Centres que coordinen el conjunt d'actuacions assistencials i preventives adreçades a infants, des de la concepció fins als 6 anys, que presenten algun trastorn de desenvolupament o es troben en situació de risc de patir-lo. Estan atesos per diferents professionals de l'àmbit sanitari, social i educatiu. Depenen de l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS).

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Actuacions comunitàries i cíviques

La Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària promou actuacions per a la sensibilització cívica i social i aquelles destinades a donar suport a les entitats. També realitza propostes de planificació, estudis i investigacions en matèria de civisme i voluntariat i facilita assessorament en aquestes matèries a entitats públiques i privades. A més a més, programa i impulsa campanyes cíviques.

Disposa d'una xarxa d'equipaments cívics: Oficines d'Acció Ciutadana, casals cívics, ludoteques, casals de gent gran, cases del mar i hotels d'entitats, que tenen per finalitat potenciar les estructures associatives i impulsar activitats de l'àmbit social i activitats de lleure.

Igualment s'impulsen programes d'intervenció i inserció social d'aplicació a comunitats, barris i col·lectius socials a través de programes de desenvolupament comunitari, programes d'accés a les noves tecnologies i programes d'inserció sociolaboral.

Programes de retorn voluntari d'immigració des de Catalunya

El Programa de Retorn Voluntari d'Immigrants des de Catalunya (PreviCat) s'adreça a les persones estrangeres immigrades residents a Catalunya que, a causa de trobar-se en situació de vulnerabilitat social i econòmica, volen retornar al seu país d'origen.

És un programa co-gestionat per la Generalitat de Catalunya, a través de la Direcció General per a la Immigració i l'Organització Internacional per a les Migracions (OIM).

212

La tramitació es realitza per mitjà dels serveis socials dels ajuntaments i d'entitats socials. El beneficiari obté un bitllet d'avió que li permet viatjar fins a un aeroport a prop de la seva destinació final.

²¹² **OIM:** Organisme que treballa per fomentar la comprensió del fenomen migratori i vetlla pel respecte de la dignitat humana i del benestar de les persones migrades.

PARTICIPACIÓ CIUTADANA

El reconeixement i l'exercici dels drets socials, culturals i polítics són un dels pilars de les societats democràtiques. És per això que a Catalunya, la implicació del conjunt de la població és fonamental per al desenvolupament i la cohesió social mitjançant els òrgans de participació ciutadana i el moviment associatiu.

La participació s'expressa per mitjà de diversos òrgans, des dels consells escolars als consells municipals, organitzats per temàtiques: solidaritat, joventut, dona, etc.

Els homes i dones que viuen a Catalunya hi poden participar tant individualment com col·lectivament, la qual cosa fa una xarxa associativa forta que afavoreix al mateix temps un major equilibri i col·laboració entre les administracions públiques i la ciutadania.

En aquest apartat tractarem els temes següents:

- **Equipaments culturals i cívics**
- **Món associatiu**
- **Veïnatge**
- **Pares i mares d'alumnes**
- **Consumidors**
- **Clubs esportius**
- **Dones**
- **Joves**
- **Culturals i artístiques**
- **Llibertat religiosa**
- **Solidaritat amb les persones immigrades**
- **Solidaritat internacional**
- **Participació política**

Els equipaments culturals i cívics

Catalunya té una extensa xarxa d'equipaments culturals i cívics on les persones i entitats desenvolupen les seves activitats. Depenen tant de les administracions públiques com d'entitats privades.

La varietat d'equipaments és significativa:

- Centres cívics
- Biblioteques
- Museus
- Conservatoris
- Centres culturals
- Casals

L'accés a aquests espais públics és lliure i obert a tothom en els horaris i les condicions d'ús que estableix cada centre, com la inscripció o el respecte a l'activitat d'altres associacions i persones.

Assistir a les activitats que ofereixen aquests centres és una bona manera de conèixer Catalunya, establir-hi lligams i arrelar-s'hi.

Els centres cívics i també els casals de joves i de dones o els ateneus són iniciatives ciutadanes gestionades per l'Ajuntament en algunes poblacions, i en altres, co gestionades entre les entitats i l'Ajuntament.

En aquests espais solen tenir la seu moltes associacions i tenen una gran oferta d'informació sobre els recursos del municipi i d'activitats, tallers, cursos, exposicions, xerrades, concerts, jornades, etc. Un dels aspectes més interessants d'aquests espais és que la programació s'estableix a partir de les propostes de les entitats i de la ciutadania, i per tant és una experiència positiva de participació ciutadana.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Els hotels d'entitats són uns altres equipaments destinats a donar suport a entitats i associacions sense ànim de lucre per mitjà de diferents línies de col·laboració:

- Els faciliten l'accés als serveis i mitjans per al seu desenvolupament
- Possibiliten una relació interassociativa
- Donen suport a la creació de federacions.
- Hi poden accedir les entitats legalment constituïdes en el registre corresponent i que tinguin finalitats cíviques i socials.

Món associatiu

Catalunya destaca per la participació ciutadana en diverses entitats, per això hi ha una gran diversitat d'associacions com ara de veïns, de joves, de dones, de gent gran, d'immigrants, esportives, culturals, professionals, sindicats, de solidaritat, de comerciants, de consumidors, etc.

El fet de participar en aquestes associacions, una persona pot expressar les seves preocupacions, i així, afavorir la convivència, i també fer aportacions al conjunt de la societat catalana.

Les associacions, comparteixen l'interès comú d'un grup de persones, tenen la funció d'informar, dinamitzar i defensar els drets dels associats davant de les instàncies pertinents, que poden ser públiques o privades.

Una persona té dret a formar part, al mateix temps, de diverses associacions.

A més a més, les persones nouvingudes tenen dret a formar entitats pròpies d'organització col·lectiva per donar a conèixer la seva cultura d'origen, defensar els seus drets i fer propostes per millorar les condicions de vida de la població immigrada.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Una persona pot participar activament en una associació de diverses maneres:

- Com a associat
- Com a professional
- Com a voluntari

Les entitats d'un mateix àmbit o sector poden coordinar-se entre elles en una federació,²¹³ cosa que permet una major capacitat d'acció i representació davant de les administracions públiques i de la societat en general.

Associacions de veïns i veïnes

Els veïns i veïnes d'un barri o municipi poden organitzar-se en associacions de veïns, que són espais de convivència i participació.

Les finalitats d'aquestes entitats són:

- Defensar els interessos generals dels veïns i les veïnes, en qualitat d'usuaris i destinataris finals de l'activitat urbanística, cultural, esportiva, educativa, sanitària, d'habitatge, social, econòmica, de consum, etc., fomentant les tasques més adequades.
- Informar els veïns i veïnes sobre totes les qüestions que afectin el seu interès general i donar-los suport.
- Fomentar la participació ciutadana dels associats i del conjunt de veïns i veïnes.
- Desenvolupar el paper de representant del veïnat davant de les administracions públiques.
- Vetllar i exigir a l'Administració l'acompliment dels drets reconeguts a la ciutadania com:
 - rebre informació directa dels assumptes que són d'interès comú
 - proposar actuacions en l'àmbit de les administracions públiques

²¹³ **Federació:** Conjunt d'associacions o ONG amb un mateix àmbit d'actuació que s'uneixen per tenir més representació davant les administracions i poder estar presents en el conjunt del territori.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- intervenir en tots els àmbits de l'Administració pública per defensar els interessos generals dels ciutadans
 - utilitzar els mitjans públics per a les associacions de veïns i veïnes, en l'exercici de les seves funcions
 - exercitar el dret de la iniciativa popular
 - exercitar el control de l'Administració i la defensa dels drets de gestió i cogestió
 - rebre ajudes econòmiques a càrrec dels pressupostos
 - ser escoltades, en consulta, en el procediment d'elaboració de les disposicions de caràcter general relatives a matèries que afectin directament els usuaris
- Recollir i canalitzar les demandes i reclamacions dels veïns i veïnes davant de les administracions públiques i les empreses (companyies elèctriques, gas, aigua, constructores, etc.).
- Fomentar la solidaritat, la igualtat i la convivència entre els veïns i veïnes impulsant actuacions per afavorir el civisme i, en alguns casos, oferint servei de mediació veïnal.
- Les associacions de veïns també organitzen activitats socioculturals (cursos, conferències i tallers, festes majors), donen serveis d'assessorament legal sobre temes veïnals (comunitats de veïns, subministraments, etc.) i participen en els processos informatius i participatius sobre projectes urbanístics i socials impulsats per les administracions públiques.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Associacions de pares i mares d'alumnes (AMPA)

Els pares i mares també són membres de la comunitat educativa.

D'AMPA, n'hi ha tant en els centres públics com en els privats, i tenen com a objectius:

- Incidir en totes les etapes educatives per participar i promoure el desenvolupament global del sistema educatiu del nostre país.
- Treballar per millorar la participació i el compromís dels pares, dels infants i joves i de la societat educativa.

Ser membres de l'AMPA de l'escola o de l'institut dels fills i filles permet conèixer millor el funcionament del sistema educatiu i participar en els òrgans de presa de decisions del centre, ja que l'AMPA representa les mares i pares davant del Consell Escolar i participa en la programació del Pla anual del centre d'acord amb el Projecte educatiu corresponent.

Les AMPA són les responsables d'impulsar activitats de suport educatiu tant per a mares i pares com per a nois i noies:

- Gestionar les activitats extraescolars i els casals d'estiu.
- Gestionar el servei d'acollida matinal i després de l'horari escolar a la tarda.
- Fer un seguiment del menjador escolar.
- Organitzar conferències, tallers i activitats socioeducatives d'orientació a les famílies i afavorir la relació entre el conjunt de mares i pares.
- Participar en programes i projectes per millorar la relació entre el centre educatiu i la societat, com els plans educatius d'entorn.
- A la web següent hi ha més informació sobre els plans educatius:
<http://www.xtec.cat/lic/entorn/index.htm>

A més a més, ser membre de l'AMPA permet fer propostes i prendre part en l'organització d'aquestes activitats.

Associacions de consumidors

Les associacions de consumidors ²¹⁴ sorgeixen per a defensar i assessorar el conjunt de la població sobre consum. Aquestes ofereixen serveis adreçats als consumidors i usuaris, de manera individual o col·lectiva. Atenen consultes sobre les relacions entre empreses i usuaris respecte a qüestions com:

- Els preus i les tarifes de productes i serveis
- L'atenció al client
- Les condicions dels contractes de serveis
- Els serveis postvenda
- La qualitat dels productes i serveis

I qualsevol altre dubte en una àmplia diversitat de temes: habitatge, telefonia, préstecs hipotecaris i subministraments, viatges, sanitat, transports, seguretat alimentària...

Aquestes entitats ofereixen un servei professional:

- D'informació general i especialitzada sobre els drets dels consumidors i usuaris.
- D'assessorament per als seus associats i associades, que consisteix en la gestió i tramitació de reclamacions, queixes i denúncies que cobreix tota la unitat familiar.
- Resolen dubtes i consultes sobre la normativa vigent.
- Fan tasques de mediació i preparació de procediments d'arbitratge de consum ²¹⁵per resoldre extrajudicialment conflictes de consum.
- Elaboren estudis sobre productes i serveis de les empreses i les administracions públiques en l'àmbit del consum.

²¹⁴ **Associacions de consumidors:** Entitat civil sense ànim de lucre que treballa per a la defensa dels drets dels consumidors. Els serveis que ofereix estan adreçats als seus socis, els quals abonen una quota per formar-ne part.

²¹⁵ **Arbitratge de consum:** Procediment extrajudicial de resolució de conflictes en l'àmbit del consum que neix quan les parts enfrontades no es posen d'acord en la solució més adequada i decideixen que ho resolgui un tribunal arbitral. Es comprometen a acceptar la resolució que aquest dicti.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- Organitzen campanyes d'informació i d'orientació als consumidors.
- Editen material informatiu (revistes, fullets, etc.) sobre temes concrets com salut, educació, habitatge...
- Organitzen activitats, xerrades i cursos d'educació en el consum.

Associacions i clubs esportius

Les associacions esportives neixen com a grup de persones de l'interès comú de fomentar la pràctica de qualsevol esport, organitzar passejades, fer torneigs amistosos, etc.

Hi ha associacions esportives que treballen per promoure l'esport als barris, o que gestionen equipaments esportius municipals.

I les associacions esportives escolars, que afavoreixen la pràctica dels infants i joves i la participació de les famílies.

També hi ha els clubs esportius, que tenen caràcter d'organització privada fundada en una localitat o barri concret i reconeguda per l'Administració pública i per la federació corresponent.

Els clubs catalans d'un mateix esport s'uneixen en federacions esportives per promoure'n la pràctica, millorar l'organització de les competicions esportives i ser-ne els representants davant dels organismes estatals i internacionals.

També hi ha els centres excursionistes, que són associacions de gran tradició a Catalunya que han estat i són molt importants per a la dinamització i cohesió social.

Associacions de dones

Les associacions de dones són espais col·lectius oberts on es treballa per a la igualtat efectiva entre homes i dones en tots els àmbits de la vida.

La participació de les dones és fonamental per enfortir la lluita contra la discriminació per raó de sexe.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Aquestes organitzacions lluiten a favor:

- Dels drets humans, la justícia social i l'*apoderament* de les dones, és a dir, perquè les dones assumeixen una major autonomia personal i col·lectiva i tinguin una major presència en els òrgans de representació i de poder tant econòmics com polítics, culturals i socials.

I per eradicar:

- La violència masclista i de qualsevol discriminació que pateixin les dones en tots els àmbits de la vida.

Les associacions de dones actuen en:

- En àmbits culturals i artístics
- Per aconseguir la conciliació de la vida familiar, social i laboral
- En àmbits empresarials i professionals, per a la igualtat d'oportunitats amb els homes
- Impulsant la formació i la inserció laboral de dones en situació desafavorida
- Defensant els drets de les treballadores del sexe
- Afavorint la diversitat i lluitant contra la discriminació per raó de raça, sexe o religió
- En matèria de salut i de drets sexuals i reproductius
- Potenciant l'associació de dones immigrades en entitats pròpies
- Per conèixer les entitats de dones de Catalunya es pot consultar:

<http://www.gencat.cat/icdona/guia.htm>

- Per a més informació es pot consultar la web de l'Institut Català de les Dones:

<http://www.gencat.cat/icdona>

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Associacions de joves

El conjunt d'associacions juvenils reflecteix la pluralitat d'interessos i camps d'actuació en els quals es mou la joventut catalana: culturals i artístiques, noves tecnologies, esports, polítiques, estudiantils, educació en el lleure, salut, solidaritat, pau i cooperació internacional, d'emancipació i igualtat de sexes, de defensa del medi ambient i ecologisme, etc.

- Es pot trobar més informació a:

www.xarxajove.cat

- A la web de la Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya:

<http://www.gencat.cat/bsf/joventut>

- Al Punt d'Informació Juvenil del municipi de residència

Destaquen les entitats d'educació en el lleure, que són entitats compromeses amb la transformació social i amb la transmissió dels valors democràtics i de civisme. La seva tasca va adreçada als infants i joves fins als 18 anys i la desenvolupen fora de l'horari escolar al llarg de la setmana i també els caps de setmana. També gestionen ludoteques i organitzen colònies i activitats d'estiu (casals).

Per mitjà del joc i la participació, les entitats de lleure són espais de convivència on es treballa una diversitat de temes importants per a l'educació ciutadana, com per exemple:

- Respecte per la natura i el medi ambient
- Educació per a la salut (hàbits alimentaris, higiene, sexualitat, drogues...)
- Participació i integració d'infants amb necessitats educatives especials
- Dinàmiques i treball en equip
- Diversitat cultural i cooperació

Associacions culturals i artístiques

L'associacionisme cultural és molt variat, des de les manifestacions de cultura popular i tradicional com els castellers, els gegants i capgrossos, les sardanes i els esbarts dansaires, les colles de diables, etc. fins a les més generals relacionades amb les arts i l'artesanía.

Un punt en comú en la majoria d'elles és la vocació de proximitat, d'afavorir la creativitat cultural a partir de la trobada i l'acció col·lectiva al barri o el municipi.

Per això, aquestes entitats són les dinamitzadores de les festes populars.

Les entitats culturals són espais de creativitat artística i social, perquè faciliten el coneixement mutu, l'intercanvi i la col·laboració entre persones de diferents orígens socials i culturals, en la línia de la Declaració universal de la UNESCO sobre diversitat cultural, que reconeix el paper de la diversitat en el desenvolupament humà en l'àmbit local, nacional i internacional.

Per a més informació es pot consultar la web del Departament de Cultura de la Generalitat: <http://www.gencat.cat/cultura>

La llibertat religiosa

Un dels àmbits en el qual es manifesta la diversitat cultural i social és el religiós. La Constitució espanyola estableix que Espanya és un Estat aconfessional.²¹⁶ La Llei de llibertat religiosa garanteix la llibertat de culte, per això totes les persones poden tenir creences religioses i practicar-les, en privat i en públic, sense que això constitueixi un motiu de desigualtat o discriminació davant la llei.

La pluralitat religiosa implica la necessitat del diàleg interreligiós per afavorir el coneixement mutu i la convivència entre ciutadans i ciutadanes de diferents creences.

²¹⁶ **Estat aconfessional:** Quan l'Estat està desvinculat d'una confessió determinada i es tenen en compte totes les creences religioses de la societat, i per tant l'Estat té relacions de cooperació amb totes elles. Espanya es declara Estat aconfessional.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- Per a més informació es pot consultar: www.unescocat.org

Per tal de tenir accés a un espai de culte propi i a un reconeixement públic és important que els creients d'una mateixa religió s'agrupin en una associació religiosa. A l'Estat espanyol la categoria d'entitat de caràcter religiós la concedeix el Ministeri de Justícia.

- Per a més informació es pot consultar: www.mju.es

A Catalunya, la Direcció General d'Afers Religiosos informa i assessora sobre els passos que cal fer per formalitzar una entitat religiosa i atén les entitats amb seu a Catalunya.

- Per a més informació es pot consultar:
www.gencat.cat/vicepresidencia/afersreligiosos

Solidaritat amb les persones immigrades

La immigració de persones vingudes d'arreu del món implica per a elles una sèrie de dificultats d'adaptació i d'inserció en la societat catalana. Per donar respostes a aquestes necessitats neixen associacions de solidaritat que ofereixen una sèrie de serveis encaminats a millorar les condicions de vida de les persones nouvingudes.

Són entitats de defensa dels drets humans i de lluita contra la injustícia i l'exclusió socioeconòmica. Treballen, doncs, per un model de societat que estableixi la igualtat de drets i d'oportunitats, universalitzant així el concepte de ciutadania.

Els serveis d'aquestes entitats no són exclusius per a les persones immigrades, sinó que incideixen en àmbits que afecten sobretot la població immigrada.

Igualment, solen ser serveis coordinats amb les administracions públiques i que formen part de la xarxa de recursos públics. Així mateix, són entitats que col·laboren amb el conjunt del teixit associatiu a l'hora de desenvolupar les seves activitats.

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

Per tot això, la participació en aquestes associacions pot facilitar, a una persona nouvinguda, l'accés a la resta del món associatiu català.

La llista d'activitats que desenvolupen és molt àmplia, però es podria resumir en tres àmbits:

Acollida

- Informació i tramitació de documentació d'estrangeria
- Informació, derivació i, si escau, acompanyament a serveis públics
- Informació i orientació sobre treball
- Assistència en situacions de necessitat urgent
- Suport en necessitats bàsiques
- Traducció i interpretació en diferents idiomes
- Mediació intercultural
- Ensenyament de català i castellà

Igualtat

- Denúncia de discriminacions racials
- Vulneració de drets fonamentals
- Suport i ajut als refugiats

Convivència

- Foment i difusió de la diversitat cultural a Catalunya
- Afavoriment de les relacions interculturals entre antics i nous veïns
- Com que no totes les entitats ofereixen els mateixos serveis ni estan presents en tots els municipis, és important que la persona nouvinguda vagi a l'Ajuntament per informar-se de les entitats que actuen en l'àmbit de la immigració.

Solidaritat internacional: les ONGD

Les ONGD, organitzacions no governamentals per al desenvolupament, impulsen projectes als països en vies de desenvolupament amb la finalitat de millorar-ne les condicions de vida, establir un nou tipus de relacions entre els països del nord i els del sud i afavorir el ple desenvolupament de tots els pobles i cultures.

Les actuacions de les ONGD s'adrecen a l'exterior en sectors com l'educació, la salut, l'agricultura, la lluita contra la dependència econòmica o el medi ambient, i també s'adrecen a la població catalana per mitjà de l'organització d'activitats de sensibilització sobre les desigualtats nord - sud, el comerç just i l'educació per al desenvolupament.

Les persones nouvingudes també poden participar en el moviment de solidaritat internacional mitjançant les entitats d'immigrants que porten a terme projectes de desenvolupament a les seves poblacions d'origen.

Participació en la vida política del país

Una altra mena de participació ciutadana és per mitjà de la vida política del país.

Els nacionals espanyols majors de 18 anys i empadronats tenen el dret i el deure d'escollir els seus representants als diferents governs, és a dir, d'exercir el dret de vot.

Així doncs, hi ha quatre àmbits de participació per mitjà del vot:

- L'àmbit europeu
- L'àmbit estatal
- L'àmbit autonòmic
- L'àmbit municipal

ANNEX 1: Treball de Recerca. Guia d'acollida

- **Àmbit europeu:** la ciutadania de la Unió Europea escull mitjançant sufragi els diputats i diputades al Parlament europeu cada cinc anys. Les funcions del Parlament són legislar, tenir competències pressupostàries i controlar democràticament totes les institucions comunitàries.
- **Àmbit estatal:** Cada quatre anys s'elegeixen els representants al Congrés dels Diputats i al Senat, els quals a la vegada elegiran, entre les forces polítiques més votades, el President del Govern espanyol, ubicat a Madrid i amb delegacions provincials.
- **Àmbit autonòmic:** A Catalunya la institució elegida mitjançant el vot ciutadà és el
- **Parlament de Catalunya.** Està representat per 135 diputats i diputades que els ciutadans elegeixen mitjançant eleccions cada quatre anys entre tots els partits polítics que han obtingut representació. Les seves funcions són elegir el president de la Generalitat, controlar la seva acció de govern i elaborar i aprovar lleis.
- **Àmbit municipal:** Els ajuntaments són la institució que governa i representa un municipi. Estan formats per l'alcalde i el conjunt de regidors i regidores, els quals planifiquen i gestionen els assumptes públics d'àmbit local. Els regidors i regidores s'escullen per votació cada quatre anys; d'entre els escollits han de designar qui farà d'alcalde.

Les persones estrangeres poden exercir el dret de vot en les eleccions municipals d'acord amb els criteris de reciprocitat, és a dir, quan hi hagi un tractat de reciprocitat amb el país d'origen respecte als ciutadans espanyols.

Actualment tenen reconegut aquest dret els ciutadans i ciutadanes de la Unió Europea, Bolívia, Cap Verd, Colòmbia, Equador, Islàndia, Noruega, Nova Zelanda, Paraguai, Perú i Xile.

Partits polítics i organitzacions sindicals

Unes altres maneres de participar en la vida política és mitjançant l'afiliació a un partit polític o a una organització sindical. Hi ha partits polítics de totes les tendències i generalment s'organitzen a partir de les bases, formades per totes les persones afiliades.

Les bases escullen democràticament els candidats a les diferents llistes electorals.

Les organitzacions sindicals són associacions formades per treballadors per a la defensa i la promoció dels interessos econòmics i socials dels seus membres. Solen agrupar-se en centrals sindicals o federacions, que poden ser independents o tenir una orientació política.

Els ciutadans i ciutadanes estrangers, amb independència de la seva situació administrativa a Espanya, tenen reconegut el dret a sindicar-se lliurement i afiliar-se a una organització política en les mateixes condicions que els nacionals espanyols.

